

I

(Mededelingen)

RAAD

GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT (EG) Nr. 41/1999

door de Raad vastgesteld op 22 oktober 1999

met het oog op de aanneming van Richtlijn 1999/.../EG van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid

(1999/C 343/01)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 175, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité⁽²⁾,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's⁽³⁾,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag⁽⁴⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In de conclusies van het in 1988 te Frankfurt gehouden ministeriële seminar over het waterbeleid van de Gemeenschap wordt gewezen op de noodzaak dat de communautaire wetgeving zich moet uitstrekken tot ecologische kwaliteit. De Raad heeft de Commissie in zijn resolutie van 28 juni 1988⁽⁵⁾ verzocht voorstellen in te dienen ter verbetering van de ecologische kwaliteit van de oppervlaktewateren in de Gemeenschap.
- (2) In de verklaring van het in 1991 te Den Haag gehouden ministeriële seminar over grondwater werd de noodzaak onderkend van maatregelen die erop gericht zijn een achteruitgang op lange termijn van kwantiteit en kwali-

teit van de zoetwatervoorraden te voorkomen. Voorts werd daarin aangedrongen op een vóór het jaar 2000 uit te voeren actieprogramma voor duurzaam beheer en bescherming van de zoetwatervoorraden. De Raad heeft in zijn resoluties van 25 februari 1992⁽⁶⁾ en 20 februari 1995⁽⁷⁾ verzocht om de opstelling van een actieprogramma voor grondwater alsmede om herziening van Richtlijn 80/68/EEG van de Raad van 17 december 1979 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging veroorzaakt door de lozing van bepaalde gevaarlijke stoffen⁽⁸⁾, als onderdeel van een algemeen beleid inzake de bescherming van zoet water.

- (3) Het water in de Gemeenschap komt onder steeds grotere druk te staan vanwege de voortdurend stijgende vraag naar voldoende hoeveelheden water van goede kwaliteit voor allerlei doeleinden. Het Europees Milieuagentschap heeft op 10 november 1995 in zijn verslag over „Environment in the European Union — 1995”, Europees Milieuagentschap, Kopenhagen, 1995, een bijgewerkt verslag over de toestand van het milieu ingediend, waarin de noodzaak van maatregelen ter bescherming van het water in de Gemeenschap in kwalitatief en kwantitatief opzicht wordt bevestigd.
- (4) De Raad heeft op 18 december 1995 conclusies aangenomen waarin onder meer wordt verzocht om een nieuwe kaderrichtlijn houdende basisbeginselen voor een duurzaam waterbeleid in de Europese Unie op te stellen waarin de Commissie wordt verzocht zo'n voorstel in te dienen.
- (5) De Commissie heeft op 21 februari 1996 een mededeling aan het Europees Parlement en de Raad inzake het waterbeleid van de Europese Gemeenschap aangenomen waarin de beginselen voor een dergelijk beleid worden uiteengezet.

⁽¹⁾ PB C 184 van 17.6.1997, blz. 20, PB C 16 van 20.1.1998, blz. 14, en PB C 108 van 7.4.1998, blz. 94.

⁽²⁾ PB C 355 van 21.11.1997, blz. 83.

⁽³⁾ PB C 180 van 11.6.1998, blz. 38.

⁽⁴⁾ Advies van het Europees Parlement van 11 februari 1999 (PB C 150 van 28.5.1999, blz. 419), gemeenschappelijk standpunt van de Raad van 22 oktober 1999 en besluit van het Europees Parlement van ...

⁽⁵⁾ PB C 209 van 9.8.1988, blz. 3.

⁽⁶⁾ PB C 59 van 6.3.1992, blz. 2.

⁽⁷⁾ PB C 49 van 28.2.1995, blz. 1.

⁽⁸⁾ PB L 20 van 26.1.1980, blz. 43. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 91/692/EEG (PB L 377 van 31.12.1991, blz. 48).

- (6) De Commissie heeft op 9 september 1996 een voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad inzake een actieprogramma voor geïntegreerde grondwaterbescherming en geïntegreerd grondwaterbeheer⁽¹⁾ ingediend. De Commissie heeft in dit voorstel gewezen op de noodzaak procedures in te stellen voor de regulering van zoetwateronttrekking en voor het toezicht op de kwaliteit en de kwantiteit van zoet water.
- (7) De Commissie heeft op 29 mei 1995 een mededeling aan het Europees Parlement en de Raad goedgekeurd over het verstandig gebruik en het behoud van wetlands waarin wordt erkend dat wetlands een belangrijke rol spelen voor de bescherming van waterbronnen.
- (8) De Gemeenschap dient een geïntegreerd waterbeleid te ontwikkelen.
- (9) De Raad heeft op 25 juni 1996, het Comité van de Regio's op 19 september 1996, het Economisch en Sociaal Comité op 26 september 1996 en het Europees Parlement op 23 oktober 1996 de Commissie verzocht een voorstel voor een richtlijn van de Raad tot vaststelling van een kader voor een Europees waterbeleid in te dienen.
- (10) Zoals in artikel 174 van het Verdrag wordt bepaald, draagt het beleid van de Gemeenschap op milieugebied bij tot het nastreven van de doelstellingen van behoud, bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu alsmede van een behoedzaam en rationeel gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Het berust op het voorzorgsbeginsel en het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden, en het beginsel dat de vervuiler betaalt.
- (11) Zoals in artikel 174 van het Verdrag wordt bepaald, houdt de Gemeenschap bij het bepalen van haar beleid op milieugebied rekening met de beschikbare wetenschappelijke en technische gegevens, de milieumomstandigheden in de onderscheiden regio's van de Gemeenschap en de economische en sociale ontwikkeling van de Gemeenschap als geheel en de evenwichtige ontwikkeling van haar regio's, alsmede met de voordelen en lasten die kunnen voortvloeien uit optreden, onderscheidenlijk niet-optreden.
- (12) In de Gemeenschap bestaan uiteenlopende situaties en behoeften die een verschillende aanpak vergen. Bij de planning en uitvoering van maatregelen met het oog op de bescherming en het duurzame gebruik van water in het stroomgebied moet rekening worden gehouden met deze diversiteit. Besluiten moeten worden genomen zo dicht mogelijk bij de plaats waar het water is aangetast of wordt gebruikt. Voorrang moet worden gegeven aan maatregelen die onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten vallen, via de opstelling van aan de regionale en lokale omstandigheden aangepaste maatregelenprogramma's.
- (13) Het welslagen van deze richtlijn is afhankelijk van nauwe samenwerking en samenhangende actie op communautair, nationaal en lokaal niveau, alsmede van voorlichting aan, overleg met en betrokkenheid van het publiek, inclusief de gebruikers.
- (14) Watervoorziening is een dienst van algemeen belang, zoals omschreven in een mededeling van de Commissie, getiteld „Diensten van algemeen belang in Europa”⁽²⁾.
- (15) Er is behoefte aan een verdere integratie van de bescherming en het duurzaam beheer van water in andere communautaire beleidsterreinen, zoals het energie-, het vervoer-, het landbouw-, het visserij-, het regionaal en het toeristisch beleid. Deze richtlijn biedt een blauwdruk voor een aanhoudende dialoog en voor de ontwikkeling van strategieën met het oog op een verdere integratie van beleidsterreinen. Deze richtlijn kan ook een belangrijke bijdrage leveren tot andere gebieden van samenwerking tussen lidstaten, onder meer tot de „Perspectieven voor de ruimtelijke ontwikkeling van de Gemeenschap” (ESDP).
- (16) Voor een communautair waterbeleid is een transparant, doeltreffend en samenhangend wetgevend kader vereist. De Gemeenschap dient te zorgen voor gemeenschappelijke beginselen en voor het algemene kader van de maatregelen. Deze richtlijn voorziet in een dergelijk kader en zal zorgen voor het coördineren, integreren en het op langere termijn verder ontwikkelen van de algemene beginselen en structuren met het oog op de bescherming en het duurzaam gebruik van water in de Gemeenschap overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel.
- (17) Met deze richtlijn wordt beoogd het aquatisch milieu in de Gemeenschap in stand te houden en te verbeteren; deze doelstelling betreft in de eerste plaats de kwaliteit van de betrokken wateren. Beheersing van de beschikbare hoeveelheid is een bijkomend element bij het garanderen van een goede waterkwaliteit en derhalve dienen ook maatregelen betreffende de kwantitatieve aspecten te worden getroffen met het oog op de doelstelling een goede waterkwaliteit te waarborgen.
- (18) De kwantitatieve toestand van een grondwaterlichaam kan van invloed zijn op de ecologische kwaliteit van de oppervlaktewateren en de bij dat grondwaterlichaam behorende terrestrische ecosystemen.
- (19) De Gemeenschap en de lidstaten zijn partij bij diverse internationale overeenkomsten die belangrijke verplichtingen inzake de bescherming van mariene wateren tegen verontreiniging inhouden, in het bijzonder het Verdrag ter bescherming van het mariene milieu in het Oostzeegebied, ondertekend te Helsinki op 9 april 1992 en goedgekeurd bij Besluit 94/157/EG⁽³⁾, het Verdrag inzake de bescherming van het mariene milieu in het

⁽¹⁾ PB C 355 van 25.11.1996, blz. 1.

⁽²⁾ PB C 281 van 26.9.1996, blz. 3.

⁽³⁾ PB L 73 van 16.3.1994, blz. 19.

noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan, ondertekend te Parijs op 22 september 1992 en goedgekeurd bij Besluit 98/249/EG⁽¹⁾, alsmede het Verdrag inzake de bescherming van de Middellandse Zee tegen verontreiniging, ondertekend te Barcelona op 16 februari 1976 en goedgekeurd bij Besluit 77/585/EEG⁽²⁾ met het bijbehorende protocol inzake de bescherming van de Middellandse Zee tegen verontreiniging vanaf het land, ondertekend te Athene 17 mei 1980 en goedgekeurd bij Besluit 83/101/EEG⁽³⁾. Deze richtlijn zal de Gemeenschap en de lidstaten helpen die verplichtingen na te komen.

- (20) Deze richtlijn zal bijdragen tot de geleidelijke vermindering van de lozing van gevaarlijke stoffen in het water.
- (21) Gemeenschappelijke beginselen zijn nodig voor de coördinatie van de inspanningen van de lidstaten om het water in de Gemeenschap in kwantitatief en kwalitatief opzicht beter te beschermen, om het duurzaam watergebruik te bevorderen, bij te dragen tot de beheersing van grensoverschrijdende waterproblemen, aquatische ecosystemen en de daarvan rechtstreeks afhankelijke terrestrische ecosystemen en wetlands te beschermen en de gebruiksmogelijkheden van de wateren in de Gemeenschap te vrijwaren en te ontwikkelen.
- (22) Gemeenschappelijke definities van de toestand van het water in kwalitatief opzicht en — wanneer dit voor de bescherming van het milieu dienstig is — in kwantitatief opzicht dienen te worden vastgesteld. Milieudoelstellingen dienen te worden bepaald om te garanderen dat in de Gemeenschap een goede oppervlakte- en grondwater-toestand wordt bereikt.
- (23) De lidstaten moeten ten minste naar een goede watertoestand streven en daarbij de nodige maatregelen binnen geïntegreerde maatregelenprogramma's vaststellen en uitvoeren, rekening houdend met de bestaande communautaire vereisten. Waar reeds sprake is van een goede toestand van het water, moet deze worden gehandhaafd. Afgezien van de voorwaarden voor een goede toestand van het grondwater, moet elke significante en aanhoudende stijging van de concentratie van een verontreinigende stof worden vastgesteld en teruggedrongen.
- (24) Oppervlaktewateren en grondwater zijn in beginsel hernieuwbare natuurlijke hulpbronnen. Met name het waarborgen van een goede toestand van het grondwater vereist vroegtijdige maatregelen, alsmede een stabiele planning op lange termijn van beschermende maatregelen, gezien het natuurlijke tijdsverloop dat met de vorming en vernieuwing van deze bronnen gemoeid is. Bij het verbeteren van de toestand dient rekening te worden gehouden met dat tijdsverloop met het oog op tijdschema's voor maatregelen waarmee men een goede grondwatertoestand wil bereiken en voor het terugdrin-

gen van elke significante en aanhoudende stijging van de concentratie van een verontreinigende stof in het grondwater.

- (25) De lidstaten mogen de uitvoering van het maatregelenprogramma dat zij ter verwezenlijking van de doelstellingen van deze richtlijn vaststellen, faseren teneinde de kosten te spreiden.
- (26) Ten behoeve van een volledige en consequente uitvoering van deze richtlijn, moeten termijnen eventueel verlengd worden op basis van passende, duidelijke en transparante criteria, en door de lidstaten in het stroomgebiedbeheerplan worden gemotiveerd.
- (27) Wanneer een waterlichaam in zodanige mate door menselijke activiteiten wordt aangetast of de natuurlijke toestand ervan van dien aard is dat een goede toestand niet kan worden bereikt of buitensporig duur is, mogen minder strenge milieudoelstellingen worden vastgesteld op basis van passende, duidelijke en transparante criteria en moeten alle haalbare maatregelen worden genomen om elke verdere achteruitgang van de watertoestand te verhinderen.
- (28) Er kunnen redenen zijn om uitzonderingen toe te staan op de eis om een verdere achteruitgang te verhinderen of een goede watertoestand onder bijzondere voorwaarden te bereiken, indien dat onvermogen het resultaat is van onvoorziene of uitzonderlijke omstandigheden, met name overstromingen of droogtes, respectievelijk, op grond van dwingende redenen van openbaar belang, van nieuwe veranderingen van de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam of wijzigingen in de stand van grondwaterlichamen, op voorwaarde dat alle haalbare maatregelen worden genomen om de negatieve gevolgen voor de toestand van het waterlichaam te beperken.
- (29) Het streven naar een goede watertoestand geldt voor elk stroomgebied, met als gevolg dat de maatregelen ten aanzien van oppervlakte- en grondwater dat tot hetzelfde ecologisch en hydrologisch systeem behoort, worden gecoördineerd.
- (30) Ten behoeve van milieubescherming is er behoefte aan een grotere integratie van de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten van het oppervlakte- en grondwater, rekening houdend met de natuurlijke stromingsomstandigheden van het water binnen de hydrologische cyclus.
- (31) Binnen een stroomgebied waar het watergebruik grensoverschrijdende gevolgen kan hebben, moeten de vereisten voor het bereiken van de milieudoelstellingen van deze richtlijn, en in het bijzonder alle maatregelenprogramma's, worden gecoördineerd voor het gehele stroomgebiedsdistrict. De lidstaten moeten, voor stroomgebieden die zich tot buiten de Gemeenschap uitstrek-

⁽¹⁾ PB L 104 van 3.4.1998, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 240 van 19.9.1977, blz. 1.

⁽³⁾ PB L 67 van 12.3.1983, blz. 1.

ken, zorgen voor een passende coördinatie met de betrokken derde landen. Deze richtlijn zal bijdragen tot het honoreren van de verplichtingen van de Gemeenschap in het kader van verdragen inzake waterbescherming en -beheer, met name het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, goedgekeurd bij Besluit 95/308/EG⁽¹⁾, en de latere overeenkomsten betreffende de toepassing van dit Verdrag.

- (32) Er moet een onderzoek worden verricht naar de kenmerken van een stroomgebied en naar de effecten van menselijke activiteiten, en er moet een economische analyse van het watergebruik worden gemaakt. De lidstaten in de gehele Gemeenschap moeten op systematische en vergelijkbare wijze toezien op de ontwikkeling van de watertoestand. Deze informatie is nodig om de lidstaten een deugdelijke basis te geven voor de opstelling van maatregelenprogramma's waarmee het doel van deze richtlijn kan worden bereikt.
- (33) De lidstaten moeten de wateren aanwijzen die voor de onttrekking van drinkwater worden gebruikt en zorgen voor de naleving van Richtlijn 80/778/EEG van de Raad van 15 juli 1980 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water⁽²⁾.
- (34) Het gebruik van economische instrumenten door de lidstaten kan een goed onderdeel van een maatregelenprogramma zijn. Rekening moet worden gehouden met het beginsel van terugwinning van de kosten van waterdiensten, met inbegrip van milieu- en bronkosten in verband met de aantasting van en de negatieve gevolgen voor het aquatisch milieu, in overeenstemming met in het bijzonder het beginsel „de vervuiler betaalt”. Daartoe is een economische analyse van de waterdiensten nodig, gebaseerd op lange-termijnvooruitzichten inzake de vraag naar en het aanbod van water in het stroomgebiedsdistrict.
- (35) Incidentele verontreiniging van het water door ongevallen moet worden voorkomen, respectievelijk de gevolgen ervan moeten worden ondervangen. Maatregelen in die zin dienen in het maatregelenprogramma te worden opgenomen.
- (36) Wat de preventie en de bestrijding van verontreiniging betreft, moet het communautair waterbeleid steunen op een gecombineerde benadering, waarbij de verontreiniging aan de bron wordt aangepakt doordat emissiegrenswaarden en milieukwaliteitsnormen vastgesteld worden.
- (37) Wat de kwantitatieve aspecten betreft dienen algemene beginselen voor de beperkte toepassing van watertrekking en opstuwing te worden vastgesteld, zodat de ecologische duurzaamheid van de aangetaste watersystemen wordt gegarandeerd.
- (38) In de communautaire wetgeving dienen gemeenschappelijke milieukwaliteitsnormen en emissiegrenswaarden voor bepaalde groepen of families verontreinigende stoffen als minimumvereisten te worden vastgesteld. Er dient te worden gezorgd voor bepalingen waarmee dergelijke normen op communautair niveau kunnen worden aangenomen.
- (39) Verontreiniging door lozing van gevaarlijke stoffen moet worden bestreden. De Raad dient op voorstel van de Commissie te bepalen welke stoffen voor prioritaire actie in aanmerking komen en welke specifieke maatregelen tegen waterverontreiniging door die stoffen moeten worden genomen. Daarbij moet rekening worden gehouden met alle significante bronnen en moeten de kosteneffectiviteit, de evenredigheid en een combinatie van bestrijdingsmaatregelen worden vastgesteld.
- (40) De lidstaten moeten maatregelen aannemen ter beëindiging van de verontreiniging van het oppervlaktewater door als prioritair aangemerkte stoffen en ter geleidelijke vermindering van de verontreiniging door andere stoffen, welke de lidstaten anders zouden beletten de voor de oppervlaktewaterlichamen beoogde doeleinden te bereiken.
- (41) Teneinde het publiek — inclusief de watergebruikers — in te schakelen bij de opstelling en bijwerking van stroomgebiedbeheerplannen, is het noodzakelijk dat gedegen informatie over geplande maatregelen wordt verstrekt en dat verslag wordt uitgebracht over de vooruitgang bij de toepassing van die maatregelen, opdat publiek en gebruikers hierbij betrokken worden voordat een definitief besluit over de vereiste maatregelen wordt genomen.
- (42) Deze richtlijn zal een mechanisme verschaffen voor het wegnemen van de hinderpalen die een verdere verbetering van de watertoestand in de weg staan, en die buiten het toepassingsgebied van de communautaire waterwetgeving vallen. Daartoe moeten de nodige communautaire strategieën worden uitgewerkt.
- (43) De Commissie moet ieder jaar een bijgewerkt plan indienen over de maatregelen die zij voor de watersector wil voorstellen.
- (44) Als onderdeel van deze richtlijn moeten technische specificaties worden vastgesteld voor een samenhangende benadering in de Gemeenschap. De in bijlage V vermelde criteria voor de beoordeling van de watertoestand zijn een grote stap vooruit. De aanpassing van sommige technische punten aan de ontwikkeling van de techniek, alsmede de normalisatie van de toezichts-, bemonsterings- en analysemethoden dienen te geschieden volgens de comitéprocedure. De Commissie kan, om te bereiken dat de criteria voor de karakterisering van de stroomgebiedsdistricten en de beoordeling van de watertoestand goed worden begrepen en consequent worden toegepast, richtsnoeren voor de toepassing ervan aannemen.

⁽¹⁾ PB L 186 van 5.8.1995, blz. 42.

⁽²⁾ PB L 229 van 30.8.1980, blz. 11. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 98/83/EG (PB L 330 van 5.12.1998, blz. 32).

- (45) De uitvoering van deze richtlijn zal leiden tot een beschermingsniveau van het water dat ten minste gelijkwaardig is aan het niveau dat wordt gegarandeerd door bepaalde eerdere besluiten, die dan ook moeten worden ingetrokken zodra de relevante bepalingen van deze richtlijn volledig zijn uitgevoerd.
- (46) Het bepaalde in deze richtlijn komt in de plaats van het door Richtlijn 76/464/EEG ⁽¹⁾ vastgestelde kader voor de terugdringing van de verontreiniging door bepaalde gevaarlijke stoffen. Die richtlijn moet bijgevolg worden ingetrokken zodra de betreffende bepalingen van deze richtlijn volledig ten uitvoer zijn gelegd.
- (47) Er moet worden gezorgd voor de volledige uitvoering en afdwinging van de huidige milieuwetgeving inzake waterbescherming. In de gehele Gemeenschap moet worden toegezien op de correcte toepassing van de bepalingen ter uitvoering van deze richtlijn door passende sancties op te nemen in de wetgeving van de lidstaten. Deze sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn,

HEBLEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Doel

Doel van deze richtlijn is de vaststelling van een kader voor de bescherming van landoppervlaktewater, overgangswater, kustwateren en grondwater in de Gemeenschap, waarmee:

- a) aquatische ecosystemen en, wat de waterbehoeften ervan betreft, terrestrische ecosystemen en wetlands die rechtstreeks afhankelijk zijn van aquatische ecosystemen voor verdere achteruitgang worden behoed en beschermd en verbeterd worden;
- b) duurzaam gebruik van water wordt bevorderd, op basis van bescherming van de beschikbare waterbronnen op lange termijn;
- c) wordt bijgedragen tot afzwakking van de gevolgen van overstromingen en perioden van droogte;

en dat zodoende bijdraagt tot

- de beschikbaarheid van voldoende oppervlaktewater en grondwater van goede kwaliteit voor een duurzaam, evenwichtig en billijk gebruik van water;

- de bescherming van territoriale en mariene wateren;
- het bereiken van de doelstellingen van de toepasselijke internationale overeenkomsten, met inbegrip van die welke tot doel hebben de verontreiniging van het mariene milieu te voorkomen en te elimineren; en
- de progressieve vermindering van de emissie van gevaarlijke stoffen.

Artikel 2

Definities

Voor de doeleinden van deze richtlijn gelden de volgende definities:

1. „oppervlaktewater”: binnenwateren, met uitzondering van grondwater, overgangswater en kustwateren en, voorzover het de chemische toestand betreft, ook territoriale wateren;
2. „grondwater”: al het water dat zich onder het bodemoppervlak in de verzadigde zone bevindt en dat in direct contact met bodem of ondergrond staat;
3. „binnenwateren”: al het stilstaande of stromende water op het landoppervlak, en al het grondwater aan de landzijde van de basislijn vanwaar de breedte van de territoriale wateren wordt gemeten;
4. „rivier”: een binnenwater dat grotendeels bovengronds stroomt, maar waarvan een deel ondergronds kan stromen;
5. „meer”: een massa stilstaand landoppervlaktewater;
6. „overgangswater”: een oppervlaktewaterlichaam in de nabijheid van een riviermonding dat gedeeltelijk zout is door de nabijheid van kustwateren, maar dat in belangrijke mate door zoetwaterstromingen beïnvloed wordt;
7. „kustwateren”: de oppervlaktewateren, gelegen aan de landzijde van een lijn waarvan elk punt zich op een afstand bevindt van één zeemijl zeewaarts van het dichtstbijzijnde punt van de basislijn vanwaar de breedte van de territoriale wateren wordt gemeten, zo nodig uitgebreid tot de buitengrens van een overgangswater;
8. „kunstmatig waterlichaam”: een door menselijke activiteiten tot stand gekomen oppervlaktewaterlichaam;
9. „sterk veranderd waterlichaam”: een oppervlaktewaterlichaam dat door fysische wijzigingen ingevolge menselijke activiteiten wezenlijk is veranderd van aard als door de lidstaten aangeduid overeenkomstig de bepalingen van bijlage II;

⁽¹⁾ PB L 129 van 18.5.1976, blz. 23. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 91/692/EEG (PB L 377 van 31.12.1991, blz. 48).

10. „oppervlaktewaterlichaam”: een onderscheiden oppervlaktewater van aanzienlijke omvang, zoals een meer, een waterbekken, een stroom, een rivier, een kanaal, een deel van een stroom, rivier of kanaal, een overgangswater of een strook kustwater;
11. „watervoerende laag”: een of meer ondergrondse rotslagen of andere geologische lagen die voldoende poreus en doorlatend zijn voor een belangrijke grondwaterstroming of de onttrekking van aanzienlijke hoeveelheden grondwater;
12. „grondwaterlichaam”: een afzonderlijke grondwatermassa in een of meer watervoerende lagen;
13. „stroomgebied”: een gebied vanwaar al het over het oppervlak lopende water via een reeks stromen, rivieren en eventueel meren door één riviermond, estuarium of delta, in zee stroomt;
14. „deelstroomgebied”: het gebied vanwaar al het over het oppervlak lopende water een reeks stromen, rivieren en eventueel meren volgt, tot een bepaald punt in een stroom (gewoonlijk een meer of een samenvloeiing van rivieren);
15. „stroomgebiedsdistrict”: het gebied van land en zee, gevormd door een of meer aan elkaar grenzende stroomgebieden met de bijbehorende grond- en kustwateren, dat overeenkomstig artikel 3, lid 1, als de voornaamste eenheid voor stroomgebiedbeheer is omschreven;
16. „bevoegde autoriteit”: een of meer autoriteiten, aangezien overeenkomstig artikel 3, lid 2 of lid 3;
17. „oppervlaktewatertoestand”: de algemene aanduiding van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam, bepaald door de ecologische of de chemische toestand ervan, en wel door de slechtste van beide toestanden;
18. „goede oppervlaktewatertoestand”: de toestand van een oppervlaktewaterlichaam waarvan zowel de ecologische als de chemische toestand ten minste „goed” zijn;
19. „grondwatertoestand”: de algemene aanduiding van de toestand van een grondwaterlichaam, bepaald door de kwantitatieve of de chemische toestand ervan, en wel door de slechtste van beide toestanden;
20. „goede grondwatertoestand”: de toestand van een grondwaterlichaam waarvan zowel de kwantitatieve als de chemische toestand ten minste „goed” zijn;
21. „ecologische toestand”: een aanduiding van de kwaliteit van de structuur en het functioneren van aquatische ecosystemen die met overeenkomstig bijlage V ingedeelde oppervlaktewateren zijn geassocieerd;
22. „goede ecologische toestand”: de toestand van een overeenkomstig bijlage V als zodanig ingedeeld oppervlaktewaterlichaam;
23. „goed ecologisch potentieel”: de toestand van een overeenkomstig de toepasselijke bepalingen van bijlage V aldus ingedeeld sterk veranderd of kunstmatig waterlichaam;
24. „goede chemische toestand van oppervlaktewater”: de chemische toestand van een oppervlaktewaterlichaam waarin de concentraties van verontreinigende stoffen niet boven de milieukwaliteitsnormen liggen die zijn vastgesteld in bijlage IX, en overeenkomstig artikel 16, lid 5, of in andere toepasselijke communautaire wetgeving waarbij op Gemeenschapsniveau milieukwaliteitsnormen zijn vastgelegd;
25. „goede chemische toestand van grondwater”: de in tabel 2.3.2 van bijlage V gedefinieerde toestand;
26. „kwantitatieve toestand”: een aanduiding van de mate waarin een grondwaterlichaam door directe en indirecte wateronttrekking wordt beïnvloed;
27. „beschikbare grondwatervoorraad”: het jaargemiddelde op lange termijn van de totale aanvulling van het grondwaterlichaam, verminderd met het jaargemiddelde op lange termijn van het debiet dat nodig is om voor bijbehorende oppervlaktewateren de doelstellingen van ecologische kwaliteit van artikel 4 te bereiken, teneinde een verslechtering van de ecologische toestand van die wateren alsmede significante schade aan de bijbehorende terrestrische ecosystemen te voorkomen;
28. „goede kwantitatieve toestand”: de in tabel 2.1.2 van bijlage V gedefinieerde toestand;
29. „verontreinigende stof”: iedere stof die tot verontreiniging kan leiden, met name de in bijlage VIII genoemde stoffen;
30. „verontreiniging”: de directe of indirecte inbreng door menselijke activiteiten van stoffen of warmte in lucht, water of bodem die de gezondheid van de mens of de kwaliteit van aquatische ecosystemen of van rechtstreeks van aquatische ecosystemen afhankelijke terrestrische ecosystemen kunnen aantasten, schade berokkenen aan materiële goederen, dan wel de belevingswaarde van het milieu of ander rechtmatig milieugebruik aantasten of in de weg staan;
31. „milieudoelstellingen”: de in artikel 4 vervatte doelstellingen;
32. „milieukwaliteitsnorm”: de concentratie van een bepaalde verontreinigende stof of groep van verontreinigende stoffen in water, in sediment of in biota die ter bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu niet mag worden overschreden;

33. „voor menselijke consumptie bestemd water”: dezelfde betekenis als in Richtlijn 80/778/EEG, zoals gewijzigd bij Richtlijn 98/83/EG;

34. „waterdiensten”:

- a) onttrekking, distributie en verbruik, of gebruik in het kader van economische activiteiten, van oppervlaktewater of grondwater;
- b) emissie van verontreinigende stoffen in oppervlaktewater en installaties voor de verzameling en behandeling van afvalwater die daarna in oppervlaktewater lozen;

35. „watergebruik”: waterdiensten, alsmede elke andere overeenkomstig artikel 5 en bijlage II geconstateerde activiteit met significante gevolgen voor de toestand van water.

Deze definitie geldt voor de doeleinden van artikel 1 en voor de economische analyse overeenkomstig artikel 5 en bijlage III onder b);

36. „emissiegrenswaarde”: de massa, uitgedrukt in bepaalde specifieke parameters, concentratie en/of niveau van een emissie, die gedurende een of meer vastgestelde perioden niet mag worden overschreden. De emissiegrenswaarden kunnen ook voor bepaalde groepen, families of categorieën van stoffen, met name die welke volgens artikel 16 worden aangewezen, worden vastgesteld.

De grenswaarden voor de emissies van stoffen gelden normaliter op het punt waar de emissies de installatie verlaten en worden bepaald zonder rekening te houden met een eventuele verdunning. Voor indirecte lozingen in water mag bij de bepaling van de emissiegrenswaarden van de installatie rekening worden gehouden met het effect van een zuiveringsstation, op voorwaarde dat een equivalent niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel wordt gewaarborgd en dat zulks niet leidt tot een hogere belasting van het milieu met verontreinigende stoffen;

37. „emissiebeheersingsmaatregelen”: beheersingsmaatregelen die een specifieke emissiebeperking vereisen, bv. de inachtneming van een emissiegrenswaarde, of anderszins grenzen of voorwaarden stellen aan de gevolgen, de aard of andere kenmerken van emissies of bedrijfsomstandigheden die de emissies beïnvloeden. Het gebruik van de term „emissiebeheersing” in deze richtlijn met betrekking tot de bepalingen van andere richtlijnen houdt geen nieuwe interpretatie van die bepalingen in.

Artikel 3

Coördinatie van administratieve regelingen binnen de stroomgebiedsdistricten

1. De lidstaten bepalen de afzonderlijke stroomgebieden op hun nationale grondgebied en wijzen die voor de doeleinden

van deze richtlijn aan afzonderlijke stroomgebiedsdistricten toe. Kleine stroomgebieden mogen worden samengevoegd met grotere of met aangrenzende kleine stroomgebieden om, waar zulks dienstig is, één stroomgebiedsdistrict te vormen. Grondwater dat niet volledig een bepaald stroomgebied volgt, wordt nauwkeurig bepaald en toegewezen aan het dichtstbijgelegen of het meest geschikte stroomgebiedsdistrict. Kustwateren worden bepaald en aan het dichtstbijgelegen of het (de) meest geschikte stroomgebiedsdistrict(en) toegewezen.

2. De lidstaten zorgen voor de passende administratieve regelingen, met inbegrip van de aanwijzing van de passende bevoegde autoriteit, voor de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn binnen ieder stroomgebiedsdistrict op hun grondgebied.

3. Indien een stroomgebied het grondgebied van meer dan één lidstaat bestrijkt, zorgen de lidstaten ervoor dat het wordt toegewezen aan een internationaal stroomgebiedsdistrict. Op verzoek van de betrokken lidstaten treedt de Commissie op om de toewijzing aan zulk een internationaal stroomgebiedsdistrict te vergemakkelijken.

Iedere lidstaat zorgt voor de passende administratieve regelingen, met inbegrip van de aanwijzing van de passende bevoegde autoriteit, voor de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn binnen het deel van een internationaal stroomgebiedsdistrict dat gelegen is op zijn grondgebied.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat de voorschriften van deze richtlijn voor het bereiken van de krachtens artikel 4 vastgestelde milieudoelstellingen, en met name alle maatregelenprogramma's, worden gecoördineerd voor het gehele stroomgebiedsdistrict. Voor internationale stroomgebiedsdistricten dragen de lidstaten samen zorg voor die coördinatie. Op verzoek van de betrokken lidstaten treedt de Commissie op om het opstellen van de maatregelenprogramma's te vergemakkelijken.

5. Wanneer een stroomgebiedsdistrict zich tot buiten het grondgebied van de Gemeenschap uitstrekt, wordt door de betrokken lidstaat of lidstaten gestreefd naar passende coördinatie met de betrokken niet-lidstaten teneinde in het gehele stroomgebiedsdistrict de doelstellingen van deze richtlijn te bereiken. De lidstaten verzekeren de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn op hun grondgebied.

6. De lidstaten mogen voor de doeleinden van deze richtlijn een bestaande nationale of internationale organisatie als bevoegde autoriteit aanwijzen.

7. De lidstaten wijzen de bevoegde autoriteit uiterlijk op de in artikel 23 bedoelde datum aan.

8. De lidstaten verschaffen de Commissie uiterlijk zes maanden na de in artikel 23 bedoelde datum een lijst van hun bevoegde autoriteiten en de bevoegde autoriteiten van alle internationale organisaties waaraan zij deelnemen. Voor elke bevoegde autoriteit wordt de in bijlage I aangegeven informatie verstrekt.

9. De lidstaten stellen de Commissie in kennis van wijzigingen in de overeenkomstig lid 8 verstrekte informatie binnen drie maanden nadat de wijziging van toepassing wordt.

Artikel 4

Milieudoelstellingen

1. De lidstaten streven ernaar de volgende doelstellingen te bereiken:

- a) de achteruitgang van de ecologische toestand en verontreiniging van oppervlaktewater voorkomen en oppervlaktewateren herstellen, teneinde overeenkomstig bijlage V uiterlijk 16 jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn in alle oppervlaktewaterlichamen een goede toestand van het oppervlaktewater of, voor sterk veranderde en kunstmatige lichamen, een goed ecologisch potentieel en een goede chemische toestand van het oppervlaktewater te bereiken, onder voorbehoud van verlengingen in overeenstemming met lid 3 en toepassing van de leden 4, 5 en 6 en onverminderd de toepasselijke internationale overeenkomsten, bedoeld in artikel 1, voor de betrokken partijen;
- b) de achteruitgang van de toestand van grondwater voorkomen, grondwaterlichamen herstellen en zorgen voor een evenwicht tussen onttrekking en aanvulling van grondwater teneinde overeenkomstig bijlage V uiterlijk 16 jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn in alle grondwaterlichamen een goede grondwatertoestand te bereiken en elke significante en aanhoudende stijging van de concentratie van een verontreinigende stof ten gevolge van menselijke activiteiten om te buigen, onder voorbehoud van verlengingen in overeenstemming met lid 3 en toepassing van de leden 4, 5 en 6;
- c) uiterlijk 16 jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn aan alle normen en doelstellingen voor beschermde gebieden voldoen, voorzover niet anders is bepaald in de communautaire wetgeving waaronder het betrokken beschermd gebied is ingesteld,

door gefaseerde toepassing van overeenkomstig artikel 11 vastgestelde maatregelen.

2. Wanneer meer dan een van de doelstellingen van lid 1 betrekking heeft op een bepaald waterlichaam, is de strengste van toepassing.

3. De in lid 1, onder a) en b) gestelde termijnen kunnen met het oog op het gefaseerde bereiken van de doelstellingen van lid 1 voor waterlichamen worden verlengd wanneer aan alle hiernavolgende voorwaarden wordt voldaan:

- a) de lidstaten stellen vast dat alle noodzakelijke verbeteringen in de toestand van de waterlichamen redelijkerwijs niet

binnen de in lid 1 bepaalde termijnen kunnen worden bereikt;

- b) de verlenging van de termijn en de redenen daarvoor worden in het krachtens artikel 13 verplichte stroomgebiedbeheerplan specifiek vermeld en toegelicht;
- c) verlengingen worden beperkt tot termijnen die niet langer zijn dan de termijn voor drie bijwerkingen van het stroomgebiedbeheerplan, behalve wanneer de natuurlijke omstandigheden van dien aard zijn dat de doelstellingen niet binnen die termijn kunnen worden bereikt. In andere gevallen moet een verzoek om de derde verlenging worden voorgelegd aan de Commissie die daarop binnen drie maanden beschikt;
- d) in het stroomgebiedbeheerplan wordt een overzicht gegeven van de ingevolge artikel 11 vereiste maatregelen die noodzakelijk worden geacht om de waterlichamen voor het verstrijken van de verlengde termijn geleidelijk in de vereiste toestand te brengen, alsmede het vermoedelijke tijdschema voor de uitvoering ervan. In de bijwerkingen van het stroomgebiedbeheerplan wordt een evaluatie van de uitvoering van die maatregelen opgenomen alsmede een overzicht van eventuele extra maatregelen.

4. De lidstaten mogen voor specifieke waterlichamen minder strenge milieudoelstellingen vaststellen dan in lid 1, onder a) en b), worden voorgeschreven, wanneer aan alle hiernavolgende voorwaarden wordt voldaan:

- a) de lidstaten stellen vast dat het waterlichaam in zodanige mate door menselijke activiteiten wordt aangetast of dat de natuurlijke toestand ervan van dien aard is dat het niet haalbaar of buitensporig kostbaar is de toestand ervan te verbeteren, en
- b) de vaststelling van minder strenge milieudoelstellingen en de redenen daarvoor worden in het krachtens artikel 13 verplichte stroomgebiedbeheerplan specifiek vermeld, en die doelstellingen worden om de zes jaar getoetst.

5. Een achteruitgang van de toestand van waterlichamen is niet strijdig met de voorschriften van deze richtlijn, indien hij het resultaat is van onvoorziene of uitzonderlijke omstandigheden, met name overstromingen of droogteperioden, op voorwaarde dat aan alle hiernavolgende voorwaarden is voldaan:

- a) alle haalbare stappen worden ondernomen om verdere achteruitgang van de toestand te voorkomen teneinde het bereiken van de doelstellingen van deze richtlijn voor andere, niet door die omstandigheden getroffen waterlichamen niet in het gedrang te brengen;
- b) de voorwaarden waaronder dergelijke onvoorziene of uitzonderlijke omstandigheden mogen worden ingeroepen, met inbegrip van de vaststelling van passende indicatoren, worden in het stroomgebiedbeheerplan vermeld;

- c) de maatregelen die in dergelijke uitzonderlijke omstandigheden moeten worden genomen, worden opgenomen in het maatregelenprogramma en mogen het herstel van de kwaliteit van het waterlichaam niet in de weg staan wanneer die omstandigheden niet meer bestaan;
- d) de gevolgen van onvoorziene of uitzonderlijke omstandigheden worden jaarlijks geëvalueerd, en behalve in het geval van overstromingen of droogteperioden worden alle haalbare maatregelen genomen om het waterlichaam zo snel als redelijkerwijs haalbaar is te herstellen in de toestand waarin het zich bevond voordat de effecten van die omstandigheden intraden;
- e) in de volgende bijwerking van het stroomgebiedbeheerplan wordt een overzicht gegeven van de effecten van de betrokken omstandigheden en van de maatregelen die overeenkomstig de onderdelen a) en d) zijn of zullen worden genomen.

6. Het niet bereiken van een goede grondwatertoestand, een goede ecologische toestand, of in voorkomend geval een goed ecologisch potentieel, en het niet voorkomen van achteruitgang van de toestand van een oppervlakte- of grondwaterlichaam is niet strijdig met deze richtlijn indien zulks het gevolg is van nieuwe veranderingen van de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam of wijzigingen in de stand van grondwaterlichamen, wanneer de lidstaten bepalen dat er dwingende redenen van openbaar belang zijn voor die veranderingen of wijzigingen met het oog op de doeleinden vermeld in punt 1.6 (aanwijzing van kunstmatige en sterk veranderde waterlichamen) of punt 2.4 (beoordeling van de effecten van veranderingen in de grondwaterstand) van bijlage II, en aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a) alle haalbare stappen worden ondernomen om de negatieve gevolgen voor de toestand van het waterlichaam tegen te gaan;
- b) de redenen voor de veranderingen worden specifiek vermeld en toegelicht in het krachtens artikel 13 vereiste stroomgebiedbeheerplan en de doelstellingen worden om de zes jaar opnieuw bezien.

7. Wanneer een lidstaat de leden 3, 4, 5 of 6 toepast, draagt hij er zorg voor dat het bereiken van de doelstellingen van deze richtlijn in andere waterlichamen in hetzelfde stroomgebieddistrict daarbij niet in het gedrang komt en de communautaire milieuwetgeving in acht wordt genomen.

Artikel 5

Kenmerken van het stroomgebieddistrict, beoordeling van de milieueffecten van menselijke activiteiten en economische analyse van het watergebruik

1. Elke lidstaat draagt er zorg voor dat, voor elk stroomgebieddistrict of op zijn grondgebied gelegen deel van een internationaal stroomgebieddistrict

- een analyse van de kenmerken ervan,
- een beoordeling van de effecten van menselijke activiteiten op de toestand van het oppervlaktewater en op het grondwater, en
- een economische analyse van het watergebruik

worden uitgevoerd overeenkomstig de technische specificaties van de bijlagen II en III en dat zij uiterlijk vijf jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn voltooid zijn.

2. De in lid 1 bedoelde analyses en beoordelingen worden uiterlijk 13 jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn en vervolgens om de zes jaar getoetst en zo nodig bijgewerkt.

Artikel 6

Register van beschermde gebieden

1. De lidstaten dragen zorg voor de vorming van een of meer registers van alle, binnen elk stroomgebieddistrict gelegen gebieden die zijn aangewezen als bijzondere bescherming behoevend in het kader van specifieke communautaire wetgeving om hun oppervlakte- of grondwater te beschermen of voor het behoud van habitats en rechtstreeks van water afhankelijke soorten. Zij dragen er zorg voor dat het register uiterlijk vijf jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn voltooid is.

2. De registers dienen de ingevolge artikel 7, lid 1, aangewezen waterlichamen en alle in bijlage IV bedoelde beschermde gebieden te omvatten.

3. De registers van beschermde gebieden worden voor elk stroomgebieddistrict voortdurend gevolgd en bijgewerkt.

Artikel 7

Voor de drinkwateronttrekking gebruikt water

1. De lidstaten wijzen binnen elk stroomgebieddistrict aan:
- alle waterlichamen die voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water worden gebruikt en dagelijks gemiddeld meer dan 10 m³ per dag leveren of meer dan vijftig personen bedienen, alsmede
 - de voor dat toekomstig gebruik bestemde waterlichamen.

De lidstaten controleren overeenkomstig bijlage V de waterlichamen die overeenkomstig bijlage V gemiddeld meer dan 100 m³ per dag leveren.

2. Voor elk overeenkomstig lid 1 aangewezen waterlichaam dragen de lidstaten er zorg voor dat de doelstellingen van artikel 4 overeenkomstig de voorschriften van deze richtlijn, voor oppervlaktewaterlichamen met inbegrip van de ingevolge artikel 16 op Gemeenschapsniveau vastgestelde kwaliteitsnormen worden bereikt en dat het met de toegepaste waterbehandelingsmethode verkregen water in overeenstemming met de communautaire wetgeving voldoet aan de eisen van Richtlijn 80/778/EEG zoals gewijzigd bij Richtlijn 98/83/EG.

3. De lidstaten dragen zorg voor de nodige bescherming van de aangewezen waterlichamen om achteruitgang van de toestand daarvan te voorkomen, en kunnen voor die waterlichamen gevrijwaarde zones vaststellen.

Artikel 8

Monitoring van de oppervlaktewatertoestand, de grondwatertoestand en beschermde gebieden

1. De lidstaten dragen zorg voor de opstelling van programma's voor de monitoring van de watertoestand, teneinde een samenhangend totaalbeeld te krijgen van de watertoestand binnen elk stroomgebiedsdistrict:

- voor oppervlaktewater houden die programma's monitoring van de ecologische en de chemische toestand in;
- voor grondwater houden die programma's monitoring van de chemische en de kwantitatieve toestand in;
- voor beschermde gebieden worden de programma's aangevuld met de specificaties in de communautaire wetgeving krachtens welke de afzonderlijke beschermde gebieden zijn ingesteld.

2. De programma's zijn uiterlijk zeven jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn operationeel, tenzij in de desbetreffende wetgeving anders is bepaald. De monitoring geschiedt volgens de voorschriften van bijlage V.

Artikel 9

Kostenterugwinning voor waterdiensten

1. De lidstaten houden rekening met het beginsel van terugwinning van de kosten van waterdiensten, inclusief milieukosten en kosten van de hulpmiddelen, met inachtneming van de economische analyse volgens bijlage III en overeenkomstig met name het beginsel dat de vervuiler betaalt. De lidstaten kunnen daarbij de sociale effecten, de milieueffecten en de economische effecten van de terugwinning alsmede de geografische en klimatologische omstandigheden van de betrokken gebieden in acht nemen.

2. De lidstaten rapporteren in de stroomgebiedbeheerplannen over de praktische stappen en maatregelen om dit beginsel toe te passen.

3. Geen enkele bepaling van dit artikel belet de financiering van bepaalde preventieve of herstelmaatregelen om de doelstellingen van deze richtlijn te bereiken.

Artikel 10

Gecombineerde aanpak voor puntbronnen en diffuse bronnen

1. De lidstaten dragen er zorg voor dat lozingen, onderworpen aan emissiebeheersing als vermeld in lid 2, worden beheerst overeenkomstig de in dit artikel uiteengezette aanpak.

2. De lidstaten dragen zorg voor de invoering en/of toepassing van

- a) de op de beste beschikbare technologie gebaseerde emissiebeheersingsmaatregelen, of
- b) de toepasselijke emissiegrenswaarden, of
- c) in geval van diffuse effecten, de emissiebeheersingsmaatregelen, met inbegrip van de beste milieupraktijken, indien van toepassing,

die zijn vervat in:

- Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging⁽¹⁾,
- Richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater⁽²⁾,
- Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen⁽³⁾,
- de richtlijnen, vastgesteld overeenkomstig artikel 16 van deze richtlijn,
- de in bijlage IX vermelde richtlijnen,
- andere toepasselijke communautaire wetgeving,

uiterlijk 13 jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn, tenzij in de desbetreffende wetgeving anders is bepaald.

⁽¹⁾ PB L 257 van 10.10.1996, blz. 26.

⁽²⁾ PB L 135 van 30.5.1991, blz. 40. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 98/15/EG van de Commissie (PB L 67 van 7.3.1998, blz. 29).

⁽³⁾ PB L 357 van 31.12.1991, blz. 1.

3. Wanneer op grond van een kwaliteitsdoelstelling of kwaliteitsnorm, vastgesteld overeenkomstig deze richtlijn, in de in bijlage IX genoemde richtlijnen of overeenkomstig andere communautaire wetgeving, strengere voorwaarden vereist zijn dan die welke zouden voortvloeien uit de toepassing van lid 2, worden er dienovereenkomstig strengere emissiebeheersingsmaatregelen vastgesteld.

Artikel 11

Maatregelenprogramma

1. Elke lidstaat draagt er zorg voor dat voor elk stroomgebiedsdistrict of voor het op zijn grondgebied gelegen deel van een internationaal stroomgebiedsdistrict, een maatregelenprogramma wordt opgesteld waarin rekening is gehouden met de resultaten van de krachtens artikel 5 voorgeschreven analyses, teneinde de doelstellingen van artikel 4 geleidelijk te verwezenlijken. Een lidstaat kan zo nodig maatregelen nemen die op alle stroomgebiedsdistricten en/of de op zijn grondgebied gelegen delen van internationale stroomgebiedsdistricten van toepassing zijn.

2. Elk maatregelenprogramma omvat de in lid 3 genoemde basismaatregelen en, waar nodig, „aanvullende maatregelen”.

3. „Basismaatregelen” zijn de minimumvereisten waaraan moet worden voldaan en omvatten:

- a) de maatregelen die voor de toepassing van de communautaire wetgeving voor de waterbescherming nodig zijn, met inbegrip van maatregelen die krachtens de in artikel 10 en deel A van bijlage VI genoemde wetgeving vereist zijn;
- b) maatregelen die voor de doeleinden van artikel 9 nodig worden geacht;
- c) maatregelen om aan de voorschriften van artikel 7 te voldoen;
- d) beheersing van de onttrekking van zoet oppervlaktewater en grondwater, en de opstuwning van zoet oppervlaktewater, met inbegrip van een register of registers van wateronttrekkingen en een vereiste van voorafgaande vergunning voor wateronttrekking en opstuwning. Deze beheersingsmaatregelen worden geregeld getoetst en zo nodig bijgesteld. De lidstaten kunnen onttrekkingen en opstuwningen die geen significant effect hebben op de watertoestand van deze controles vrijstellen;
- e) voor lozingen door een puntbron die verontreiniging kunnen veroorzaken, een vereiste van voorafgaande vergunning, of registratie op basis van algemeen bindende regels, waarin emissiecontroles worden voorgeschreven voor de betreffende verontreinigende stoffen. Deze beheersingsmaatregelen worden geregeld getoetst en zo nodig bijgesteld;

f) maatregelen, indien uitvoerbaar, voor de beheersing en zo nodig preventie van andere significante negatieve effecten op de watertoestand die overeenkomstig artikel 5 en bijlage II geconstateerd zijn en in het bereiken van de doelstellingen van artikel 4 zouden verhinderen, bijvoorbeeld door een vereiste van voorafgaande regulering, zoals een verbod op het in het water brengen van verontreinigende stoffen, een voorafgaande vergunning, of registratie op basis van algemeen bindende regels, indien de communautaire wetgeving niet reeds in een dergelijke vereiste voorziet. Deze beheersingsmaatregelen worden geregeld getoetst en zo nodig bijgesteld;

g) een verbod op de rechtstreekse lozing van verontreinigende stoffen in het grondwater onder voorbehoud van de onderstaande bepalingen.

De lidstaten mogen vergunning verlenen voor herinspuiting in dezelfde watervoerende laag van voor geothermische doeleinden gebruikt water.

Voorts mogen de lidstaten onder vermelding van de voorwaarden vergunning verlenen voor:

- inspuiting van water dat stoffen bevat ingevolge exploratie- en winningsactiviteiten van koolwaterstoffen of mijnbouw, en inspuiting van water om technische redenen, in geologische formaties waaruit koolwaterstoffen of andere stoffen zijn gewonnen of in geologische formaties die van nature blijvend ongeschikt zijn voor andere doeleinden. Dergelijke inspuitingen mogen geen andere stoffen bevatten dan die welke het gevolg zijn van de hierboven genoemde activiteiten;
- herinspuiting van uit mijnen en steengroeven gepompt grondwater of met civieltechnische bouw- en onderhoudswerkzaamheden geassocieerd water;
- inspuiting van aardgas of vloeibaar petroleumgas (LPG) voor opslag in geologische formaties die van nature blijvend ongeschikt zijn voor andere doeleinden;
- inspuiting van aardgas of vloeibaar petroleumgas (LPG) voor opslag in andere geologische formaties indien het hoger belang van de veiligheid van de gasvoorziening zulks vereist, en indien de inspuiting van dien aard is dat ieder onmiddellijk of toekomstig gevaar van verslechtering van de kwaliteit van ieder eventueel ontvangend grondwater wordt voorkomen;
- civieltechnische en bouwwerkzaamheden en soortgelijke werkzaamheden op of in de grond die in contact komen met grondwater. Voor deze doeleinden mogen de lidstaten bepalen dat deze werkzaamheden worden behandeld als was een vergunning verleend, mits zij worden uitgevoerd in overeenstemming met algemeen bindende regels die de lidstaat voor zulke werkzaamheden heeft vastgesteld;

- lozingen van kleine hoeveelheden stoffen voor wetenschappelijke doeleinden, met het oog op karakterisering, bescherming en herstel van waterlichamen, welke beperkt blijven tot de hoeveelheden die strikt noodzakelijk zijn voor de nagestreefde doeleinden;

op voorwaarde dat die lozingen niet verhinderen dat de voor dat grondwaterlichaam vastgestelde milieudoelstellingen worden bereikt.

De lidstaten mogen vergunning verlenen voor kunstmatige aanvulling of vergroting van grondwaterlichamen. Het gebruikte water mag afkomstig zijn van alle oppervlakte- of grondwater, mits het gebruik van de bron niet verhindert dat de milieudoelstellingen voor de bron of het aangevulde of vergrote grondwaterlichaam worden bereikt;

- h) in overeenstemming met uit hoofde van artikel 16 te ondernemen actie, maatregelen ter bestrijding van de verontreiniging van oppervlaktewateren door de stoffen die worden genoemd in de ingevolge artikel 16, lid 2, overeengekomen prioriteitslijst en ter geleidelijke vermindering van verontreiniging door andere stoffen die anders de lidstaten zou verhinderen de doelstellingen voor oppervlaktewaterlichamen van artikel 4 te bereiken;
 - i) maatregelen die nodig zijn ter voorkoming van aanzienlijke lekkage van verontreinigende stoffen uit technische installaties en ter voorkoming of beperking van de gevolgen van incidentele verontreiniging, bijvoorbeeld ten gevolge van overstromingen, ook met behulp van systemen om dergelijke gebeurtenissen op te sporen of ervoor te waarschuwen.
4. „Aanvullende maatregelen” zijn de maatregelen die zijn ontworpen en worden uitgevoerd naast de basismaatregelen, teneinde de krachtens artikel 4 vastgestelde doelstellingen te bereiken. Bijlage VI, deel B, bevat een niet-limitatieve lijst van dergelijke maatregelen.

De lidstaten kunnen met het oog op extra bescherming of verbetering van de onder deze richtlijn vallende wateren nog andere aanvullende maatregelen vaststellen, met inbegrip van maatregelen ter uitvoering van de toepasselijke internationale overeenkomsten, bedoeld in artikel 1.

- 5. Wanneer uit monitoringsgegevens of andere gegevens blijkt dat de doelstellingen uit hoofde van artikel 4 voor een waterlichaam vermoedelijk niet worden bereikt, zorgen de lidstaten ervoor dat:

- de oorzaken van het eventuele falen worden onderzocht, en
- haalbare aanvullende maatregelen worden vastgesteld teneinde die doelstellingen te bereiken.

Indien de oorzaken onvoorziene of uitzonderlijke omstandigheden zijn, met inbegrip van overstromingen of droogteperiodes, kan de lidstaat bepalen dat aanvullende maatregelen niet haalbaar zijn.

6. Ter uitvoering van de maatregelen uit hoofde van lid 3, onder e) en f), ondernemen de lidstaten alle passende stappen opdat de verontreiniging van mariene wateren niet verergert. Onverminderd de bestaande wetgeving mag de toepassing van maatregelen uit hoofde van lid 3 in geen geval direct of indirect tot meer verontreiniging van oppervlaktewateren leiden. Dit voorschrift is niet van toepassing indien het tot meer verontreiniging van het milieu in zijn geheel zou leiden.

7. De maatregelenprogramma's worden uiterlijk tien jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn vastgesteld en alle maatregelen dienen uiterlijk 13 jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn operationeel te zijn.

8. De maatregelenprogramma's worden uiterlijk 16 jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn en vervolgens om de zes jaar getoetst en zo nodig bijgesteld. Nieuwe of herziene maatregelen die in het kader van een herzien programma worden genomen, dienen binnen drie jaar na de vaststelling operationeel te zijn.

Artikel 12

Problemen die niet op het niveau van de lidstaten kunnen worden geregeld

1. Indien een lidstaat een probleem constateert dat voor zijn waterbeheer gevolgen heeft, maar niet door die lidstaat kan worden opgelost, kan hij dat probleem voorleggen aan de Commissie en eventuele andere betrokken lidstaten en daarbij aanbevelingen doen voor de oplossing ervan.

2. De Commissie reageert binnen zes maanden op een verslag of aanbevelingen van de lidstaten.

Artikel 13

Stroomgebiedbeheerplannen

1. De lidstaten zorgen ervoor dat voor elk volledig op hun grondgebied liggend stroomgebieddistrict een stroomgebiedbeheerplan wordt opgesteld.

2. Ingeval een internationaal stroomgebieddistrict volledig binnen de Gemeenschap ligt, zorgen de lidstaten ervoor dat er coördinatie plaatsvindt om tot een enkel internationaal stroomgebiedbeheerplan te komen. Wordt er geen internationaal stroomgebiedbeheerplan opgesteld, dan stellen de lidstaten ten minste voor de op hun respectieve grondgebieden liggende

delen van het internationale stroomgebieddistrict stroomgebiedbeheerplannen op om de doelstellingen van deze richtlijn te bereiken.

3. Reikt een internationaal stroomgebieddistrict tot over de grenzen van de Gemeenschap, dan beijveren de lidstaten zich om een enkel stroomgebiedbeheerplan op te stellen; als dat niet mogelijk blijkt, moet het plan ten minste het op het grondgebied van de betrokken lidstaat liggende deel van het internationale stroomgebieddistrict bestrijken.

4. In het stroomgebiedbeheerplan moet de in bijlage VII bedoelde informatie worden opgenomen.

5. De stroomgebiedbeheerplannen kunnen worden aangevuld met de opstelling van meer gedetailleerde programma's en beheerplannen per deelstroomgebied, sector, aangelegenheid of watertype, waarin specifieke aspecten van het waterbeheer aan de orde komen. De uitvoering van deze maatregelen ontslaat de lidstaten niet van hun verplichtingen uit hoofde van de rest van deze richtlijn.

6. De stroomgebiedbeheerplannen worden uiterlijk tien jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn gepubliceerd.

7. De stroomgebiedbeheerplannen worden uiterlijk 16 jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn en vervolgens om de zes jaar getoetst en bijgesteld.

Artikel 14

Voorlichting en raadpleging van het publiek

1. De lidstaten moedigen de actieve participatie van alle betrokken partijen bij de uitvoering van deze richtlijn aan, met name bij de opstelling, de herziening en de aanpassing van de stroomgebiedbeheerplannen. De lidstaten zorgen ervoor dat voor elk stroomgebieddistrict de volgende bescheiden worden gepubliceerd en voor opmerkingen ter beschikking worden gesteld van het publiek, met inbegrip van de gebruikers:

- a) een tijdschema en werkprogramma voor de opstelling van het plan en een verklaring over de raadplegingsmaatregelen die minstens drie jaar voor het begin van de periode waarop het plan betrekking heeft, zullen worden uitgevoerd;
- b) een tussentijds overzicht van de belangrijkste waterbeheerkwesties die zijn vastgesteld in het stroomgebied, zulks minstens twee jaar voor het begin van de periode waarop het plan betrekking heeft;
- c) kopieën van het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan, minstens één jaar voor het begin van de periode waarop het plan betrekking heeft.

Op verzoek wordt inzage gegeven van bij de opstelling van het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan gebruikte achtergronddocumenten en -informatie.

2. De lidstaten voorzien in perioden van ten minste zes maanden voor het maken van schriftelijke opmerkingen over die documenten, teneinde actieve betrokkenheid en raadpleging mogelijk te maken.

3. De leden 1 en 2 zijn eveneens van toepassing voor bijgewerkte stroomgebiedbeheerplannen.

Artikel 15

Kennisgeving en rapportage

1. De lidstaten zenden de Commissie en eventuele andere betrokken lidstaten afschriften van de stroomgebiedbeheerplannen en alle latere bijgestelde versies drie maanden na publicatie daarvan toe:

- a) voor volledig op het grondgebied van een lidstaat liggende stroomgebieddistricten, alle stroomgebiedbeheerplannen die het nationale grondgebied bestrijken en overeenkomstig artikel 13 zijn gepubliceerd;
- b) voor internationale stroomgebieddistricten, ten minste het deel van het stroomgebiedbeheerplan dat het grondgebied van de lidstaat bestrijkt.

2. De lidstaten leggen beknopte verslagen voor met betrekking tot

— de krachtens artikel 5 vereiste analyses, en

— de krachtens artikel 8 vereiste monitoringsprogramma's

die ten behoeve van het eerste stroomgebiedbeheerplan zijn uitgevoerd binnen drie maanden na de voltooiing daarvan.

3. Binnen drie jaar na de publicatie van elk stroomgebiedbeheerplan of van elke bijstelling overeenkomstig artikel 13 leggen de lidstaten een tussentijds verslag voor dat de bij de uitvoering van het geplande maatregelenprogramma geboekte vooruitgang beschrijft.

Artikel 16

Strategieën ter bestrijding van waterverontreiniging

1. De Raad stelt specifieke maatregelen vast ter bestrijding van de waterverontreiniging door afzonderlijke verontreinigende stoffen of groepen verontreinigende stoffen die een onaanvaardbaar risico voor of via het aquatische milieu opleve-

ren, met inbegrip van dergelijke risico's voor water dat voor de drinkwaterwinning wordt gebruikt. De maatregelen worden in overeenstemming met de in het Verdrag vastgelegde procedures vastgesteld op basis van door de Commissie ingediende voorstellen.

2. De Commissie dient uiterlijk op 31 december 1999 een voorstel in, waarin een eerste prioriteitslijst van stoffen is opgenomen. De prioriteit van stoffen waarvoor maatregelen moeten worden genomen, wordt bepaald op basis van het risico voor of via het aquatische milieu dat wordt bepaald door:

- a) een risicobeoordeling krachtens Verordening (EEG) nr. 793/93⁽¹⁾, Richtlijn 91/414/EEG⁽²⁾ en Richtlijn 98/8/EG van het Europees Parlement en de Raad⁽³⁾, of
- b) een gerichte op risico gebaseerde beoordeling (volgens de methode van Verordening (EEG) nr. 793/93) die uitsluitend op aquatische ecotoxiciteit en toxiciteit voor de mens via het aquatische milieu is gericht,

of, wanneer dat binnen de gestelde termijn niet haalbaar is,

- c) een vereenvoudigde, op wetenschappelijke grondslagen berustende risicobeoordelingsprocedure waarbij met name rekening wordt gehouden met:
 - i) gegevens over het intrinsieke gevaar van de betrokken stof, met name de aquatische ecotoxiciteit en de toxiciteit voor de mens door blootstelling via het aquatische milieu, en
 - ii) gegevens verkregen uit de monitoring van wijdverbreide milieuverontreiniging, en
 - iii) andere aangetoonde factoren die op de mogelijkheid van wijdverbreide milieuverontreiniging wijzen, bijvoorbeeld de omvang van productie of gebruik van de betrokken stof en de gebruikspatronen.

De Commissie toetst de vastgestelde prioriteitslijst uiterlijk zes jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn en vervolgens ten minste om de zes jaar en dient zo nodig voorstellen in.

3. Bij het opstellen van haar voorstel houdt de Commissie rekening met aanbevelingen van het Raadgevend wetenschappelijk comité voor de toxiciteit, de ecotoxiciteit en het milieu, de lidstaten, het Europees Parlement, het Europees Milieuagentschap, communautaire onderzoeksprogramma's, internationale organisaties waarbij de Gemeenschap is aangesloten, Europese bedrijfsorganisaties, waaronder organisaties die het midden-

kleinbedrijf vertegenwoordigen, Europese milieuorganisaties en andere relevante informatie die onder haar aandacht komt.

4. Voor de op de prioriteitslijst voorkomende stoffen dient de Commissie voorstellen in voor maatregelen ter beheersing van de voornaamste bronnen van de betrokken emissies. Daarbij houdt zij rekening met zowel puntbronnen als diffuse bronnen en geeft zij aan welk niveau en welke combinatie van productbeheersingsmaatregelen en emissiegrenswaarden voor procesbeheersingsmaatregelen kosteneffectief en evenredig zijn. In voorkomend geval kunnen procesbeheersingsmaatregelen op communautair niveau per sector worden vastgesteld. Houden productbeheersingsmaatregelen een toetsing in van de toepasselijke vergunningen die zijn afgegeven ingevolge Richtlijn 91/414/EEG en Richtlijn 98/8/EG, dan geschiedt die toetsing volgens de bepalingen van die richtlijnen. Elk voorstel voor beheersingsmaatregelen bevat regelingen voor de toetsing en de bijwerking, alsmede de beoordeling van de doelmatigheid daarvan.

5. De Commissie dient voorstellen in voor kwaliteitsnormen voor de concentraties van de prioriteitsstoffen in oppervlaktewater, sedimenten of biota.

6. Uiterlijk twee jaar na de plaatsing van de betrokken stof op de prioriteitslijst dient de Commissie in overeenstemming met de leden 4 en 5 voorstellen in die ten minste betrekking hebben op emissiebeheersingsmaatregelen voor puntbronnen en milieukwaliteitsnormen. Is er voor stoffen van de prioriteitslijst zeven jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn op het niveau van de Gemeenschap geen akkoord bereikt, dan stellen de lidstaten milieukwaliteitsnormen voor die stoffen vast voor alle oppervlaktewateren die nadelig door lozingen van die stoffen worden beïnvloed, alsmede beheersingsmaatregelen voor de belangrijkste bronnen van die lozingen, onder andere op basis van een beoordeling van alle technische verminderopties. Voor stoffen die later op de prioriteitslijst worden geplaatst, nemen de lidstaten bij gebreke van een akkoord op Gemeenschapsniveau zulke maatregelen vijf jaar na de datum van plaatsing op de lijst.

7. De Commissie kan strategieën uitwerken ter bestrijding van waterverontreiniging door andere verontreinigende stoffen of groepen van verontreinigende stoffen, met inbegrip van verontreiniging ten gevolge van ongevallen.

8. Bij het opstellen van voorstellen uit hoofde van de leden 4 en 5 toetst de Commissie ook alle in bijlage IX genoemde richtlijnen. Voor de in lid 6 bis bedoelde datum stelt zij een herziening voor van de in bijlage IX bedoelde beheersingsmaatregelen voor alle stoffen op de prioriteitslijst, alsmede passende maatregelen, waaronder de eventuele intrekking van de beheersingsmaatregelen overeenkomstig bijlage IX voor alle andere stoffen.

Alle beheersingsmaatregelen overeenkomstig bijlage IX waarvoor een herziening wordt voorgesteld, worden bij de inwerkingtreding van die herziening ingetrokken.

9. De prioriteitslijst van stoffen die door de Commissie wordt voorgesteld, wordt na vaststelling door het Europees Parlement en de Raad als bijlage X aan deze richtlijn gehecht.

⁽¹⁾ PB L 84 van 5.4.1993, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 230 van 19.8.1991, blz. 1. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 98/47/EG (PB L 191 van 7.7.1998, blz. 50).

⁽³⁾ PB L 123 van 24.4.1998, blz. 1.

Artikel 17

Rapportage door de Commissie

1. De Commissie publiceert uiterlijk twaalf jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn en vervolgens om de zes jaar een verslag over de uitvoering van deze richtlijn, en legt dit voor aan het Europees Parlement en de Raad.
2. Het verslag bevat onder meer:
 - a) een beoordeling van de bij de uitvoering van de richtlijn geboekte vooruitgang;
 - b) een met het Europees Milieuagentschap gecoördineerde beoordeling van de oppervlaktewatertoestand en de grondwatertoestand in de Gemeenschap;
 - c) een onderzoek van de overeenkomstig artikel 20 ingediende stroomgebiedbeheerplannen, met inbegrip van suggesties ter verbetering van toekomstige plannen;
 - d) een samenvatting van de reacties op de verslagen of aanbevelingen van de lidstaten aan de Commissie overeenkomstig artikel 12;
 - e) een samenvatting van eventuele overeenkomstig artikel 16 ontwikkelde voorstellen, beheersingsmaatregelen en strategieën;
 - f) een overzicht van de antwoorden op de opmerkingen van het Europees Parlement en de Raad over vorige uitvoeringsverslagen.
3. De Commissie publiceert tevens een verslag over de bij de uitvoering geboekte vooruitgang dat gebaseerd is op de door de lidstaten overeenkomstig artikel 15, lid 2, ingediende beknopte verslagen, en legt dit voor aan het Europees Parlement en de lidstaten, zulks uiterlijk twee jaar na de in de artikelen 5 en 8 bedoelde data.
4. Binnen drie jaar na de publicatie van elk verslag uit hoofde van lid 1 publiceert de Commissie een tussentijds verslag dat de vooruitgang bij de uitvoering beschrijft op basis van de in artikel 15, lid 3, bedoelde tussentijdse verslagen van de lidstaten. Dit verslag wordt voorgelegd aan het Europees Parlement en de Raad.
5. De Commissie roept, wanneer zulks noodzakelijk is in het licht van de rapportagecyclus, een conferentie bijeen van de bij het communautaire waterbeleid betrokken partijen van alle lidstaten, waar deze opmerkingen kunnen maken over de uitvoeringsverslagen van de Commissie en ervaringen kunnen uitwisselen.

Tot de deelnemers moeten behoren vertegenwoordigers van de bevoegde autoriteiten, het Europees Parlement, non-gouvernementele organisaties, de sociale en economische partners, consumentenorganisaties, academici en andere deskundigen.

Artikel 18

Plannen voor toekomstige maatregelen van de Gemeenschap

1. De Commissie dient eens per jaar ter informatie bij het comité van artikel 20 een indicatief plan in van de maatregelen met gevolgen voor de waterwetgeving die zij voornemens is in de naaste toekomst in te dienen, met inbegrip van maatregelen die hun oorsprong vinden in de overeenkomstig artikel 16 ontwikkelde voorstellen, beheersingsmaatregelen en strategieën. De Commissie dient uiterlijk twee jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn voor het eerst een dergelijk verslag in.
2. De Commissie toetst deze richtlijn uiterlijk 19 jaar na de datum van inwerkingtreding ervan en stelt zo nodig wijzigingen voor.

Artikel 19

Technische aanpassingen van de richtlijn

1. De bijlagen I en III, alsmede punt 1.3.6 van bijlage V kunnen volgens de procedure van artikel 20 aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang worden aangepast, met inachtneming van de termijnen voor toetsing en bijstelling van de stroomgebiedbeheerplannen, bedoeld in artikel 13. Waar nodig kan de Commissie volgens de procedure van artikel 20 richtsnoeren vaststellen voor de toepassing van de bijlagen II en V.
2. Ten behoeve van de transmissie en de verwerking van gegevens, met inbegrip van statistische en cartografische gegevens, kunnen voor de doeleinden van lid 1 technische opmaakvoorschriften worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 20.

Artikel 20

Regelgevingsprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door een regelgevend comité, bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.
2. De vertegenwoordiger van de Commissie legt het comité een ontwerp van de te nemen maatregelen voor. Het comité brengt binnen een termijn die de voorzitter naar gelang van de urgentie van de materie kan vaststellen, advies over dit ontwerp uit. Het comité spreekt zich uit met de meerderheid van stemmen die in artikel 205, lid 2, van het Verdrag is voorgeschreven voor de besluiten die de Raad op voorstel van de Commissie moet aannemen. De stemmen van de vertegenwoordigers van de lidstaten in het comité worden gewogen overeenkomstig genoemd artikel. De voorzitter neemt niet aan de stemming deel.

3. Wanneer het Europees Parlement in een met redenen omklede resolutie te kennen geeft dat een ontwerp van uitvoeringsmaatregelen waarvan aanneming wordt overwogen en dat op grond van deze richtlijn aan een comité is voorgelegd, de bij deze richtlijn verleende uitvoeringsbevoegdheden overschrijdt, behandelt de Commissie dat ontwerp opnieuw. Rekening houdend met de resolutie kan de Commissie binnen de termijnen van de lopende procedure het comité een nieuw voorstel van maatregelen voorleggen, de procedure voortzetten of bij het Europees Parlement en de Raad een voorstel op basis van het Verdrag indienen.

De Commissie brengt het Europees Parlement en het comité op de hoogte van het gevolg dat zij aan de resolutie van het Europees Parlement zal geven, en van de redenen daarvoor.

4. Onverminderd lid 3 stelt de Commissie de beoogde maatregelen vast wanneer zij in overeenstemming zijn met het advies van het comité.

5. Wanneer de beoogde maatregelen niet in overeenstemming zijn met het advies van het comité of wanneer geen advies is uitgebracht, dient de Commissie onverwijld bij de Raad een voorstel betreffende de te nemen maatregelen in en brengt zij het Europees Parlement op de hoogte.

6. Indien het Europees Parlement van mening is dat een voorstel dat de Commissie op grond van deze richtlijn, de uitvoeringsbevoegdheden waarin deze richtlijn voorziet, overschrijdt, brengt het de Raad van zijn standpunt op de hoogte.

7. Al naar gelang van het geval kan de Raad in het licht van het standpunt binnen een termijn van drie maanden na de datum van indiening van het voorstel bij de Raad, met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen een besluit nemen over het voorstel.

Wanneer de Raad binnen die termijn met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen te kennen geeft dat hij zich tegen het voorstel verzet, neemt de Commissie het voorstel opnieuw in behandeling. Zij kan bij de Raad een gewijzigd voorstel indienen, haar voorstel opnieuw indienen of een wetgevingsvoorstel indienen op basis van het Verdrag.

Wanneer de Raad bij afloop van die termijn het voorgestelde uitvoeringsbesluit niet heeft aangenomen of niet te kennen heeft gegeven dat hij zich tegen het voorstel voor uitvoeringsmaatregelen verzet, wordt het voorgestelde uitvoeringsbesluit door de Commissie vastgesteld.

Artikel 21

Intrekkingen en overgangsbepalingen

1. De volgende communautaire wetgeving wordt zeven jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn ingetrokken:

- Richtlijn 75/440/EEG van de Raad van 16 juni 1975 betreffende de vereiste kwaliteit van het oppervlaktewater dat is bestemd voor productie van drinkwater in de lidstaten ⁽¹⁾,
- Beschikking 77/795/EEG van de Raad van 12 december 1977 tot instelling van een gemeenschappelijke procedure voor de uitwisseling van informatie over de kwaliteit van zoet oppervlaktewater in de Gemeenschap ⁽²⁾,
- Richtlijn 79/869/EEG van de Raad van 9 oktober 1979 inzake de meetmethodes en de frequentie van de bemonstering en de analyse van het oppervlaktewater dat is bestemd voor de productie van drinkwater in de lidstaten ⁽³⁾.

2. De volgende communautaire wetgeving wordt 13 jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn ingetrokken:

- Richtlijn 78/659/EEG van de Raad van 18 juli 1978 betreffende de kwaliteit van zoet water dat bescherming of verbetering behoeft teneinde geschikt te zijn voor het leven van vissen ⁽⁴⁾,
- Richtlijn 79/923/EEG van de Raad van 30 oktober 1979 inzake de vereiste kwaliteit van schelpdierwater ⁽⁵⁾,
- Richtlijn 80/68/EEG van de Raad van 17 december 1979 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging veroorzaakt door de lozing van bepaalde gevaarlijke stoffen ⁽⁶⁾,
- Richtlijn 76/464/EEG, met uitzondering van artikel 6, dat bij de inwerkingtreding van deze richtlijn wordt ingetrokken.

3. Voor Richtlijn 76/464/EEG gelden de volgende overgangsbepalingen:

- a) de overeenkomstig artikel 16 van deze richtlijn vastgestelde prioriteitslijst vervangt de lijst van de als prioritair aangemerkte stoffen in de mededeling van de Commissie aan de Raad van 22 juni 1982;
- b) voor de toepassing van artikel 7 van Richtlijn 76/464/EEG kunnen de lidstaten de beginselen van deze richtlijn toepassen voor de aanwijzing van verontreinigingsproblemen en de stoffen waardoor die veroorzaakt worden, de vaststelling van kwaliteitsnormen en het vaststellen van maatregelen.

⁽¹⁾ PB L 194 van 25.7.1975, blz. 26. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 91/692/EEG (PB L 377 van 31.12.1991, blz. 48).

⁽²⁾ PB L 334 van 24.12.1977, blz. 29. Besluit laatstelijk gewijzigd bij de Toetredingsakte van 1994.

⁽³⁾ PB L 271 van 29.10.1979, blz. 44. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij de Toetredingsakte van 1994.

⁽⁴⁾ PB L 222 van 14.8.1978, blz. 1. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij de Toetredingsakte van 1994.

⁽⁵⁾ PB L 281 van 10.11.1979, blz. 47. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 91/692/EEG (PB L 377 van 31.12.1991, blz. 48).

⁽⁶⁾ PB L 20 van 26.1.1980, blz. 43.

4. De milieudoelstellingen van artikel 4 en de milieukwaliteitsnormen, vastgesteld in bijlage IX en overeenkomstig artikel 16, lid 5, dan wel door de lidstaten vastgesteld overeenkomstig bijlage V voor stoffen die niet op de prioriteitslijst voorkomen of overeenkomstig artikel 16, lid 6 bis, voor prioriteitsstoffen waarvoor nog geen communautaire normen gelden, worden voor de toepassing van artikel 2, punt 7, en artikel 10 van Richtlijn 96/61/EG als milieukwaliteitsnormen beschouwd.

5. Indien een stof op de overeenkomstig artikel 16 vastgestelde prioriteitslijst niet in bijlage VIII van deze richtlijn noch in bijlage III van Richtlijn 96/61/EG voorkomt, wordt hij daaraan toegevoegd.

6. Voor oppervlaktewaterlichamen moeten de milieudoelstellingen van het eerste stroomgebiedbeheerplan uit hoofde van deze richtlijn leiden tot kwaliteitsnormen die minstens even streng zijn als die welke vereist zijn om uitvoering te geven aan Richtlijn 76/464/EEG.

Artikel 22

Sancties

De lidstaten stellen sancties op overtredingen van de overeenkomstig deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen vast. De aldus vastgestelde sancties dienen doeltreffend, evenredig en afschrikkend te zijn.

Artikel 23

Uitvoering

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk ...(*) aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijke bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen. De Commissie stelt de andere lidstaten daarvan in kennis.

Artikel 24

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de dag van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 25

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te ...

Voor het Europees Parlement

...
De voorzitter

Voor de Raad

...
De voorzitter

BIJLAGE I

VERPLICHTE INFORMATIE VOOR DE LIJST VAN BEVOEGDE AUTORITEITEN

Zoals voorgeschreven in artikel 3, lid 8, verstrekken de lidstaten de volgende informatie over alle bevoegde autoriteiten van elk van hun stroomgebiedsdistricten en het deel van elk internationaal stroomgebiedsdistrict dat op hun grondgebied ligt.

- i) Naam en adres van de bevoegde autoriteit — de officiële naam en het adres van de overeenkomstig artikel 3, lid 2, aangewezen autoriteit.
- ii) Geografisch gebied van het stroomgebiedsdistrict — de namen van de hoofdrijvers in het stroomgebiedsdistrict, samen met een nauwkeurige beschrijving van de grenzen van dat district. Deze informatie moet zoveel mogelijk geschikt zijn voor invoering in een geografisch informatiesysteem (GIS) en/of het geografisch informatiesysteem van de Commissie (Gisco).
- iii) Rechtsvorm van de bevoegde autoriteit — een beschrijving van de rechtsvorm van de bevoegde autoriteit en, voorzover van toepassing, een samenvatting of kopie van haar statuten, oprichtingsakte of een gelijkwaardig juridisch document.
- iv) Verantwoordelijkheden — een beschrijving van de juridische en administratieve verantwoordelijkheden van elke bevoegde autoriteit en haar rol in elk van de stroomgebiedsdistricten.
- v) Lidmaatschap — wanneer de bevoegde autoriteit optreedt als coördinerend lichaam voor andere bevoegde autoriteiten, moet een lijst van die lichamen worden verstrekt, samen met een samenvatting van de institutionele betrekkingen die zijn aangegaan met het oog op de coördinatie.
- vi) Internationale betrekkingen — wanneer een stroomgebiedsdistrict op het grondgebied van meer dan één lidstaat ligt, of mede grondgebied van niet-lidstaten omvat, moet een samenvatting worden gegeven van de institutionele betrekkingen die zijn aangegaan met het oog op de coördinatie.

BIJLAGE II

1. OPPERVLAKTEWATEREN

1.1. Karakterisering van typen oppervlaktewaterlichamen

De lidstaten stellen de ligging en de grenzen van de oppervlaktewaterlichamen vast en maken een eerste karakterisering van alle dergelijke lichamen overeenkomstig de hiernavolgende methodiek. De lidstaten kunnen oppervlaktewaterlichamen ten behoeve van die eerste karakterisering groeperen.

- i) De oppervlaktewaterlichamen binnen het stroomgebieddistrict worden ingedeeld in een van de oppervlaktewatercategorieën — rivieren, meren, overgangswateren, kustwateren — of aangemerkt als kunstmatig oppervlaktewaterlichaam dan wel als sterk veranderd (zie punt 1.6).
- ii) Voor elke oppervlaktewatercategorie worden de oppervlaktewaterlichamen in het stroomgebieddistrict onderscheiden in typen. Die typen zijn de watergebieden die worden bepaald met systeem A of systeem B (zie punt 1.2).
- iii) Indien systeem A wordt gebruikt, worden de oppervlaktewaterlichamen binnen het stroomgebieddistrict eerst onderscheiden naar ecoregio volgens de geografische gebieden die in punt 1.2 en op de desbetreffende kaart in bijlage X zijn aangegeven. De waterlichamen in iedere ecoregio worden vervolgens onderscheiden in typen oppervlaktewaterlichamen volgens de descriptoren in de tabellen van systeem A.
- iv) Indien systeem B wordt gebruikt, moeten de lidstaten daarmee een minstens even sterke mate van differentiatie bereiken als met systeem A zou zijn bereikt. De oppervlaktewaterlichamen in het stroomgebieddistrict worden onderscheiden in typen met behulp van de waarden voor de verplichte descriptoren en de facultatieve descriptoren, of combinaties van descriptoren, die nodig zijn voor een betrouwbare afleiding van de systeemeigen biologische referentieomstandigheden.
- v) Kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen worden gedifferentieerd met behulp van de descriptoren voor de oppervlaktewatercategorie die het meest lijkt op het betrokken sterk veranderde of kunstmatige waterlichaam.
- vi) De lidstaten leggen de Commissie een kaart of kaarten (in een GIS-formaat) van de geografische ligging van de typen voor met de uit hoofde van systeem A vereiste differentiegraad.

1.2. Ecoregio's en typen oppervlaktewaterlichamen

1.2.1. Rivieren

Systeem A

Vaste typering	Descriptoren
Ecoregio	Ecoregio's op kaart A in bijlage XI
Type	Hoogte: Hoogland: > 800 m Heuvelland: 200 tot 800 m Laagland: < 200 m Grootte op basis van het stroomgebied Klein: 10-100 km ² Middelgroot: > 100 tot 1 000 km ² Groot: > 1 000 tot 10 000 km ² Zeer groot: > 10 000 km ² Geologie: Kalkhoudend Kiezelhoudend Organisch

Systeem B

Alternatieve karakterisering	Fysische en chemische factoren die bepalend zijn voor de kenmerken van de rivier of een deel ervan en dientengevolge voor structuur en samenstelling van de biologische populatie
Verplichte factoren	Hoogte Geografische breedte Geografische lengte Geologie Grootte
Facultatieve factoren	Afstand van de bron van de rivier Stromingsenergie (functie van stroming en helling) Gemiddelde waterbreedte Gemiddelde waterdiepte Gemiddelde waterhelling Vorm en profiel van de hoofdrivierbedding Rivierdebiet(stromings-)categorie Vorm van het dal Transport van vaste stoffen Zuurneutraliserend vermogen Gemiddelde samenstelling van het substraat Chloride Variatie van de luchttemperatuur Gemiddelde luchttemperatuur Neerslag

1.2.2. Meren

Systeem A

Vaste typering	Descriptorren
Ecoregio	Ecoregio's op kaart A in bijlage XI
Type	<p>Hoogte:</p> <p>Hoogland: > 800 m Heuvelland: 200 tot 800 m Laagland: < 200 m</p> <p>Diepte op basis van gemiddelde diepte:</p> <p>< 3 m 3 tot 15 m > 15 m</p> <p>Grootte op basis van oppervlakte:</p> <p>> 0,5 tot 1 km² 1 tot 10 km² 10 tot 100 km² > 100 km²</p> <p>Geologie:</p> <p>Kalkhoudend Kiezelhoudend Organisch</p>

Systeem B

Alternatieve karakterisering	Fysische en chemische factoren die bepalend zijn voor de kenmerken van het meer en dientengevolge voor structuur en samenstelling van de biologische populatie
Verplichte factoren	Hoogte Geografische breedte Geografische lengte Geologie Grootte
Facultatieve factoren	Gemiddelde waterdiepte Vorm van het meer Verblijftijd Gemiddelde luchttemperatuur Variatie van de luchttemperatuur Mengkarakteristieken (bijv. monomictisch, dimictisch, polymictisch) Zuurneutraliserend vermogen Achtergrondtoestand van de nutriënten Gemiddelde samenstelling van het substraat Fluctuatie van het waterniveau

1.2.3. Overgangswateren

Systeem A

Vaste typering	Descriptoren
Ecoregio	De volgende gebieden, als aangegeven op kaart B in bijlage XI: Oostzee Barentsz-zee Noorse Zee Noordzee Noord-Atlantische Oceaan Middellandse Zee
Type	Op basis van het jaargemiddelde van het zoutgehalte: < 0,5‰: zoet water 0,5 tot < 5‰: oligohalien 5 tot < 18‰: mesohalien 18 tot < 30‰: polyhalien 30 tot < 40‰: euhalien Op basis van het gemiddelde getijverschil: < 2 m: klein getijverschil 2 tot 4 m: matig getijverschil > 4 m: groot getijverschil

Systeem B

Alternatieve karakterisering	Fysische en chemische factoren die bepalend zijn voor de kenmerken van het overgangswater en dientengevolge voor structuur en samenstelling van de biologische populatie
Verplichte factoren	Geografische breedte Geografische lengte Getijverschil Zoutgehalte
Facultatieve factoren	Diepte Stroomsnelheid Golfslag Verblijftijd Gemiddelde watertemperatuur Mengkarakteristieken Troebelheid Gemiddelde samenstelling van het substraat Vorm Variatie van de watertemperatuur

1.2.4. Kustwateren

Systeem A

Vaste typering	Descriptorren
Ecoregio	De volgende gebieden, als aangegeven op kaart B in bijlage XI: Oostzee Barents-zee Noorse Zee Noordzee Noord-Atlantische Oceaan Middellandse Zee
Type	Op basis van het jaargemiddelde van het zoutgehalte: < 0,5‰: zoet water 0,5 tot < 5‰: oligohalien 5 tot < 18‰: mesohalien 18 tot < 30‰: polyhalien 30 tot < 40‰: euhalien Op basis van gemiddelde diepte: Ondiep: < 30 m Middeldiep: (30 tot 200 m) Diep: > 200 m

Systeem B

Alternatieve karakterisering	Fysische en chemische factoren die bepalend zijn voor de kenmerken van het ecotype en diens gevolg voor structuur en samenstelling van de biologische populatie
Verplichte factoren	Geografische breedte Geografische lengte Zoutgehalte Diepte
Facultatieve factoren	Stroomsnelheid Golfslag Gemiddelde watertemperatuur Mengkarakteristieken Troebelheid Verblijftijd (van omsloten inhammen) Gemiddelde samenstelling van het substraat Variatie van de watertemperatuur

1.3. Vaststellen van systeemeigen referentieomstandigheden voor typen oppervlaktewaterlichamen

- i) Voor elk overeenkomstig punt 1.1 gekarakteriseerd type oppervlaktewaterlichaam worden systeemeigen hydromorfologische en fysisch-chemische omstandigheden bepaald die staan voor de waarden van de in punt 1.1 van bijlage V genoemde hydromorfologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen, welke voor dat type oppervlaktewaterlichaam behoren bij een zeer goede ecologische toestand als omschreven in de toepasselijke tabel in punt 1.2 van bijlage V. Verder worden systeemeigen biologische referentieomstandigheden bepaald die staan voor de waarden van de in punt 1.1 van bijlage V genoemde biologische kwaliteitselementen voor dat oppervlaktewaterlichaam bij een zeer goede ecologische toestand als omschreven in de toepasselijke tabel in punt 1.2 in bijlage V.
- ii) Bij de toepassing van de in dit punt omschreven procedures op sterk veranderde of kunstmatige waterlichamen worden verwijzingen naar een zeer goede ecologische toestand opgevat als verwijzingen naar het maximale ecologische potentieel als omschreven in tabel 1.2.5 van bijlage V. De waarden voor het maximale ecologische potentieel voor een waterlichaam worden om de zes jaar getoetst.
- iii) Systeemeigen omstandigheden als bedoeld in i) en ii) en systeemeigen biologische referentieomstandigheden kunnen op tijd of op modellen gebaseerd zijn, of worden afgeleid door een combinatie van die methoden te gebruiken. Wanneer het niet mogelijk is om die methoden te gebruiken, kunnen lidstaten voor het bepalen van dergelijke omstandigheden het advies van deskundigen inwinnen. Voor het bepalen van een zeer goede ecologische toestand met betrekking tot de concentraties van specifieke synthetische verontreinigende stoffen gelden de detectielimieten die haalbaar zijn met de technieken welke beschikbaar zijn op het tijdstip waarop de systeemeigen omstandigheden moeten worden bepaald.
- iv) Voor op ruimte gebaseerde systeemeigen biologische referentieomstandigheden vormen de lidstaten voor elk type oppervlaktewaterlichaam een referentienet. Het net bevat een voldoende aantal locaties met een goede toestand zodat een voldoende betrouwbaarheidsgraad van de waarden voor de referentieomstandigheden kan worden bereikt, gelet op de variabiliteit van de waarden van de kwaliteitselementen die voor dat type oppervlaktewaterlichaam overeenkomen met een zeer goede ecologische toestand en de krachtens punt v) toe te passen modelleringstechnieken.
- v) Op modellen gebaseerde systeemeigen biologische referentieomstandigheden kunnen worden afgeleid met voorspellingsmodellen of analytische methoden. Bij die methoden worden historische, paleologische en andere beschikbare gegevens gebruikt. De betrouwbaarheidsgraad van de waarden voor de referentieomstandigheden moet zo hoog zijn dat de aldus afgeleide omstandigheden consistent en geldig voor elk type oppervlaktewaterlichaam zijn.

- vi) Wanneer het voor een kwaliteitselement in een type oppervlaktewaterlichaam niet mogelijk is om betrouwbare systeemeigen referentieomstandigheden vast te stellen, omdat de natuurlijke variabiliteit in dat element hoog is, en niet alleen ten gevolge van seizoenschommelingen, behoeft dat element niet te worden opgenomen in de evaluatie van de ecologische toestand voor dat type oppervlaktewater. In dat geval motiveren de lidstaten die uitsluiting in het stroomgebiedbeheerplan.

1.4. **Bepaling van de belasting van wateren**

De lidstaten verzamelen informatie over soort en omvang van de significante antropogene belasting waaraan oppervlaktewaterlichamen in elk stroomgebieddistrict onderhevig kunnen zijn, en houden die informatie bij.

Het betreft met name schatting en bepaling van significante vervuiling uit puntbronnen, met name door in bijlage VIII bedoelde stoffen, afkomstig van stedelijke, industriële, agrarische en andere installaties en activiteiten, onder meer gebaseerd op informatie die is vergaard krachtens

- i) de artikelen 15 en 17 van Richtlijn 91/271/EEG ⁽¹⁾,
 - ii) de artikelen 9 en 15 van Richtlijn 96/61/EG,
- en, voor de doeleinden van het oorspronkelijke stroomgebiedbeheerplan,
- iii) artikel 11 van Richtlijn 76/464/EEG, en
 - iv) de Richtlijnen 75/440/EEG, 76/160/EEG ⁽²⁾, 78/659/EEG en 79/923/EEG ⁽³⁾;

schatting en bepaling van significante vervuiling uit diffuse bronnen, met name door in bijlage VIII bedoelde stoffen, afkomstig van stedelijke, industriële, agrarische en andere installaties en activiteiten, onder meer gebaseerd op informatie die is vergaard krachtens

- i) de artikelen 3, 5 en 6 van Richtlijn 91/676/EEG ⁽⁴⁾,
- ii) de artikelen 7 en 17 van Richtlijn 91/414/EEG,
- iii) Richtlijn 98/8/EG,

en, voor de doeleinden van het eerste stroomgebiedbeheerplan,

- iv) de Richtlijnen 75/440/EEG, 76/160/EEG, 76/464/EEG, 78/659/EEG en 79/923/EEG;

schatting en bepaling van significante wateronttrekking voor stedelijk, industrieel, agrarisch en ander gebruik, met inbegrip van seizoenschommelingen en de totale vraag per jaar, en van het waterverlies in de distributiestelsels;

schatting en bepaling van de effecten van significante regulering van de waterstroming, met inbegrip van overbrenging en omleiding van water, op de stromingskenmerken en waterbalansen in hun geheel;

bepaling van significante morfologische veranderingen van waterlichamen;

schatting en bepaling van andere significante antropogene invloeden op de toestand van oppervlaktewateren;

schattingen van bodemgebruikpatronen, waaronder de bepaling van de belangrijkste stedelijke, industriële en agrarische gebieden en, voorzover relevant, visgronden en bossen.

1.5. **Beoordeling van effecten**

De lidstaten beoordelen in hoeverre de oppervlaktewatertoestand van lichamen gevoelig is voor de bovenvermelde vormen van belasting.

⁽¹⁾ PB L 135 van 30.5.1991, blz. 40. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 98/15/EG (PB L 67 van 7.3.1998, blz. 29).

⁽²⁾ PB L 31 van 5.2.1976, blz. 1. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Toetredingsakte van 1994.

⁽³⁾ PB L 281 van 10.11.1979, blz. 47. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 91/692/EEG (PB L 377 van 31.12.1991, blz. 48).

⁽⁴⁾ PB L 375 van 31.12.1991, blz. 1.

De lidstaten gebruiken de bovenvermelde informatie die zij verzameld hebben, en alle andere relevante informatie met inbegrip van bestaande milieumonitoringsgegevens om een beoordeling te maken van de kans dat oppervlaktewaterlichamen in het stroomgebieddistrict niet zullen voldoen aan de milieukwaliteitsnormen die artikel 4 aan die lichamen stelt. De lidstaten kunnen bij die beoordeling modelleringstechnieken gebruiken.

Voor lichamen waarvan is gebleken dat zij gevaar lopen niet te voldoen aan de milieukwaliteitsnormen moet, voorzover dienstig, een verdere karakterisering plaatsvinden om de bij artikel 8 voorgeschreven monitoringsprogramma's en de bij artikel 11 voorgeschreven maatregelenprogramma's te optimaliseren.

1.6. **Aanwijzing van kunstmatige en sterk veranderde waterlichamen**

De lidstaten kunnen een oppervlaktewaterlichaam als kunstmatig of sterk veranderd aanmerken wanneer het aanbrengen van wijzigingen in het kunstmatige of veranderde karakter van dat waterlichaam gevolgen zou hebben voor:

- i) het milieu in bredere zin;
- ii) scheepvaart of recreatie;
- iii) activiteiten waarvoor water wordt opgeslagen (bijv. stroomopwekking, drinkwatervoorziening);
- iv) waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, irrigatie of drainage;
- v) menselijke ontwikkelingsactiviteiten.

2. GRONDWATER

2.1. **Eerste karakterisering**

De lidstaten maken een eerste karakterisering van alle grondwaterlichamen om vast te stellen voor welke doeleinden zij gebruikt worden en in hoeverre zij gevaar lopen niet te voldoen aan de doelstellingen voor ieder grondwaterlichaam van artikel 4. De lidstaten kunnen de grondwaterlichamen ten behoeve van deze eerste karakterisering groeperen. Voor die analyse mag gebruik worden gemaakt van hydrologische, geologische en bodemkundige gegevens, gegevens over landgebruik, lozing en wateronttrekking en andere gegevens, maar het volgende moet in ieder geval bepaald worden:

- locatie en grenzen van de grondwaterlichamen;
- mogelijke vormen van belasting van de grondwaterlichamen, zoals
 - diffuse vervuilingsbronnen,
 - vervuiling uit puntbronnen,
 - onttrekking van water,
 - kunstmatige aanvulling;
- algemene aard van het superstraat in het stroomgebied waaruit het grondwaterlichaam wordt aangevuld;
- grondwaterlichamen waarbij rechtstreeks afhankelijke oppervlaktewater-ecosystemen of terrestrische ecosystemen bestaan.

2.2. **Verdere karakterisering**

Na deze eerste karakterisering maken de lidstaten van de grondwaterlichamen of groepen waterlichamen waarvan is vastgesteld dat zij gevaar lopen, een nadere karakterisering om nauwkeuriger te bepalen hoe groot het gevaar is en welke maatregelen er krachtens artikel 11 moeten worden genomen. Deze karakterisering moet daartoe relevante gegevens omvatten over de effecten van menselijke activiteiten en, voorzover dienstig, gegevens over:

- de geologische kenmerken van het grondwaterlichaam, met inbegrip van grootte en soort van de geologische eenheden;

- de hydrogeologische kenmerken van het grondwaterlichaam, met inbegrip van doorlatendheid, porositeit en afsluiting;
- de kenmerken van de oppervlaktedeposities en grondlagen in het stroomgebied waaruit het grondwaterlichaam wordt aangevuld, met inbegrip van dikte, porositeit, doorlatendheid, en absorptie-eigenschappen van de deposities en grondlagen;
- stratificatiekarakteristieken van het grondwater in het grondwaterlichaam;
- een inventarisatie van de bijbehorende oppervlaktesystemen, met inbegrip van terrestrische ecosystemen en oppervlaktewaterlichamen waarmee het grondwaterlichaam dynamisch verbonden is;
- schattingen van richtingen en debiet van de uitwisseling van water tussen het grondwaterlichaam en bijbehorende oppervlaktesystemen, en
- voldoende gegevens om het jaarlijkse gemiddelde van de totale grondwateraanvulling op lange termijn te berekenen.

2.3. **Beoordeling van de effecten van menselijke activiteiten op grondwater**

Voor grensoverschrijdende grondwaterlichamen in twee of meer lidstaten en grondwaterlichamen waarvan bij de eerste karakterisering overeenkomstig punt 2.1 blijkt dat zij gevaar lopen niet te voldoen aan de krachtens artikel 4 voor ieder lichaam vastgestelde doelstellingen, worden voor ieder grondwaterlichaam de volgende gegevens, voorzover relevant, vergaard en bijgehouden:

- de ligging van de punten in het grondwaterlichaam waar voor menselijke consumptie bestemd water wordt onttrokken en die meer dan gemiddeld 10 m³ per dag leveren of meer dan 50 personen bedienen;
- de gemiddelde hoeveelheden water die jaarlijks op die punten worden onttrokken;
- de chemische samenstelling van water dat aan het grondwaterlichaam wordt onttrokken;
- de ligging van de punten waar rechtstreeks water in het grondwaterlichaam wordt geloosd;
- het lozingsdebiet op die punten;
- de chemische samenstelling van de lozingen in het grondwaterlichaam;
- het bodemgebruik in het stroomgebied of de stroomgebieden waaruit het grondwaterlichaam wordt aangevuld, met inbegrip van door de mens veroorzaakte veranderingen in de kenmerken van de aanvulling, zoals omleiding en wegvloeiend regenwater door landafdichtingen, kunstmatige aanvulling, dammen of drainage.

2.4. **Beoordeling van de effecten van veranderingen in de grondwaterstand**

De lidstaten bepalen voor welke grondwaterlichamen uit hoofde van artikel 4 lagere doelstellingen worden aangegeven, ook op grond van een beoordeling van de effecten van de toestand van het lichaam op:

- i) oppervlaktewater en bijbehorende terrestrische ecosystemen;
- ii) waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen en drainage;
- iii) menselijke ontwikkeling.

—

BIJLAGE III

ECONOMISCHE ANALYSE

De economische analyse omvat voldoende informatie die voldoende gedetailleerd moet zijn (rekening houdend met de kosten voor het verzamelen van de relevante gegevens) voor:

- a) de nodige berekeningen om overeenkomstig artikel 9 rekening te houden met het beginsel van de terugwinning van de kosten voor waterdiensten, gelet op langetermijnvoorspellingen van aanbod en vraag naar water in het stroomgebieddistrict en, waar nodig:
 - ramingen van volume, prijzen en kosten voor waterdiensten als omschreven in definitie 32 van artikel 2;
 - ramingen van relevante investeringen, inclusief vooruitzichten voor dergelijke investeringen;
- b) een oordeel over de meest kosteneffectieve combinatie van maatregelen op het gebied van watergebruik die moeten worden opgenomen in het programma van maatregelen overeenkomstig artikel 11, gebaseerd op ramingen van de potentiële kosten van dergelijke maatregelen.

—

BIJLAGE IV

BESCHERMDE GEBIEDEN

1. Het overeenkomstig artikel 6 voorgeschreven register van beschermde gebieden dient de volgende soorten beschermde gebieden te omvatten:
 - i) gebieden die overeenkomstig artikel 7 zijn aangewezen voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water;
 - ii) gebieden die voor de bescherming van economisch significante in het water levende planten- en diersoorten zijn aangewezen;
 - iii) water dat als recreatiewater is aangewezen, met inbegrip van de gebieden die als zwemwater overeenkomstig Richtlijn 76/160/EEG zijn aangewezen.
 - iv) nutriëntengevoelige gebieden, met inbegrip van die welke overeenkomstig Richtlijn 91/676/EEG zijn aangewezen als kwetsbare gebieden en gebieden die overeenkomstig Richtlijn 91/271/EEG zijn aangewezen als kwetsbare gebieden, en
 - v) gebieden die voor de bescherming van habitats of van planten- en diersoorten zijn aangewezen, wanneer het behoud of de verbetering van de watertoestand bij de bescherming een belangrijke factor vormt, met inbegrip van de relevante, in het kader van Richtlijn 92/43/EEG ⁽¹⁾ en Richtlijn 79/409/EEG ⁽²⁾ aangewezen Natura 2000-gebieden.
2. De samenvatting van het als onderdeel van het stroomgebiedbeheerplan vereiste register dient kaarten te omvatten waarop de ligging van elk beschermd gebied is aangegeven, alsmede een beschrijving van de communautaire, nationale of lokale wetgeving krachtens welke zij zijn aangewezen.

⁽¹⁾ PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 97/62/EG (PB L 305 van 8.11.1997, blz. 42).

⁽²⁾ PB L 103 van 25.4.1979, blz. 1. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 97/49/EG (PB L 223 van 13.8.1997, blz. 9).

BIJLAGE V

1. OPPERVLAKTEWATERTOESTAND
 - 1.1. Kwaliteitselementen voor de indeling naar ecologische toestand
 - 1.1.1. Rivieren
 - 1.1.2. Meren
 - 1.1.3. Oppervlaktewateren
 - 1.1.4. Kustwater
 - 1.1.5. Kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen
 - 1.2. Normatieve definities van ecologische toestandsklassen
 - 1.2.1. Definities voor zeer goede, goede en matige ecologische toestand in rivieren
 - 1.2.2. Definities voor zeer goede, goede en matige ecologische toestand in meren
 - 1.2.3. Definities voor zeer goede, goede en matige ecologische toestand in overgangswateren
 - 1.2.4. Definities voor zeer goede, goede en matige ecologische toestand in kustwateren
 - 1.2.5. Definities voor maximaal, goed en matig ecologisch potentieel voor sterk veranderde of kunstmatige waterlichamen
 - 1.2.6. Procedure voor de vaststelling van chemische kwaliteitsnormen door de lidstaten
 - 1.3. Monitoring van de ecologische en de chemische toestand van oppervlaktewateren
 - 1.3.1. Opzet van de monitoring met het oog op toezicht
 - 1.3.2. Opzet van de operationele monitoring
 - 1.3.3. Opzet van de monitoring met het oog op onderzoek
 - 1.3.4. Meetfrequentie
 - 1.3.5. Aanvullende monitoringsvoorschriften voor beschermde gebieden
 - 1.3.6. Normen voor de monitoring van kwaliteitselementen
 - 1.4. Indeling en presentatie van de ecologische toestand
 - 1.4.1. Vergelijkbaarheid van de biologische monitoringsresultaten
 - 1.4.2. Presentatie van de monitoringsresultaten en indeling naar ecologische toestand en ecologisch potentieel
 - 1.4.3. Presentatie van de monitoringsresultaten en indeling naar chemische toestand
2. GRONDWATER
 - 2.1. Kwantitatieve toestand van grondwater
 - 2.1.1. Parameter voor de indeling naar kwantitatieve toestand
 - 2.1.2. Definitie van kwantitatieve toestand
 - 2.2. Monitoring van de kwantitatieve toestand van grondwater
 - 2.2.1. Netwerk voor de monitoring van de grondwatertoestand
 - 2.2.2. Dichtheid van het monitoringsnetwerk
 - 2.2.3. Meetfrequentie
 - 2.2.4. Interpretatie en presentatie van de kwantitatieve toestand van grondwater
 - 2.3. Chemische toestand van grondwater
 - 2.3.1. Parameters voor het bepalen van de chemische toestand van grondwater
 - 2.3.2. Definitie van goede chemische toestand van grondwater
 - 2.4. Monitoring van de chemische toestand van grondwater
 - 2.4.1. Netwerk voor de monitoring van grondwater
 - 2.4.2. Monitoring met het oog op toezicht
 - 2.4.3. Operationele monitoring
 - 2.4.4. Bepaling van tendensen bij verontreinigende stoffen
 - 2.4.5. Interpretatie en presentatie van de chemische toestand van grondwater
 - 2.5. Presentatie van de toestand van grondwater

1. OPPERVLAKTEWATERTOESTAND

1.1. **Kwaliteits-elementen voor de indeling naar ecologische toestand**

1.1.1. *Rivieren*

Biologische elementen

Samenstelling en abundantie van de waterflora

Samenstelling en abundantie van de bentische ongewervelde fauna

Samenstelling, abundantie en leeftijdsstructuur van de visfauna

Hydromorfologische elementen ter ondersteuning van de biologische elementen

Hydrologisch regime:

- Kwantiteit en dynamiek van de waterstroming
- Verbinding met grondwaterlichamen

Riviercontinuïteit

Morfologische elementen:

- Variaties in rivierdiepte en -breedte
- Structuur en substraat van de rivierbedding
- Structuur van de oeverzone

Chemische en fysisch-chemische elementen ter ondersteuning van de biologische elementen

Algemeen:

- Thermische omstandigheden
- Opneming van zuurstof
- Zoutgehalte
- Verzuringstoestand
- Nutriënten

Specifieke verontreinigende stoffen:

- Verontreiniging door alle prioritair stoffen waarvan is vastgesteld dat zij in het waterlichaam worden geloosd
- Verontreiniging door andere stoffen waarvan is vastgesteld dat zij in significante hoeveelheden in het waterlichaam worden geloosd

1.1.2. *Meren*

Biologische elementen

Samenstelling, abundantie en biomassa van het fytoplankton

Samenstelling en abundantie van de overige waterflora

Samenstelling en abundantie van de bentische ongewervelde fauna

Samenstelling, abundantie en leeftijdsstructuur van de visfauna

Hydromorfologische elementen ter ondersteuning van de biologische elementen

Hydrologisch regime:

- Kwantiteit en dynamiek van de waterstroming
- Verblijftijd
- Verbinding met het grondwaterlichaam

Morfologische elementen:

- Variatie van de meerdiepte
- Kwantiteit, structuur en substraat van de meerbedding
- Structuur van de meeroever

Chemische en fysisch-chemische elementen ter ondersteuning van de biologische elementen

Algemeen:

- Doorzicht
- Thermische omstandigheden
- Opneming van zuurstof
- Zoutgehalte
- Verzuringstoestand
- Nutriënten

Specifieke verontreinigende stoffen:

- Verontreiniging door alle prioritaire stoffen waarvan is vastgesteld dat zij in het waterlichaam worden geloosd
- Andere stoffen waarvan is vastgesteld dat zij in significante hoeveelheden in het waterlichaam worden geloosd

1.1.3. *Overgangswateren*

Biologische elementen

Samenstelling, abundantie en biomassa van het fytoplankton

Samenstelling en abundantie van de overige waterflora

Samenstelling en abundantie van de bentische ongewervelde fauna

Samenstelling, abundantie en leeftijdsstructuur van de visfauna

Hydromorfologische elementen ter ondersteuning van de biologische elementen

Morfologische elementen:

- Dieptevariatie
- Kwantiteit, structuur en substraat van de bedding
- Structuur van de getijdenzone

Getijdenregime:

- Zoetwaterstroming
- Golfslag

Chemische en fysisch-chemische elementen ter ondersteuning van de biologische elementen

Algemeen:

- Doorzicht
- Thermische omstandigheden
- Opneming van zuurstof
- Zoutgehalte
- Nutriënten

Specifieke verontreinigende stoffen:

- Verontreiniging door alle prioritare stoffen waarvan is vastgesteld dat zij in het waterlichaam worden geloosd
- Verontreiniging door andere stoffen waarvan is vastgesteld dat zij in significante hoeveelheden in het waterlichaam worden geloosd

1.1.4. *Kustwater*

Biologische elementen

- Samenstelling, abundantie en biomassa van het fytoplankton
- Samenstelling en abundantie van de overige waterflora
- Samenstelling en abundantie van de bentische ongewervelde fauna

Hydromorfologische elementen ter ondersteuning van de biologische elementen

Morfologische elementen:

- Dieptevariatie
- Structuur en substraat van de kustbedding
- Structuur van de getijdenzone

Getijdenregime:

- Overheersende stroomrichtingen
- Golfslag

Chemische en fysisch-chemische elementen ter ondersteuning van de biologische elementen

Algemeen:

- Doorzicht
- Thermische omstandigheden
- Opneming van zuurstof
- Zoutgehalte
- Nutriënten

Specifieke verontreinigende stoffen:

- Verontreiniging door alle prioritare stoffen waarvan is vastgesteld dat zij in het waterlichaam worden geloosd
- Verontreiniging door andere stoffen waarvan is vastgesteld dat zij in significante hoeveelheden in het waterlichaam worden geloosd.

1.1.5. *Kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen*

Voor kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen gelden de kwaliteitselementen van één van de vier voornoemde categorieën natuurlijk oppervlaktewater, en wel die waarmee het betrokken sterk veranderde of kunstmatige waterlichaam de grootste overeenkomst vertoont.

1.2 Normatieve definities van ecologische toestandsklassen

Tabel 1.2

Algemene definities voor rivieren, meren, overgangswateren en kustwateren

In de volgende tekst wordt een algemene definitie gegeven van ecologische kwaliteit. Ten behoeve van de indeling staan de waarden voor de kwaliteitselementen van de ecologische toestand voor elke categorie oppervlaktewater in de tabellen 1.2.1 tot en met 1.2.4.

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Algemeen	<p>Er zijn geen of slechts zeer geringe antropogene wijzigingen in de waarden van de fysisch-chemische en hydromorfologische kwaliteitselementen voor het type oppervlaktewaterlichaam ten opzichte van wat normaal is voor dat type in onverstoorde staat.</p> <p>De waarden van de biologische kwaliteitselementen voor het oppervlaktewaterlichaam zijn normaal voor dat type in onverstoorde staat, en er zijn geen of slechts zeer geringe tekenen van verstoring.</p> <p>Dit zijn de systeemeigen omstandigheden en gemeenschappen.</p>	<p>De waarden van de biologische kwaliteitselementen voor het type oppervlaktewater vertonen een geringe mate van verstoring ten gevolge van menselijke activiteiten, maar wijken slechts licht af van wat normaal is voor het type oppervlaktewater in onverstoorde staat.</p>	<p>De waarden van de biologische kwaliteitselementen voor het type oppervlaktewater wijken matig af van wat normaal is voor het type oppervlaktewater in onverstoorde staat. De waarden vertonen matige tekenen van verstoring ten gevolge van menselijke activiteiten en zijn significant meer verstoord dan bij een goede toestand.</p>

Wateren waarvan de toestand minder dan matig is, worden als ontoereikend of slecht ingedeeld:

Wateren die sterke wijzigingen vertonen in de waarden van de biologische kwaliteitselementen voor het type oppervlaktewaterlichaam en waarin de relevante biologische gemeenschappen sterk afwijken van wat normaal is voor dat type oppervlaktewaterlichaam in onverstoorde staat, worden als ontoereikend ingedeeld.

Wateren die zeer sterke wijzigingen vertonen in de waarden van de biologische kwaliteitselementen voor het type oppervlaktewaterlichaam en waarin grote delen van de relevante biologische gemeenschappen die normaal zijn voor dat type oppervlaktewaterlichaam in onverstoorde staat ontbreken, worden als slecht ingedeeld.

Tabel 1.2.1

Definities voor zeer goede, goede en matige ecologische toestand in rivieren
Biologische kwaliteitselementen

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Fytoplankton	<p>De taxonomische samenstelling van fytoplankton komt geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>De gemiddelde abundantie van fytoplankton komt geheel overeen met de systeemeigen fysisch-chemische omstandigheden en is niet zodanig dat het systeemeigen doorzicht significant is gewijzigd.</p> <p>Er is planktonbloei met een frequentie en intensiteit die overeenkomt met de systeemeigen fysisch-chemische omstandigheden.</p>	<p>Er zijn lichte veranderingen in samenstelling en abundantie van de planktontaxa in vergelijking met de systeemeigen omstandigheden. Die veranderingen wijzen niet op een versnelde groei van algen die leidt tot ongewenste verstoringen van het evenwicht van de in het waterlichaam aanwezige organismen of de fysisch-chemische kwaliteit van het water of sediment.</p> <p>Er kan zich een lichte stijging voordoen in de frequentie en intensiteit van de systeemeigen planktonbloei.</p>	<p>De samenstelling van planktontaxa verschilt matig van de systeemeigen gemeenschap.</p> <p>De abundantie is matig verstoord en kan van dien aard zijn dat een significante ongewenste verstoring optreedt in de waarden van andere biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen.</p> <p>Er kan zich een matige stijging voordoen in de frequentie en intensiteit van planktonbloei. In de zomermaanden kan persistente bloei voorkomen.</p>
Macrofyten en fyto benthos	<p>De taxonomische samenstelling komt geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>Er zijn geen waarneembare veranderingen in de gemiddelde macrofytische en fyto bentische abundantie.</p>	<p>Er zijn lichte veranderingen in samenstelling en abundantie van de macrofytische en fyto bentische taxa in vergelijking met de systeemeigen gemeenschappen. Die veranderingen wijzen niet op een versnelde groei van fyto benthos of hogere vormen van plantaardig leven die leiden tot ongewenste verstoringen van het evenwicht van de in het waterlichaam aanwezige organismen of de fysisch-chemische kwaliteit van het water.</p> <p>De fyto bentische gemeenschap wordt niet negatief beïnvloed door bacterievlokken en -lagen ten gevolge van menselijke activiteiten.</p>	<p>De samenstelling van macrofytische en fyto bentische taxa verschilt matig van de systeemeigen gemeenschap en is significant meer verstoord dan bij een goede toestand.</p> <p>Er zijn matige veranderingen in de gemiddelde macrofytische en fyto bentische abundantie.</p> <p>De fyto bentische gemeenschap kan gehinderd en in sommige gebieden verdrongen worden door bacterievlokken en -lagen ten gevolge van menselijke activiteiten.</p>
Bentische ongewervelde fauna	<p>Taxonomische samenstelling en abundantie komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>De verhouding tussen voor verstoring gevoelige taxa en ongevoelige taxa wijkt niet af van de onverstoorde niveaus.</p> <p>De diversiteit van ongewervelde taxa wijkt niet af van de onverstoorde niveaus.</p>	<p>Er zijn lichte veranderingen in samenstelling en abundantie van ongewervelde taxa ten opzichte van de systeemeigen gemeenschappen.</p> <p>De verhouding tussen voor verstoring gevoelige taxa en ongevoelige taxa wijkt licht af van de systeemeigen niveaus.</p> <p>De diversiteit van ongewervelde taxa wijkt licht af van de systeemeigen niveaus.</p>	<p>Samenstelling en abundantie van ongewervelde taxa verschillen matig van de systeemeigen gemeenschappen.</p> <p>Belangrijke taxonomische groepen van de systeemeigen gemeenschap ontbreken.</p> <p>De verhouding tussen voor verstoring gevoelige taxa en ongevoelige taxa en de mate van diversiteit zijn aanzienlijk lager dan het systeemeigen niveau en significant lager dan bij een goede toestand.</p>

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Visfauna	<p>Samenstelling en abundantie van de soorten komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>Alle systeemeigen voor verstoring gevoelige soorten zijn aanwezig.</p> <p>De leeftijdsstructuur van de visgemeenschappen vertoont weinig tekenen van antropogene verstoring en wijst niet op een storing in de voortplanting of ontwikkeling van een bepaalde soort.</p>	<p>Er zijn lichte veranderingen in samenstelling en abundantie van de soorten ten opzichte van de systeemeigen gemeenschappen ten gevolge van antropogene invloeden op de fysisch-chemische en hydromorfologische kwaliteitselementen.</p> <p>De leeftijdsstructuur van de visgemeenschappen vertoont tekenen van verstoring ten gevolge van antropogene invloeden op de fysisch-chemische of hydromorfologische kwaliteitselementen en wijst in enkele gevallen op een zodanige storing in de voortplanting of ontwikkeling van een bepaalde soort dat sommige leeftijdsklassen kunnen ontbreken.</p>	<p>Samenstelling en abundantie van vissoorten verschillen matig van die van systeemeigen gemeenschappen ten gevolge van antropogene invloeden op de fysisch-chemische of hydromorfologische kwaliteitselementen.</p> <p>De leeftijdsstructuur van de visgemeenschappen vertoont duidelijke tekenen van zodanige antropogene verstoringen dat een matig deel van de systeemeigen soorten ontbreekt of een zeer lage abundantie heeft.</p>

Hydromorfologische kwaliteitselementen

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Hydrologisch regime	Stromingskwantiteit en -dynamiek en de daaruit voortvloeiende verbindingen met het grondwater weerspiegelen geheel of vrijwel geheel de onverstoorde staat.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Riviercontinuïteit	De continuïteit van de rivier wordt niet verstoord door menselijke activiteiten en een onverstoorde migratie van waterorganismen en sedimenttransport is mogelijk.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Morfologische omstandigheden	Kanaalpatronen, breedte- en dieptevariëaties, stroomsnelheden, substraatomstandigheden en zowel de structuur als de conditie van de oeverzones komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.

Fysisch-chemische kwaliteitselementen ⁽¹⁾

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Algemene omstandigheden	<p>De waarden van de fysisch-chemisch elementen komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>De nutriëntenconcentraties blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat.</p> <p>Zoutgehalte, pH, zuurstofbalans, zuurneutraliserend vermogen en temperatuur vertonen geen tekenen van antropogene verstoring en blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat.</p>	<p>Temperatuur, zuurstofbalans, pH, zuurneutraliserend vermogen en zoutgehalte bereiken geen niveau dat buiten de grenzen ligt die zijn vastgesteld om te waarborgen dat het systeemeigen ecosysteem functioneert en dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen worden bereikt.</p> <p>De nutriëntenconcentraties liggen niet boven het niveau dat is vastgesteld om te waarborgen dat het ecosysteem functioneert en dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen worden bereikt.</p>	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Specifieke synthetische verontreinigende stoffen	Concentraties van bijna nul en ten minste onder de detectielimieten van de meest geavanceerde analysetechnieken die algemeen worden gebruikt.	De concentraties liggen niet boven de normen die zijn vastgesteld volgens de procedure van punt 1.2.6, onverminderd de Richtlijnen 91/414/EEG en 98/8/EG (< mkn).	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Specifieke niet-synthetische verontreinigende stoffen	De concentraties blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat (an).	De concentraties liggen niet boven de normen die zijn vastgesteld volgens de procedure van punt 1.2.6 ⁽²⁾ , onverminderd de Richtlijnen 91/414/EEG en 98/8/EG (< mkn).	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.

⁽¹⁾ Afkortingen: an = achtergrondniveau, mkn = milieukwaliteitsnorm.

⁽²⁾ Voor de toepassing van de uit hoofde van het protocol afgeleide normen is geen verlaging van de concentraties van verontreinigende stoffen tot onder het achtergrondniveau nodig (mkn > an).

Tabel 1.2.2

Definities voor zeer goede, goede en matige ecologische toestand in meren
Biologische kwaliteitselementen

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Fytoplankton	<p>De taxonomische samenstelling van fytoplankton komt geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>De gemiddelde abundantie van fytoplankton komt overeen met de systeemeigen fysisch-chemische omstandigheden en is niet zodanig dat het systeemeigen doorzicht significant gewijzigd is.</p> <p>Er is planktonbloei met een frequentie en intensiteit die overeenkomt met de systeemeigen fysisch-chemische omstandigheden.</p>	<p>Er zijn lichte veranderingen in samenstelling en abundantie van de planktontaxa in vergelijking met de systeemeigen omstandigheden. Die veranderingen wijzen niet op een versnelde groei van algen die leidt tot ongewenste verstoringen van het evenwicht van de in het waterlichaam aanwezige organismen of de fysisch-chemische kwaliteit van het water of sediment.</p> <p>Er kan zich een lichte stijging voordoen in de frequentie en intensiteit van de systeemeigen planktonbloei.</p>	<p>Samenstelling en abundantie van planktontaxa verschillen matig van de systeemeigen gemeenschappen.</p> <p>De biomassa is matig verstoord en kan van dien aard zijn dat een significante ongewenste verstoring optreedt in de toestand van andere biologische kwaliteitselementen en de fysisch-chemische kwaliteit van het water of sediment.</p> <p>Er kan zich een matige stijging voordoen in de frequentie en intensiteit van planktonbloei. In de zomermaanden kan persistente bloei voorkomen.</p>
Macrofyten en fyto benthos	<p>De taxonomische samenstelling komt geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>Er zijn geen waarneembare veranderingen in de gemiddelde macrofytische en fyto bentische abundantie.</p>	<p>Er zijn lichte veranderingen in samenstelling en abundantie van de macrofytische en fyto bentische taxa in vergelijking met de systeemeigen gemeenschappen. Die veranderingen wijzen niet op een versnelde groei van fyto benthos of hogere vormen van plantaardig leven die leiden tot ongewenste verstoringen van het evenwicht van de in het waterlichaam aanwezige organismen of de fysisch-chemische kwaliteit van het water.</p> <p>De fyto bentische gemeenschap wordt niet negatief beïnvloed door bacterievlokken en -lagen ten gevolge van menselijke activiteiten.</p>	<p>De samenstelling van macrofytische en fyto bentische taxa verschilt matig van de systeemeigen gemeenschappen en is significant meer verstoord dan bij een goede kwaliteit.</p> <p>Er zijn matige veranderingen in de gemiddelde macrofytische en fyto bentische abundantie.</p> <p>De fyto bentische gemeenschap kan gehinderd door en in sommige gebieden verdrongen worden door bacterievlokken en -lagen ten gevolge van menselijke activiteiten.</p>
Bentische ongewervelde fauna	<p>De taxonomische samenstelling en abundantie komt geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>De verhouding tussen voor verstoring gevoelige taxa en ongevoelige taxa wijkt niet af van de onverstoorde niveaus.</p> <p>De diversiteit van ongewervelde taxa wijkt niet af van het onverstoorde niveau.</p>	<p>Er zijn lichte veranderingen in samenstelling en abundantie van ongewervelde taxa ten opzichte van de systeemeigen gemeenschappen.</p> <p>De verhouding tussen voor verstoring gevoelige taxa en ongevoelige taxa wijkt licht af van de systeemeigen niveaus.</p> <p>De diversiteit van ongewervelde taxa wijkt licht af van de systeemeigen niveaus.</p>	<p>Samenstelling en abundantie van ongewervelde taxa verschillen matig van de systeemeigen gemeenschappen.</p> <p>Belangrijke taxonomische groepen van de systeemeigen gemeenschap ontbreken.</p> <p>De verhouding tussen voor verstoring gevoelige taxa en ongevoelige taxa en de mate van diversiteit zijn aanzienlijk lager dan het systeemeigen niveau en significant lager dan bij een goede toestand.</p>

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Visfauna	<p>Samenstelling en abundantie van de soorten komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>Alle systeemeigen voor verstoring gevoelige soorten zijn aanwezig.</p> <p>De leeftijdsstructuur van de visgemeenschappen vertoont weinig tekenen van antropogene verstoring en wijst niet op een storing in de voortplanting of ontwikkeling van een bepaalde soort.</p>	<p>Er zijn lichte veranderingen in samenstelling en abundantie van de soorten ten opzichte van de systeemeigen gemeenschappen ten gevolge van antropogene invloeden op de fysisch/chemische en hydromorfologische kwaliteitselementen.</p> <p>De leeftijdsstructuur van de visgemeenschappen vertoont tekenen van verstoring ten gevolge van antropogene effecten op de fysisch/chemische of hydromorfologische kwaliteitselementen en wijst in enkele gevallen op een zodanige storing in de voortplanting of ontwikkeling van een bepaalde soort dat sommige leeftijdsklassen kunnen ontbreken.</p>	<p>Samenstelling en abundantie van vissoorten verschillen matig van die van de systeemeigen gemeenschappen ten gevolge van antropogene invloeden op de fysisch/chemische of hydromorfologische kwaliteitselementen.</p> <p>De leeftijdsstructuur van de visgemeenschappen vertoont duidelijke tekenen van zodanige antropogene verstoringen dat een matig deel van de systeemeigen soorten ontbreekt of een zeer lage abundantie heeft.</p>

Hydromorfologische kwaliteitselementen

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Hydrologisch regime	<p>Stromingskwantiteit en -dynamiek, niveau, verblijftijd, en de daaruit voortvloeiende verbinding met het grondwater, weerspiegelen geheel of vrijwel geheel de onverstoorde staat.</p>	<p>Omstandigheden die er op wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.</p>	<p>Omstandigheden die er op wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.</p>
Morfologische omstandigheden	<p>Variatie van de meerdiepte, kwaliteit en structuur van het substraat en zowel de structuur als de conditie van de meeroeverzone komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p>	<p>Omstandigheden die er op wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.</p>	<p>Omstandigheden die er op wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.</p>

Fysisch-chemische kwaliteitselementen ⁽¹⁾

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Algemene omstandigheden	<p>De waarden van de fysisch-chemische elementen komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>De nutriëntenconcentraties blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat.</p> <p>Zoutgehalte, pH, zuurstofbalans, zuurneutraliserend vermogensdoorzicht en temperatuur vertonen geen tekenen van antropogene verstoring en blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat.</p>	<p>Temperatuur, zuurstofbalans, pH, zuurneutraliserend vermogensdoorzicht, en zoutgehalte bereiken geen niveau dat buiten de grenzen ligt die zijn vastgesteld om te waarborgen dat het systeemeigen ecosysteem functioneert en dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen worden bereikt.</p> <p>De nutriëntenconcentraties liggen niet boven het niveau dat is vastgesteld om te waarborgen dat het ecosysteem functioneert en dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen worden bereikt.</p>	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Specifieke synthetische verontreinigende stoffen	Concentraties van bijna nul en ten minste onder de detectielimieten van de meest geavanceerde analysetechnieken die algemeen worden gebruikt.	De concentraties liggen niet boven de normen die zijn vastgesteld volgens de procedure van punt 1.2.6, onverminderd de Richtlijnen 91/414/EEG en 98/8/EEG (< mkn).	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Specifieke niet-synthetische verontreinigende stoffen	De concentraties blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat (an).	De concentraties liggen niet boven de normen die zijn vastgesteld volgens de procedure van punt 1.2.6 ⁽²⁾ , onverminderd de Richtlijnen 91/414/EEG en 98/8/EEG (< mkn).	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.

⁽¹⁾ Afkortingen: an = achtergrondniveau, mkn = milieukwaliteitsnorm.

⁽²⁾ Voor de toepassing van de uit hoofde van het protocol afgeleide normen is geen verlaging van de concentraties van verontreinigende stoffen tot onder het achtergrondniveau nodig (mkn > an).

Tabel 1.2.3

Definities voor zeer goede, goede en matige ecologische toestand in overgangswateren
Biologische kwaliteitselementen

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Fytoplankton	<p>Samenstelling en abundantie van de fytoplankton komen overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>De gemiddelde biomassa van fytoplankton komt overeen met de systeemeigen fysisch-chemische omstandigheden en is niet zodanig dat het systeemeigen doorzicht significant is gewijzigd.</p> <p>Planktonbloei geschiedt met een frequentie en intensiteit die overeenkomt met de systeemeigen fysisch-chemische omstandigheden.</p>	<p>Er zijn lichte veranderingen in samenstelling en abundantie van de planktontaxa.</p> <p>Er zijn lichte veranderingen in de biomassa ten opzichte van de systeemeigen omstandigheden. Die veranderingen wijzen niet op een versnelde groei van algen die leidt tot een ongewenste verstoring van het evenwicht van de in het waterlichaam aanwezige organismen of de fysisch-chemische kwaliteit van het water.</p> <p>Er kan zich een lichte stijging voordoen in de frequentie en intensiteit van de systeemeigen planktonbloei.</p>	<p>Samenstelling en abundantie van de fytoplanktontaxa verschillen matig van de systeemeigen omstandigheden.</p> <p>De biomassa wordt matig verstoord en kan van dien aard zijn dat een significante ongewenste verstoring in de conditie van andere biologische kwaliteitselementen optreedt.</p> <p>Er kan zich een matige stijging in frequentie en intensiteit van planktonbloei voordoen. In de zomermaanden kan persistente bloei voorkomen.</p>
Macroalgen	<p>De samenstelling van macroalgentaxa komt overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>Er zijn geen waarneembare veranderingen in de macroalgenbezetting ten gevolge van menselijke activiteiten.</p>	<p>Er zijn lichte veranderingen in samenstelling en abundantie van de macroalgentaxa ten opzichte van de systeemeigen gemeenschappen. Die veranderingen wijzen niet op een versnelde groei van fyto-benthos of hogere vormen van plantaardig leven die leidt tot ongewenste verstoringen van het evenwicht van de in het waterlichaam aanwezige organismen of de fysisch-chemische kwaliteit van het water.</p>	<p>De samenstelling van de macroalgentaxa verschilt matig van de systeemeigen omstandigheden en is significant meer verstoord dan bij goede kwaliteit.</p> <p>Matige veranderingen in de gemiddelde abundantie van macroalgen, die van dien aard kunnen zijn dat zij leiden tot een ongewenste verstoring van het evenwicht van de in het waterlichaam aanwezige organismen.</p>
Angiospermen	<p>De taxonomische samenstelling komt geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>Er zijn geen waarneembare veranderingen in de abundantie van angiospermen ten gevolge van menselijke activiteiten.</p>	<p>Er zijn lichte veranderingen in de samenstelling van de angiospermentaxa ten opzichte van de systeemeigen gemeenschappen.</p> <p>De abundantie van angiospermen vertoont lichte tekenen van verstoring.</p>	<p>De samenstelling van de angiospermentaxa verschilt matig van de systeemeigen gemeenschappen en is significant meer verstoord dan bij goede kwaliteit.</p> <p>Er zijn matige storingen in de abundantie van de angiospermentaxa.</p>

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Bentische ongewervelde fauna	<p>De diversiteit en abundantie van ongewervelde taxa blijft binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorte staat.</p> <p>Alle voor verstoring gevoelige taxa die normaal zijn voor de onverstoorte staat zijn aanwezig.</p>	<p>De diversiteit en abundantie van ongewervelde taxa ligt enigszins buiten de grenzen die normaal zijn voor de systeemeigen omstandigheden.</p> <p>De meeste gevoelige taxa van de systeemeigen gemeenschappen zijn aanwezig.</p>	<p>De diversiteit en abundantie van ongewervelde taxa ligt matig buiten de grenzen die normaal zijn voor de systeemeigen omstandigheden.</p> <p>Taxa die wijzen op verontreiniging zijn aanwezig.</p> <p>Vele gevoelige taxa van de systeemeigen gemeenschappen ontbreken.</p>
Visfauna	<p>Samenstelling en abundantie van de soorten komen overeen met de onverstoorte staat.</p>	<p>De abundantie van de voor verstoring gevoelige soorten vertoont lichte tekenen van verstoring ten opzichte van de systeemeigen omstandigheden ten gevolge van antropogene effecten op de fysisch-chemische of hydromorfologische kwaliteitselementen.</p>	<p>Een matig deel van de systeemeigen voor verstoring gevoelige soorten ontbreekt ten gevolge van antropogene effecten op fysisch-chemische of hydromorfologische kwaliteitselementen.</p>

Hydromorfologische kwaliteitselementen

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Getijdenregime	<p>Het zoetwaterstromingsregime komt geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorte staat.</p>	<p>Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.</p>	<p>Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.</p>
Morfologische omstandigheden	<p>Dieptevariaties, substraatomstandigheden en zowel de structuur als de conditie van de getijdenzones komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorte staat.</p>	<p>Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.</p>	<p>Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.</p>

Fysisch-chemische kwaliteitselementen ⁽¹⁾

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Algemene omstandigheden	<p>De fysisch-chemische elementen komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>De nutriëntenconcentraties blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat.</p> <p>Temperatuur, zuurstofbalans en doorzicht vertonen geen tekenen van antropogene verstoring en blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat.</p>	<p>Temperatuur, zuurstofomstandigheden en doorzicht bereiken geen niveaus die buiten de grenzen liggen die zijn vastgesteld om te waarborgen dat het systeemeigen ecosysteem functioneert en dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen worden bereikt.</p> <p>De nutriëntenconcentraties liggen niet boven het niveau dat is vastgesteld om te waarborgen dat het ecosysteem functioneert en dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen worden bereikt.</p>	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Specifieke synthetische verontreinigende stoffen	Concentraties van bijna nul en ten minste onder de detectielimieten van de meest geavanceerde analytische technieken die algemeen worden gebruikt.	De concentraties liggen niet boven de normen die zijn vastgesteld volgens de procedure van punt 1.2.6, onverminderd de Richtlijnen 91/414/EEG en 98/8/EG (<mkn).	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Specifieke niet-synthetische verontreinigende stoffen	De concentraties blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat (an).	De concentraties liggen niet boven de normen die zijn vastgesteld volgens de procedure van punt 1.2.6 ⁽²⁾ , onverminderd de Richtlijnen 91/414/EEG en 98/8/EG (<mkn).	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.

⁽¹⁾ Afkortingen: an = achtergrondniveau, mkn = milieukwaliteitsnorm.

⁽²⁾ Voor de toepassing van de uit hoofde van het protocol afgeleide normen is geen verlaging van de concentraties van verontreinigende stoffen tot onder het achtergrondniveau nodig.

Tabel 1.2.4

Definities voor zeer goede, goede en matige ecologische toestand in kustwateren
Biologische kwaliteitselementen

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Fytoplankton	<p>Samenstelling en abundantie van fytoplanktontaxa komen overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>De gemiddelde fytoplanktonbiomassa komt overeen met de systeemeigen fysisch-chemische omstandigheden en is niet zodanig dat het systeemeigen doorzicht significant is gewijzigd.</p> <p>Er is planktonbloei met een frequentie en intensiteit die overeenkomt met de systeemeigen fysisch-chemische omstandigheden.</p>	<p>Samenstelling en abundantie van fytoplanktontaxa vertonen lichte tekenen van verstoring.</p> <p>Er zijn lichte veranderingen in de biomassa ten opzichte van de systeemeigen omstandigheden. Die veranderingen wijzen niet op een versnelde algengroei die leidt tot een ongewenste verstoring van het evenwicht van de in het waterlichaam aanwezige organismen of de waterkwaliteit.</p> <p>Er kan zich een lichte stijging voordoen in de frequentie en intensiteit van de systeemeigen planktonbloei.</p>	<p>Samenstelling en abundantie van de planktontaxa vertonen tekenen van matige verstoring.</p> <p>De algenbiomassa ligt aanzienlijk buiten wat normaal is voor de systeemeigen omstandigheden, zodat zij effecten heeft op de overige biologische kwaliteitselementen.</p> <p>Er kan zich een matige stijging voordoen in de frequentie en intensiteit van de planktonbloei. In de zomermaanden kan een persistente bloei voorkomen.</p>
Macroalgen en angiospermen	<p>Alle voor verstoring gevoelige macroalgen- en angiospermentaxa die normaal zijn voor de onverstoorde staat zijn aanwezig.</p> <p>De macroalgenbezetting en de abundantie van angiospermen komen overeen met de onverstoorde staat.</p>	<p>De meeste voor verstoring gevoelige macroalgen- en angiospermentaxa die normaal zijn voor de onverstoorde staat zijn aanwezig.</p> <p>De macroalgenbezetting en de abundantie van angiospermen vertonen lichte tekenen van verstoring.</p>	<p>Een matig aantal voor verstoring gevoelige macroalgen en angiospermentaxa die normaal zijn voor de onverstoorde staat ontbreken.</p> <p>De macroalgenbezetting en de abundantie van angiospermen zijn matig verstoord en kunnen van dien aard zijn dat zij een ongewenste verstoring van het evenwicht van de in het waterlichaam aanwezige organismen ten gevolge hebben.</p>
Bentische ongewervelde fauna	<p>De diversiteit en abundantie van ongewervelde taxa blijft binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat.</p> <p>Alle voor verstoring gevoelige taxa die normaal zijn voor de onverstoorde staat zijn aanwezig.</p>	<p>De diversiteit en abundantie van ongewervelde taxa ligt enigszins buiten de grenzen die normaal zijn voor de systeemeigen omstandigheden.</p> <p>De meeste gevoelige taxa van de systeemeigen gemeenschappen zijn aanwezig.</p>	<p>De diversiteit en abundantie van ongewervelde taxa ligt matig buiten de grenzen die normaal zijn voor de systeemeigen omstandigheden.</p> <p>Er zijn taxa aanwezig die wijzen op verontreiniging.</p> <p>Verscheidene gevoelige taxa van de systeemeigen gemeenschappen ontbreken.</p>

Hydromorfologische kwaliteitselementen

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Getijdenregime	Het zoetwaterstromingsniveau en de stroomrichting en -snelheid van de overheersende stromingen komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Morfologische omstandigheden	Dieptevariatie, structuur en substraat van de kustbedding en zowel de structuur als de conditie van de getijdenzones komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.

Fysisch-chemische kwaliteitselementen ⁽¹⁾

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Algemene omstandigheden	<p>De fysisch-chemische elementen komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat.</p> <p>De nutriëntenconcentraties blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat.</p> <p>Temperatuur, zuurstofbalans en doorzicht vertonen geen tekenen van antropogene verstoring en blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat.</p>	<p>Temperatuur, zuurstofomstandigheden en doorzicht bereiken geen niveau dat buiten de grenzen ligt die zijn vastgesteld om te waarborgen dat het systeemeigen ecosysteem functioneert en dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen worden bereikt.</p> <p>De nutriëntenconcentraties liggen niet boven het niveau dat is vastgesteld om ervoor te zorgen dat het ecosysteem functioneert en dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen worden bereikt.</p>	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Specifieke synthetische verontreinigende stoffen	Concentraties van bijna nul en ten minste onder de detectielimieten van de meest geavanceerde analysetechnieken die algemeen worden gebruikt.	De concentraties liggen niet boven de normen die zijn vastgesteld volgens de procedure van punt 1.2.6, onverminderd de Richtlijnen 91/414/EEG en 98/8/EG (<mkn).	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Specifieke niet-synthetische verontreinigende stoffen	De concentraties blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat (an).	De concentraties liggen niet boven de normen die zijn vastgesteld volgens de procedure van punt 1.2.6 ⁽²⁾ , onverminderd de Richtlijnen 91/414/EEG en 98/8/EG (<mkn).	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.

⁽¹⁾ Afkortingen: an = achtergrondniveau, mkn = milieukwaliteitsnorm.

⁽²⁾ Voor de toepassing van de uit hoofde van het protocol afgeleide normen is geen verlaging van de concentraties van verontreinigende stoffen tot onder het achtergrondniveau nodig.

Tabel 1.2.5

Definities voor maximaal, goed en matig ecologisch potentieel voor sterk veranderde of kunstmatige waterlichamen ⁽¹⁾

Element	Maximaal ecologisch potentieel	Goed ecologisch potentieel	Matig ecologisch potentieel
Biologische kwaliteits-elementen	De waarden van de relevante biologische kwaliteitselementen zijn zoveel mogelijk normaal voor het meest vergelijkbare type oppervlaktewaterlichaam, gegeven de fysische omstandigheden die voortvloeien uit de kunstmatige of sterk veranderde kenmerken van het waterlichaam.	Er zijn lichte veranderingen in de waarden van de relevante biologische kwaliteitselementen ten opzichte van de waarden bij maximaal ecologisch potentieel.	Er zijn matige veranderingen in de waarden van de relevante biologische kwaliteitselementen ten opzichte van de waarden bij maximaal ecologisch potentieel. Deze waarden zijn aanzienlijk meer verstoord dan bij goede kwaliteit.
Hydromorfologische elementen	De hydromorfologische omstandigheden zijn zodanig als verwacht mag worden wanneer het oppervlaktewaterlichaam alleen de effecten ondergaat die voortvloeien uit de kunstmatige of sterk veranderde kenmerken van het waterlichaam, nadat alle uitvoerbare kwaliteitsverbeteringsmaatregelen zijn genomen.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Fysisch-chemische elementen			
Algemene omstandigheden	De fysisch-chemische elementen komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde staat die normaal is voor het type oppervlaktewaterlichaam dat het meest vergelijkbaar is met het betrokken kunstmatige of sterk veranderde waterlichaam. De nutriëntenconcentraties blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat. Temperatuur, zuurstofbalans en pH komen overeen met die welke worden aangetroffen in de meest vergelijkbare typen oppervlaktewaterlichamen die de meeste overeenkomsten vertonen in onverstoorde staat.	De waarden voor de fysisch-chemische elementen blijven binnen de grenzen die zijn vastgesteld om te waarborgen dat het ecosysteem functioneert en dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen worden bereikt. Temperatuur en pH bereiken geen niveau dat buiten de grenzen ligt die zijn vastgesteld om te waarborgen dat het ecosysteem functioneert en dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen worden bereikt. De nutriëntenconcentraties liggen niet boven het niveau dat is vastgesteld om te waarborgen dat het ecosysteem functioneert en dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen worden bereikt.	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.

Element	Maximaal ecologisch potentieel	Goed ecologisch potentieel	Matig ecologisch potentieel
Specifieke synthetische verontreinigende stoffen	Concentraties van bijna nul en ten minste onder de detectielimieten van de meest geavanceerde analysetechnieken die algemeen worden gebruikt.	De concentraties liggen niet boven de normen die zijn vastgesteld volgens de procedure van punt 1.2.6, onverminderd de Richtlijnen 91/414/EEG en 98/8/EG (<mkn).	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.
Specifieke niet-synthetische stoffen	De concentraties blijven binnen de grenzen die normaal zijn voor de onverstoorde staat in het type oppervlaktewaterlichaam dat het meest vergelijkbaar is met het betrokken kunstmatige of sterk veranderde waterlichaam (an).	De concentraties liggen niet boven de normen die zijn vastgesteld volgens de procedures van punt 1.2.6 ⁽²⁾ , onverminderd de Richtlijnen 91/414/EEG en 98/8/EG (<mkn).	Omstandigheden die erop wijzen dat de bovenvermelde waarden voor de biologische kwaliteitselementen zijn bereikt.

⁽¹⁾ Afkortingen: an = achtergrondniveau, mkn = milieukwaliteitsnorm.

⁽²⁾ Voor de toepassing van de uit hoofde van het protocol afgeleide normen is geen verlaging van de concentraties van verontreinigende stoffen tot onder het achtergrondniveau nodig.

1.2.6. Procedure voor de vaststelling van chemische kwaliteitsnormen door de lidstaten

Bij de afleiding van milieukwaliteitsnormen voor de in de punten 1 tot en met 9 van bijlage VIII bedoelde verontreinigende stoffen ten behoeve van de bescherming van waterbiota handelen de lidstaten overeenkomstig de volgende bepalingen. Er kunnen normen worden vastgesteld voor water, sedimenten of biota.

Waar mogelijk moeten zowel acute als chronische gegevens worden verzameld voor de onderstaande taxa die relevant zijn voor het betrokken type waterlichaam, en voor elk ander watertaxon waarvoor gegevens beschikbaar zijn. De „standaardreeks” van taxa zijn:

- algen en/of macrofyten;
- dafnia of voor zout water representatieve organismen;
- vis.

Vaststelling van de milieukwaliteitsnorm

Voor de vaststelling van een maximum voor het jaargemiddelde van de concentratie geldt de volgende procedure.

- i) De lidstaten bepalen per geval geschikte veiligheidsfactoren die in elk geval steeds moeten stroken met de aard en kwaliteit van de beschikbare gegevens en de richtsnoeren in punt 3.3.1 van deel II van de „Technische handleiding bij Richtlijn 93/67/EEG van de Commissie inzake de beoordeling van de risico's van nieuw aangemelde stoffen en Verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie inzake de beoordeling van de risico's van bestaande stoffen” en de veiligheidsfactoren in de onderstaande tabel.

	Veiligheidsfactor
Ten minste een acute L(E)C ₅₀ van elk van de 3 trofische niveaus van de standaardreeks	1 000
Een chronische NOEC (vis of dafnia of een voor zout water representatief organisme)	100
Twee chronische NOEC's van soorten die twee trofische niveaus vertegenwoordigen (vis en/of dafnia of voor zout water een representatief organisme en/of algen)	50
Chronische NOEC's van ten minste drie soorten (gewoonlijk vis, dafnia of een voor zout water representatief organisme en algen) die drie trofische niveaus vertegenwoordigen	10
Andere gevallen, inclusief veldgegevens of modelecosystemen, waarmee nauwkeuriger veiligheidsfactoren berekend en toegepast kunnen worden	Evaluatie per geval

- ii) Indien er gegevens over persistentie en bioaccumulatie beschikbaar zijn, worden die in aanmerking genomen bij de afleiding van de eindwaarde van de milieukwaliteitsnorm.
- iii) De aldus afgeleide norm wordt vergeleken met gegevens uit veldstudies. Bij abnormale resultaten wordt de afleiding getoetst met het oog op de berekening van een nauwkeuriger veiligheidsfactor.
- iv) De afgeleide norm wordt onderworpen aan collegiale toetsing en publieke inspraak, ook met het oog op de berekening van een nauwkeuriger veiligheidsfactor.

1.3. Monitoring van de ecologische en de chemische toestand van oppervlaktewateren

Het meetnet voor oppervlaktewater wordt gevormd volgens de voorschriften van artikel 8. Het meetnet wordt zo opgezet dat een samenhangend, breed overzicht van de ecologische en chemische toestand in elk stroomgebied wordt verkregen en de waterlichamen kunnen worden ingedeeld in vijf klassen overeenkomstig de normatieve definities in punt 1.2. De lidstaten verstrekken in het stroomgebiedbeheerplan een kaart of kaarten van het meetnet voor oppervlaktewater.

Op basis van de karakterisering en de effectbeoordeling overeenkomstig artikel 5 en bijlage II stellen de lidstaten voor elke periode waarop een stroomgebiedbeheerplan betrekking heeft, een programma voor monitoring met het oog op toezicht en een programma voor operationele monitoring op. In sommige gevallen moeten de lidstaten wellicht ook programma's voor opsporingsmonitoring opstellen.

De lidstaten controleren de parameters die een aanwijzing geven van de toestand van elk relevant kwaliteitselement. Bij de keuze van de parameters voor de biologische kwaliteitselementen bepalen de lidstaten het geschikte taxonomische niveau om een toereikende betrouwbaarheid en precisie bij de indeling van de kwaliteitselementen te bereiken. In het plan worden schattingen gegeven van de betrouwbaarheid en de precisie van de gegevens die met de monitoringsprogramma's worden verkregen.

1.3.1. Opzet van de monitoring met het oog op toezicht

Doelstelling

De lidstaten stellen programma's voor monitoring met het oog op toezicht op teneinde informatie te verschaffen met het oog op:

- aanvulling en bekrachtiging van de in bijlage II beschreven effectbeoordelingsprocedure;
- een doelmatige en efficiënte opzet van toekomstige monitoringsprogramma's;
- de beoordeling van veranderingen in de natuurlijke omstandigheden op lange termijn;
- de beoordeling van veranderingen op lange termijn ten gevolge van algemeen voorkomende menselijke activiteiten.

De resultaten van deze monitoring worden geëvalueerd en samen met de in bijlage II beschreven effectbeoordelingsprocedure gebruikt om te bepalen welke behoeften er zijn voor monitoringsprogramma's in de lopende en de latere stroomgebiedbeheerplannen.

Keuze van de meetpunten

De monitoring met het oog op toezicht wordt verricht op voldoende oppervlaktewaterlichamen om de algemene toestand van het oppervlaktewater in elk stroomgebied of deelstroomgebied binnen het stroomgebiedsdistrict te kunnen beoordelen. Bij de keuze van de waterlichamen dragen de lidstaten er zorg voor dat zo nodig monitoring wordt verricht op punten:

- waar het waterdebiet significant is binnen het stroomgebiedsdistrict in zijn geheel, met inbegrip van locaties in brede rivieren met een stroomgebied van meer dan 500 km²;
- waar het aanwezige watervolume significant is binnen het stroomgebiedsdistrict, met inbegrip van grote meren en reservoirs;
- waar significante waterlichamen de grens van een lidstaat overschrijden;
- die zijn aangewezen uit hoofde van Beschikking 77/795/EEG betreffende informatie-uitwisseling, en

zo nodig op andere punten die nodig zijn om de verontreiniging te schatten die de grenzen van lidstaten passeert en in het mariene milieu terechtkomt.

Keuze van kwaliteitselementen

Monitoring met het oog op toezicht wordt gedurende één jaar in de door het stroomgebiedbeheerplan bestreken periode voor elke monitoringslocatie verricht voor:

- de parameters voor alle biologische kwaliteitselementen;
- de parameters voor alle hydromorfologische kwaliteitselementen;
- de parameters voor alle algemene fysisch-chemische kwaliteitselementen;
- verontreinigende stoffen op de prioriteitslijst die in het stroomgebied of het deelstroomgebied geloosd worden;
- andere in significante hoeveelheden in het stroomgebied of deelstroomgebied geloosde verontreinigende stoffen,

tenzij bij de vorige monitoring met het oog op toezicht is aangetoond dat het betrokken waterlichaam een goede toestand heeft bereikt en uit de beoordeling van de effecten van menselijke activiteiten overeenkomstig bijlage II niet is gebleken dat de effecten op het waterlichaam zijn veranderd. In deze gevallen wordt monitoring met het oog op toezicht eenmaal per drie stroomgebiedbeheerplannen uitgevoerd.

1.3.2. Opzet van de operationele monitoring

Operationele monitoring wordt verricht om:

- de toestand vast te stellen van de waterlichamen waarvan gebleken is dat ze gevaar lopen de milieudoelstellingen niet te bereiken;
- uit de maatregelenprogramma's resulterende wijzigingen in de toestand van die lichamen te beoordelen.

Het programma kan in de door het stroomgebiedbeheerplan bestreken periode worden gewijzigd in het licht van de informatie die uit hoofde van de voorschriften van bijlage II of volgens deze bijlage is verkregen, met name voor een verlaging van de frequentie wanneer een effect niet significant wordt geacht of de betrokken belasting is weggenomen.

Keuze van de monitoringslocaties

Operationele monitoring wordt verricht voor alle waterlichamen die volgens de effectbeoordeling overeenkomstig bijlage II, dan wel volgens de monitoring met het oog op toezicht, gevaar lopen de op grond van artikel 4 bepaalde doelstellingen niet te bereiken, alsmede voor waterlichamen waarin op de prioriteitslijst voorkomende stoffen worden geloosd. Voor stoffen op de prioriteitslijst worden de meetpunten gekozen overeenkomstig het voorschrift waarbij de toepasselijke milieukwaliteitsnorm is vastgesteld. In alle andere gevallen, ook voor stoffen op de prioriteitslijst waarvoor geen specifieke voorschriften bestaan, worden de meetpunten als volgt gekozen:

- voor lichamen die aan significante belasting uit puntbronnen onderhevig zijn, voldoende meetpunten in elk waterlichaam om de omvang en het effect van de puntbronbelasting te beoordelen. Is een waterlichaam aan meer dan één belasting onderhevig, dan mogen meetpunten worden gekozen om de omvang en het effect van die belasting in haar geheel te beoordelen;
- voor lichamen die aan significante belasting uit diffuse bronnen onderhevig zijn, voldoende meetpunten binnen een selectie van de waterlichamen om de omvang en het effect van de belasting uit diffuse bronnen te beoordelen. De gekozen waterlichamen moeten representatief zijn voor de relatieve risico's van het bestaan van belasting uit diffuse bronnen, en de relatieve risico's van het niet bereiken van een goede oppervlaktewatertoestand;
- voor lichamen die aan significante hydromorfologische belasting onderhevig zijn, voldoende meetpunten binnen een selectie van de lichamen om de omvang en het effect van de hydromorfologische belasting te beoordelen. De gekozen lichamen moeten een aanwijzing geven omtrent het algemene effect van de hydromorfologische belasting waaraan alle lichamen onderhevig zijn.

Keuze van de kwaliteitselementen

Om de omvang van de belasting waaraan oppervlaktewaterlichamen onderhevig zijn te beoordelen, verrichten de lidstaten controles voor de kwaliteitselementen die een aanwijzing geven van de belasting op het lichaam of de lichamen. Om het effect van die belasting te beoordelen, controleren de lidstaten voorzover nodig:

- parameters voor één of meer biologische kwaliteitselementen die het meest gevoelig zijn voor de belasting waaraan de waterlichamen onderhevig zijn;
- alle geloosde prioriteitsstoffen, alsmede andere in significante hoeveelheden geloosde verontreinigende stoffen;
- parameters voor het hydromorfologische kwaliteitselement dat het meest gevoelig is voor de geconstateerde belasting.

1.3.3 Opzet van de monitoring met het oog op onderzoek

Doelstelling

Monitoring met het oog op onderzoek wordt verricht:

- wanneer de reden voor een overschrijding niet bekend is;
- wanneer volgens de monitoring met het oog op toezicht de ingevolge artikel 4 voor een waterlichaam bepaalde doelstellingen wellicht niet worden bereikt en er nog geen operationele monitoring is ingesteld, om te achterhalen waarom één of meer waterlichamen de milieudoelstellingen niet bereiken, of
- om de omvang en het effect van een incidentele verontreiniging vast te stellen,

en moet informatie verschaffen voor de vaststelling van een maatregelenprogramma om de milieudoelstellingen te bereiken, en van specifieke maatregelen die nodig zijn om de gevolgen van incidentele verontreiniging te verhelpen.

1.3.4 Meetfrequentie

Voor de periode van monitoring met het oog op toezicht gelden de hieronder vermelde meetfrequenties voor parameters die een indicatie geven voor fysisch-chemische kwaliteitselementen, tenzij langere tussenpozen op grond van technische kennis en deskundige beoordeling gerechtvaardigd zijn. Voor biologische of hydromorfologische kwaliteitselementen wordt tijdens de toezichtmonitoringsperiode ten minste één keer monitoring verricht.

Voor operationele monitoring: de voor elke parameter vereiste meetfrequentie wordt door de lidstaten vastgesteld met het oog op voldoende gegevens voor een betrouwbare beoordeling van de toestand van het betrokken kwaliteitselement. In de regel dient de monitoring te geschieden met tussenpozen die niet langer zijn dan aangegeven in de hiernavolgende tabel, tenzij langere tussenpozen op grond van technische kennis en deskundige beoordeling gerechtvaardigd zijn.

De frequenties worden gekozen met het oog op een aanvaardbare betrouwbaarheidsgraad en precisie. Het stroomgebiedbeheerplan bevat schattingen van de met het gebruikte monitoringssysteem verkregen betrouwbaarheid en precisie.

Bij de keuze van de meetfrequenties wordt rekening gehouden met de variabiliteit van parameters ten gevolge van natuurlijke en antropogene factoren. De monitoringstijdstippen worden zo gekozen dat de invloed van seizoenvariëaties op de resultaten zo klein mogelijk is om ervoor te zorgen dat de resultaten een beeld geven van veranderingen in het waterlichaam ten gevolge van veranderingen door antropogene belasting. Indien nodig

vindt tijdens verschillende seizoenen van hetzelfde jaar extra monitoring plaats om deze doelstelling te bereiken.

Kwaliteits-element	Rivieren	Meren	Overgangswater	Kustwateren
--------------------	----------	-------	----------------	-------------

Biologisch

Fytoplankton	Zes maanden	Zes maanden	Zes maanden	Zes maanden
Andere waterflora	Drie jaar	Drie jaar	Drie jaar	Drie jaar
Macro-invertebrata	Drie jaar	Drie jaar	Drie jaar	Drie jaar
Vis	Drie jaar	Drie jaar	Drie jaar	

Hydromorfologisch

Continuïteit	Zes jaar			
Hydrologie	Continu	Eén maand		
Morfologie	Zes jaar	Zes jaar	Zes jaar	Zes jaar

Fysisch-chemisch

Thermische omstandigheden	Drie maanden	Drie maanden	Drie maanden	Drie maanden
Zuurstofvoorziening	Drie maanden	Drie maanden	Drie maanden	Drie maanden
Zoutgehalte	Drie maanden	Drie maanden	Drie maanden	
Nutriënten	Drie maanden	Drie maanden	Drie maanden	Drie maanden
Verzuringstoestand	Drie maanden	Drie maanden		
Andere verontreinigende stoffen	Drie maanden	Drie maanden	Drie maanden	Drie maanden
Prioriteitsstoffen	Eén maand	Eén maand	Eén maand	Eén maand

1.3.5 Aanvullende monitoringsvoorschriften voor beschermde gebieden

De bovengenoemde voorgeschreven monitoringsprogramma's worden aangevuld om aan de volgende voorschriften te voldoen.

Drinkwateronttrekkingspunten

Ingevolge artikel 7 aangewezen oppervlaktewaterlichamen die gemiddeld meer dan 100 m³ per dag leveren, worden als monitoringslocaties aangewezen en zo nodig aan aanvullende monitoring onderworpen om aan de voorschriften van artikel 8 te voldoen. Die lichamen worden gecontroleerd op alle geloosde prioriteitsstoffen en op alle andere in significante hoeveelheden geloosde stoffen die de toestand van het waterlichaam kunnen beïnvloeden en die uit hoofde van de drinkwaterrichtlijn gecontroleerd worden. De monitoring wordt verricht met de volgende frequenties:

Bevolking	Frequentie
< 10 000	Vier keer per jaar
10 000 tot en met 30 000	Acht keer per jaar
> 30 000	Twaalf keer per jaar

Beschermingsgebieden voor habitats en soorten

Indien waterlichamen zulke gebieden vormen, worden zij opgenomen in het bovengenoemde programma voor operationele monitoring indien volgens de effectbeoordeling en de monitoring met het oog op toezicht de kans bestaat dat de in artikel 4 gestipuleerde milieudoelstellingen niet worden bereikt. De monitoring wordt verricht om de omvang en het effect van elke relevante significante belasting van die lichamen en, zo nodig, de uit de maatregelenprogramma's resulterende wijzigingen in de toestand van die lichamen te beoordelen. De monitoring wordt voortgezet totdat de gebieden voldoen aan de voorschriften op watergebied van de regeling waarbij zij zijn aangewezen en de doelstellingen van artikel 4 zijn bereikt.

1.3.6. Normen voor de monitoring van kwaliteitselementen

De voor de monitoring van systeemparameters gebruikte methoden moeten in overeenstemming zijn met de hieronder vermelde internationale normen of met andere nationale of internationale normen die waarborgen dat wetenschappelijk gelijkwaardige en even vergelijkbare gegevens worden verkregen.

Monsterneming voor macro-invertebrata

ISO 5667-3: 1995	Water quality — Sampling — Part 3: Guidance on the preservation and handling of samples
EN 27828: 1994	Water quality — Methods for biological sampling — Guidance on hand net sampling of benthic macroinvertebrates
EN 28265: 1994	Water quality — Methods of biological sampling — Guidance on the design and use of quantitative samplers for benthic macroinvertebrates on stony substrata in shallow waters
EN ISO 9391: 1995	Water quality — Sampling in deep waters for macroinvertebrates — Guidance on the use of colonization, qualitative and quantitative samplers
EN ISO 8689-1: 1999	Biological classification of rivers, Part I: Guidance on the interpretation of biological quality data from surveys of benthic macroinvertebrates in running waters
EN ISO 8689-2: 1999	Biological classification of rivers, Part II: Guidance on the presentation of biological quality data from surveys of benthic macroinvertebrates in running waters.

Monsterneming voor macrofyten

Desbetreffende CEN/ISO-normen na ontwikkeling.

Monsterneming voor vissen

Desbetreffende CEN/ISO-normen na ontwikkeling

Monsterneming voor diatomeeën

Desbetreffende CEN/ISO-normen na ontwikkeling.

Normen voor fysisch-chemische parameters

Alle relevante CEN/ISO-normen.

Normen voor hydromorfologische parameters

Alle relevante CEN/ISO-normen.

1.4. Indeling en presentatie van de ecologische toestand

1.4.1. *Vergelijkbaarheid van de biologische monitoringsresultaten*

- i) De lidstaten stellen monitoringssystemen in om de waarden van de voor elke oppervlaktewatercategorie of voor sterk veranderde en kunstmatige oppervlaktewaterlichamen gespecificeerde kwaliteitselementen te beoordelen. Bij toepassing van de navolgende procedure op sterk veranderde of kunstmatige waterlichamen gelden verwijzingen naar de ecologische toestand als verwijzingen naar het ecologisch potentieel. Deze systemen mogen gebruikmaken van specifieke soorten of groepen van soorten die representatief zijn voor het kwaliteitselement in zijn geheel.
- ii) Om de vergelijkbaarheid van de systemen te waarborgen, worden de resultaten van de door de afzonderlijke lidstaten gebruikte systemen uitgedrukt in ecologische kwaliteitscoëfficiënten met het oog op de indeling naar ecologische toestand. Die coëfficiënten geven de verhouding aan tussen de waarden van de voor een bepaald oppervlaktewaterlichaam vastgestelde biologische parameters en de waarden van die parameters onder de referentieomstandigheden voor dat lichaam. De coëfficiënt wordt uitgedrukt in een getalswaarde tussen 0 en 1, waarbij waarden in de buurt van 1 op een zeer goede ecologische toestand wijzen en waarden in de buurt van 0 op een slechte ecologische toestand.
- iii) Elke lidstaat verdeelt de schaal van de ecologische kwaliteitscoëfficiënt voor zijn monitoringssysteem voor elke oppervlaktewatercategorie in vijf klassen, gaande van een zeer goede tot een slechte ecologische toestand, als gedefinieerd in punt 1.2, door aan de grenzen tussen de klassen een getalswaarde toe te kennen. De getalswaarde voor de grens tussen de klassen „zeer goede toestand” en „goede toestand” en de getalswaarde voor de grens tussen de klassen „goede toestand” en „matige toestand” worden vastgesteld volgens de hierna beschreven intercalibratie.
- iv) De Commissie vergemakkelijkt deze intercalibratie om ervoor te zorgen dat deze klassegrenzen worden vastgesteld overeenkomstig de normatieve bepalingen van punt 1.2 en dat zij tussen de lidstaten vergelijkbaar zijn.
- v) Als onderdeel van de intercalibratie vergemakkelijkt de Commissie de informatie-uitwisseling tussen de lidstaten met het oog op de aanwijzing van een reeks locaties in elke ecoregio in de Gemeenschap. Die locaties gaan een intercalibratienet vormen. Het net zal bestaan uit locaties, gekozen uit een reeks in elke ecoregio voorkomende typen van oppervlaktewaterlichamen. Voor elk geselecteerd oppervlaktewaterlichaamtype telt het net ten minste twee locaties die overeenkomen met de grens tussen de normatieve bepalingen van „zeer goede toestand” en „goede toestand”, en ten minste twee locaties die overeenkomen met de grens tussen de normatieve bepalingen van „goede toestand” en „matige toestand”. De locaties worden door deskundigen gekozen op basis van gezamenlijke inspecties en alle andere beschikbare informatie.
- vi) Het monitoringssysteem van elke lidstaat wordt toegepast op de locaties in het intercalibratienet die in de ecoregio liggen en tot een oppervlaktewaterlichaamtype behoren waarop het systeem uit hoofde van de voorschriften van deze richtlijn zal worden toegepast. De resultaten van deze toepassing worden gebruikt om de getalswaarden voor de betrokken klassegrenzen in het monitoringssysteem van elke lidstaat te bepalen.
- vii) Binnen drie jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn stelt de Commissie een ontwerpregister op van de locaties die het intercalibratienet zullen vormen, dat volgens de procedures van artikel 25 kan worden gewijzigd. Het definitieve locatieregister wordt vastgesteld binnen vier jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn en wordt door de Commissie bekendgemaakt.
- viii) De Commissie en de lidstaten voltooiën het intercalibratiewerk binnen 18 maanden vanaf de datum van publicatie van het voltooide register.
- ix) De resultaten van de intercalibratie en de voor de klassen van het monitoringssysteem van elke lidstaat vastgestelde waarden worden door de Commissie binnen zes maanden na de voltooiing van de intercalibratie bekendgemaakt.

1.4.2. *Presentatie van de monitoringsresultaten en indeling naar ecologische toestand en ecologisch potentieel*

- i) Voor oppervlaktewatercategorieën wordt de indeling van het waterlichaam naar ecologische toestand weergegeven met de laagste waarde van de resultaten van de biologische en fysisch-chemische monitoring van de toepasselijke kwaliteitselementen, overeenkomstig de eerste kolom van de navolgende tabel. De lidstaten verstrekken voor elk stroomgebiedsdistrict een kaart met de indeling van elk waterlichaam naar

ecologische toestand, met gebruikmaking van de kleurcodering in de tweede kolom van de tabel, om de indeling naar ecologische toestand van het waterlichaam aan te geven.

Indeling naar ecologische toestand	Kleurcode
Zeer goed	Blauw
Goed	Groen
Matig	Geel
Ontoereikend	Oranje
Slecht	Rood

- ii) Voor sterk veranderde en kunstmatige waterlichamen wordt de indeling van het waterlichaam naar ecologische toestand weergegeven met de laagste waarde van de resultaten van de biologische en fysisch-chemische monitoring van de toepasselijke kwaliteitselementen overeenkomstig de eerste kolom van de navolgende tabel. De lidstaten verstrekken voor elk stroomgebieddistrict een kaart met de indeling van elk waterlichaam naar ecologisch potentieel waarbij voor kunstmatige waterlichamen gebruik wordt gemaakt van de kleurcodering in de tweede kolom van de tabel hieronder en voor sterk veranderde waterlichamen van de kleurcodering in de derde kolom van de tabel.

Indeling naar ecologisch potentieel	Kleurcode	
	Kunstmatige waterlichamen	Sterk veranderde waterlichamen
Goed en hoger	Gelijke groene en lichtgrijze strepen	Gelijke groene en donkergrijze strepen
Matig	Gelijke gele en lichtgrijze strepen	Gelijke gele en donkergrijze strepen
Ontoereikend	Gelijke oranje en lichtgrijze strepen	Gelijke oranje en donkergrijze strepen
Slecht	Gelijke rode en lichtgrijze strepen	Gelijke rode en donkergrijze strepen

- iii) Tevens geven de lidstaten met een zwarte stip op de kaart de waterlichamen aan die geen goede status of geen goed ecologisch potentieel bereiken omdat zij niet voldoen aan één of meer van de milieukwaliteitsnormen die voor dat waterlichaam zijn vastgesteld voor synthetische en niet-synthetische verontreinigende stoffen (in overeenstemming met de door de lidstaat vastgestelde regeling).

1.4.3. Presentatie van de monitoringsresultaten en indeling naar chemische toestand

Indien een waterlichaam voldoet aan alle milieukwaliteitsnormen van bijlage IX, artikel 16 en de uit hoofde van andere communautaire wetgeving geldende milieukwaliteitsnormen, wordt voor dat waterlichaam een goede chemische toestand geregistreerd. Zo niet, dan wordt geregistreerd dat de chemische toestand van het water niet goed is.

De lidstaten verstrekken voor elk stroomgebieddistrict een kaart met de indeling van elk waterlichaam naar chemische toestand met gebruikmaking van de kleurcodering in de tweede kolom van de navolgende tabel om de indeling naar chemische toestand van het waterlichaam aan te geven.

Indeling naar chemische toestand	Kleurcode
Goed	Blauw
Niet goed	Rood

2. GRONDWATER

2.1. **Kwantitatieve toestand van grondwater**2.1.1. *Parameter voor de indeling naar kwantitatieve toestand*

Regeling voor de grondwaterstand

2.1.2. *Definitie van kwantitatieve toestand*

Element	Goede toestand
Grondwaterstand	<p>De grondwaterstand in het grondwaterlichaam is van dien aard dat de gemiddelde jaarlijkse onttrekking op lange termijn de beschikbare grondwatervoorraad niet overschrijdt.</p> <p>Dienovereenkomstig ondergaat de grondwaterstand geen zodanige antropogene veranderingen dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> — de milieudoelstellingen volgens artikel 4 voor bijbehorende oppervlaktewateren niet worden bereikt, — de toestand van die wateren significant achteruitgaat, — significante schade wordt toegebracht aan de terrestrische ecosystemen die rechtstreeks van het grondwaterlichaam afhankelijk zijn, <p>en er kunnen zich tijdelijk, of in een ruimtelijk beperkt gebied voortdurend, veranderingen voordoen in de stroomrichting ten gevolge van veranderingen in de stand, maar zulke omkeringen veroorzaken geen indringen van zout water of andere stoffen en wijzen niet op een aanhoudende, duidelijk te constateren antropogene tendens in de stroomrichting die vermoedelijk tot zulke intrusies zal leiden.</p>

2.2. **Monitoring van de kwantitatieve toestand van grondwater**2.2.1. *Netwerk voor de monitoring van de grondwaterstand*

Het netwerk voor de grondwatermonitoring wordt ingesteld volgens de voorschriften van de artikelen 7 en 8. Het monitoringsnetwerk wordt zodanig opgezet, dat het een betrouwbaar beeld geeft van de kwantitatieve toestand van alle grondwaterlichamen of groepen grondwaterlichamen, met inbegrip van een raming van de beschikbare grondwatervoorraad. De lidstaten verstrekken één of meer kaarten van het netwerk voor de grondwatermonitoring in het stroomgebiedbeheerplan.

2.2.2. *Dichtheid van het monitoringsnetwerk*

Dit monitoringsnetwerk moet voldoende representatieve meetpunten omvatten om de grondwaterstand in elk grondwaterlichaam of elke groep grondwaterlichamen te kunnen beoordelen, waarbij rekening wordt gehouden met variaties in de aanvulling op korte en op lange termijn, en moet met name

- voor grondwaterlichamen waarbij de kans bestaat dat zij niet voldoen aan de milieudoelstellingen van artikel 4, een voldoende dicht meetpuntennet hebben om de gevolgen van onttrekkingen en lozingen voor de grondwaterstand te kunnen beoordelen;
- voor grondwaterlichamen waarin grondwater over de grens van een lidstaat stroomt, voldoende meetpunten hebben om de richting en snelheid van de grondwaterstroming over de grens van die lidstaat te schatten.

2.2.3. *Meetfrequentie*

De frequentie van de waarnemingen moet toereikend zijn voor een beoordeling van de kwantitatieve toestand van elk grondwaterlichaam of elke groep grondwaterlichamen, waarbij rekening wordt gehouden met variaties in de aanvulling op korte en op lange termijn. Met name moet:

- voor grondwaterlichamen waarbij de kans bestaat dat zij niet voldoen aan de milieudoelstellingen van artikel 4, de meetfrequentie voldoende hoog zijn voor een beoordeling van de gevolgen van onttrekkingen en lozingen voor de grondwaterstand;
- voor grondwaterlichamen waarin grondwater over de grens van een lidstaat stroomt, de meetfrequentie voldoende hoog zijn voor een schatting van de richting en snelheid van de grondwaterstroming over de grens van die lidstaat.

2.2.4. *Interpretatie en presentatie van de kwantitatieve toestand van grondwater*

De met het monitoringsnetwerk voor een grondwaterlichaam of een groep grondwaterlichamen verkregen resultaten worden gebruikt om de kwantitatieve toestand van dat lichaam respectievelijk die lichamen te beoordelen. Onverminderd het bepaalde in punt 2.5 verstrekken de lidstaten een kaart van de aldus gemaakte beoordeling van de kwantitatieve toestand van het grondwater, waarbij gebruik wordt gemaakt van de volgende kleurcodering:

goed: groen;

slecht: rood.

2.3. **Chemische toestand van grondwater**

2.3.1. *Parameters voor het bepalen van de chemische toestand van grondwater*

Geleidbaarheid

Concentraties van verontreinigende stoffen.

2.3.2. *Definitie van goede chemische toestand van grondwater*

Element	Goede toestand
Algemeen	De chemische samenstelling van het grondwaterlichaam is zodanig dat de concentraties van verontreinigende stoffen: <ul style="list-style-type: none"> — als hierna vermeld geen effecten van zout of andere intrusies vertonen; — de uit hoofde van andere communautaire wetgeving toepasselijke kwaliteitsnormen niet overschrijden; — niet zodanig zijn dat de ingevolge artikel 4 voor bijbehorende oppervlaktewateren aangegeven milieudoelstellingen niet worden bereikt, een significante vermindering van de ecologische of chemische kwaliteit van die waterlichamen optreedt of significante schade wordt toegebracht aan terrestrische ecosystemen die rechtstreeks afhankelijk zijn van het grondwaterlichaam.
Geleidbaarheid	Veranderingen in de geleidbaarheid wijzen niet op indringing van zout of andere stoffen in het grondwaterlichaam.

2.4. **Monitoring van de chemische toestand van grondwater**

2.4.1. *Netwerk voor de monitoring van grondwater*

Het grondwatermonitoringsnetwerk wordt gevormd volgens de voorschriften van de artikelen 7 en 8. Het monitoringsnetwerk wordt zo opgezet dat een samenhangend totaalbeeld van de chemische toestand van het grondwater in elk stroomgebied wordt gegeven en door de mens veroorzaakte stijgende tendensen op lange termijn bij verontreinigende stoffen aan het licht treden.

Op basis van de in overeenstemming met artikel 5 en bijlage II verrichte karakterisering en effectbeoordeling stellen de lidstaten voor elke periode waarop een stroomgebiedbeheerplan betrekking heeft een monitoringsprogramma op met het oog op toezicht. De resultaten van dat programma worden gebruikt om een programma voor operationele monitoring op te stellen dat voor de resterende periode van het plan wordt gebruikt.

In het plan worden schattingen gegeven van de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de gegevens die met de monitoringsprogramma's worden verkregen.

2.4.2. *Monitoring met het oog op toezicht*

Doelstelling

De monitoring met het oog op toezicht heeft ten doel:

- de effectbeoordelingsprocedure aan te vullen en te bekrachtigen;
- informatie te verstrekken voor de beoordeling van langetermijntendensen die het gevolg zijn van veranderende natuurlijke omstandigheden of menselijke activiteiten.

Keuze van de monitoringslocaties

Er moeten voldoende monitoringslocaties worden gekozen voor:

- alle lichamen waarvoor volgens de karakterisering overeenkomstig bijlage II de kans bestaat dat zij niet aan de normen voldoen;
- lichamen die de grens van een lidstaat overschrijden.

Keuze van de parameters

Voor alle geselecteerde grondwaterlichamen wordt de volgende reeks kernparameters gehanteerd:

- zuurstofgehalte;
- pH-waarde;
- geleidbaarheid;
- nitraat;
- ammonium.

Lichamen waarvan in overeenstemming met bijlage II is vastgesteld dat er een significante kans is dat zij de goede toestand niet bereiken, worden eveneens gecontroleerd voor de parameters die het effect van de betreffende belastingen aangeven.

Grensoverschrijdende waterlichamen worden eveneens gecontroleerd voor de parameters die relevant zijn voor de bescherming van al het door de grondwaterstroming ondersteunde gebruik.

2.4.3. *Operationele monitoring*

Doelstelling

In de perioden tussen monitoringsprogramma's met het oog op toezicht wordt operationele monitoring verricht met de bedoeling:

- de chemische toestand vast te stellen van alle grondwaterlichamen of groepen grondwaterlichamen waarbij de kans bestaat dat zij niet aan de normen voldoen;
- de aanwezigheid vast te stellen van enige langdurige door de mens veroorzaakte stijging van de concentratie van een verontreinigende stof.

Keuze van de monitoringslocaties

Operationele monitoring wordt verricht voor alle grondwaterlichamen of groepen grondwaterlichamen die volgens zowel de in overeenstemming met bijlage II verrichte effectbeoordeling als de monitoring met het oog op toezicht het risico lopen de doelstellingen van artikel 4 niet te bereiken. De keuze van de monitoringslocaties moet een aanwijzing geven van de mate waarin de monitoringsgegevens van die locatie representatief zijn voor de kwaliteit van het betreffende grondwaterlichaam of de betreffende grondwaterlichamen.

Meetfrequentie

Operationele monitoring wordt verricht in de perioden tussen monitoringsprogramma's met het oog op toezicht, met een voldoende hoge frequentie om de gevolgen van relevante belastingen op te sporen, maar ten minste één keer per jaar.

2.4.4. *Bepaling van tendensen bij verontreinigende stoffen*

De lidstaten gebruiken gegevens van zowel monitoring met het oog op toezicht als operationele monitoring om door de mens veroorzaakte stijgende tendensen op lange termijn in de concentraties van verontreinigende stoffen en omgekeerde tendensen vast te stellen. Het basisjaar of de basisperiode ten opzichte waarvan de tendensen worden berekend, moet worden aangegeven. De tendensen worden berekend voor een grondwaterlichaam of, in voorkomend geval, een groep grondwaterlichamen. Een omkering in een tendens moet statistisch worden aangetoond en de betrouwbaarheidsgraad van die waarneming moet worden aangegeven.

2.4.5. *Interpretatie en presentatie van de chemische toestand van grondwater*

Voor de beoordeling van de toestand worden de resultaten van de verschillende meetpunten in een grondwaterlichaam samengevoegd tot een eindresultaat voor het waterlichaam in zijn geheel. Onverminderd de betrokken richtlijnen is het grondwaterlichaam in goede toestand voor de chemische parameters waarvoor in communautaire wetgeving milieukwaliteitsnormen zijn vastgesteld, indien:

- de gemiddelde waarde van de monitoringsresultaten voor elk punt in het grondwaterlichaam of de groep grondwaterlichamen is berekend, en
- uit de voor alle meetpunten in het grondwaterlichaam of de groep grondwaterlichamen berekende gemiddelde waarde blijkt dat aan die normen is voldaan overeenkomstig de toepasselijke richtlijn.

Onverminderd het bepaalde in punt 2.5 verstrekken de lidstaten een kaart van de chemische toestand van het grondwater met onderstaande kleurcodering:

goed: groen;
ontoereikend: rood.

Voorts duiden de lidstaten met een zwarte stip op de kaart de grondwaterlichamen aan die onderhevig zijn aan een significante en aanhoudende stijging van de concentratie van een verontreinigende stof ten gevolge van menselijke activiteiten. Een omkering van een tendens wordt aangeduid met een blauwe stip op de kaart.

Deze kaarten worden in het stroomgebiedbeheerplan opgenomen.

2.5. **Presentatie van de toestand van grondwater**

In het stroomgebiedbeheerplan nemen de lidstaten ook een kaart op die voor elk grondwaterlichaam of elke groep grondwaterlichamen zowel de kwantitatieve als de chemische toestand van dat lichaam of die groep lichamen aangeeft volgens de kleurcodering van de punten 2.2.4 en 2.4.5. Het staat de lidstaten vrij om geen afzonderlijke kaarten te verstrekken uit hoofde van de punten 2.2.4 en 2.2.5, maar dan moeten zij in overeenstemming met de voorschriften van punt 2.4.5 op de ingevolge dit punt voorgeschreven kaart de lichamen aangeven die onderhevig zijn aan een significante en aanhoudende stijgende tendens in de concentratie van een verontreinigende stof, alsmede omkeringen in zulk een tendens.

—

BIJLAGE VI

LIJST VAN IN DE MAATREGELENPROGRAMMA'S OP TE NEMEN MAATREGELEN

DEEL A

Maatregelen vereist op grond van de onderstaande richtlijnen:

- i) de zwemwaterrichtlijn (76/160/EEG);
- ii) de vogelstandrichtlijn (79/409/EEG) ⁽¹⁾;
- iii) de drinkwaterrichtlijn (80/778/EEG), zoals gewijzigd bij Richtlijn 98/83/EG;
- iv) de richtlijn zware ongevallen (Seveso-richtlijn) (96/82/EG) ⁽²⁾;
- v) de milieueffectrapportagerichtlijn (85/337/EEG) ⁽³⁾;
- vi) de zuiveringsslibrichtlijn (86/278/EEG) ⁽⁴⁾;
- vii) de richtlijn behandeling stedelijk afvalwater (91/271/EEG);
- viii) de richtlijn gewasbeschermingsmiddelen (91/414/EEG);
- ix) de nitratenrichtlijn (91/676/EEG);
- x) de habitatsrichtlijn (92/43/EEG) ⁽⁵⁾;
- xi) de richtlijn geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (96/61/EG).

DEEL B

Het volgende is een niet-limitatieve lijst van aanvullende maatregelen die de lidstaten binnen elk stroomgebieddistrict mogen vaststellen als onderdeel van het overeenkomstig artikel 11, lid 4, voorgeschreven maatregelenprogramma:

- i) wetgevingsinstrumenten;
- ii) administratieve instrumenten;
- iii) economische of fiscale instrumenten;
- iv) in onderhandeling tot stand gekomen milieuvereenkomsten;
- v) emissiebeheersingsmaatregelen;
- vi) gedragscodes;
- vii) scheppen van nieuwe en herstellen van bestaande wetlands;
- viii) onttrekkingsbeheersingsmaatregelen;
- ix) vraagregulerende maatregelen, onder andere bevordering van aangepaste landbouwproductie, zoals het telen van weinig water behoevende gewassen in aan droogte onderhevige gebieden;
- x) efficiency- en hergebruikmaatregelen, onder andere de bevordering van waterefficiënte technologieën in de industrie en waterbesparende irrigatietechnieken;

⁽¹⁾ PB L 103 van 25.4.1979, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 10 van 14.1.1997, blz. 13.

⁽³⁾ PB L 175 van 5.7.1985, blz. 40. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 97/11/EG (PB L 73 van 14.3.1997, blz. 5).

⁽⁴⁾ PB L 181 van 8.7.1986, blz. 6.

⁽⁵⁾ PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7.

- xi) constructieprojecten;
 - xii) ontziltingsinstallaties;
 - xiii) rehabilitatieprojecten;
 - xiv) kunstmatige aanvulling van watervoerende lagen;
 - xv) educatieve projecten;
 - xvi) projecten op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en demonstratie;
 - xvii) overige relevante maatregelen.
-

BIJLAGE VII

STROOMGEBIEDBEHEERPLANNEN

- A. Stroomgebiedbeheerplannen dienen de volgende elementen te omvatten:
1. een algemene beschrijving van de kenmerken van het stroomgebieddistrict zoals voorgeschreven in artikel 5 en bijlage II. Deze moet bevatten:
 - 1.1. voor oppervlaktewateren:
 - kaarten met de ligging en de grenzen van de waterlichamen;
 - kaarten van de ecoregio's en typen oppervlaktewaterlichamen in het stroomgebied;
 - bepaling van de referentieomstandigheden voor de oppervlaktewatertypen;
 - 1.2. voor grondwater:
 - kaarten met de ligging en de grenzen van de grondwaterlichamen;
 2. een overzicht van de significante belastingen en effecten van menselijke activiteiten op de toestand van oppervlakte- en grondwater, met inbegrip van:
 - een raming van de verontreiniging door puntbronnen;
 - een raming van de verontreiniging door diffuse bronnen, met inbegrip van een overzicht van het bodemgebruik;
 - een raming van de druk op de kwantitatieve toestand van het water, met inbegrip van onttrekkingen;
 - een analyse van de andere gevolgen van menselijke activiteiten op de watertoestand;
 3. vermelding en kaarten van beschermde gebieden zoals voorgeschreven in artikel 6 en bijlage IV;
 4. een kaart van de voor de doeleinden van artikel 10 en bijlage V gevormde monitoringsnetwerken en een presentatie in kaartvorm van de resultaten van de monitoringsprogramma's die uit hoofde van die bepalingen zijn uitgevoerd voor de toestand van:
 - 4.1. oppervlaktewater (ecologische en chemische toestand);
 - 4.2. grondwater (chemische en kwantitatieve toestand);
 - 4.3. beschermde gebieden;
 5. een lijst van de overeenkomstig artikel 4 vastgestelde milieudoelstellingen voor oppervlaktewateren, grondwater en beschermde gebieden, met inbegrip van inzonderheid aanduiding van de gevallen waarin gebruik is gemaakt van artikel 4, leden 3, 4, 5 en 6, en de overeenkomstig dat artikel voorgeschreven, daarmee verband houdende informatie;
 6. een samenvatting van de economische analyse van het watergebruik zoals voorgeschreven in artikel 5 en bijlage III;
 7. een samenvatting van de overeenkomstig artikel 11 vastgestelde maatregelenprogramma's, met inbegrip van de wijze waarop de overeenkomstig artikel 4 vastgestelde doelstellingen daardoor moeten worden bereikt;
 - 7.1. een samenvatting van de maatregelen die vereist zijn om de communautaire waterbeschermingswetgeving toe te passen;
 - 7.2. een verslag over de praktische stappen en maatregelen die zijn genomen om het beginsel van de terugwinning van de kosten van watergebruik in overeenstemming met artikel 9 toe te passen;
 - 7.3. een samenvatting van de maatregelen die zijn genomen om aan de voorschriften van artikel 7 te voldoen;
 - 7.4. een samenvatting van de controles op wateronttrekking en -opstuwing, met inbegrip van een verwijzing naar de registers en vermelding van de gevallen waarin vrijstelling is verleend overeenkomstig artikel 11, lid 3, onder d);
 - 7.5. een samenvatting van de controles welke zijn vastgesteld voor puntbronlozingen en andere activiteiten die de watertoestand beïnvloeden, in overeenstemming met artikel 11, lid 3, onder e) en f);
 - 7.6. aanduiding van de gevallen waarin vergunning is verleend voor directe lozing in grondwater, in overeenstemming met artikel 11, lid 3, onder g);

- 7.7. een samenvatting van de in overeenstemming met artikel 16 in verband met prioriteitsstoffen genomen maatregelen;
 - 7.8. een samenvatting van de ter voorkoming of beperking van de gevolgen van incidentele verontreiniging genomen maatregelen;
 - 7.9. nadere gegevens over de bijkomende maatregelen die noodzakelijk worden geacht om de vastgestelde milieudoelstellingen te bereiken;
 - 7.10. nadere gegevens over de maatregelen in overeenstemming met artikel 11, lid 6, om toename van de verontreiniging van mariene wateren te voorkomen;
 8. een register van alle meer gedetailleerde programma's en beheerplannen voor het stroomgebieddistrict die betrekking hebben op specifieke deelstroomgebieden, sectoren, aangelegenheden of watertypen, alsmede een samenvatting daarvan;
 9. een samenvatting van de maatregelen inzake voorlichting en raadpleging van het publiek, de resultaten daarvan alsmede de planwijzigingen die daarvan het gevolg zijn;
 10. een lijst van de bevoegde autoriteiten in overeenstemming met bijlage I;
 11. de contactpunten en procedures om de achtergrondinformatie en de in artikel 14, lid 1, bedoelde informatie te verkrijgen, met name nadere gegevens over de in overeenstemming met artikel 11, lid 3, onder e) en f), vastgestelde maatregelen en de in overeenstemming met artikel 8 en bijlage V verzamelde concrete monitoringsgegevens.
- B. De eerste bijwerking van het stroomgebiedbeheerplan en alle volgende bijwerkingen dienen daarenboven in te houden:
1. een samenvatting van alle veranderingen of actualiseringens sinds de publicatie van de vorige versie van het stroomgebiedbeheerplan, met een samenvatting van de herzieningen die overeenkomstig artikel 4, leden 3, 4, 5 en 6, dienen te gebeuren;
 2. een beoordeling van de vooruitgang die is geboekt bij het bereiken van de milieudoelstellingen, met een presentatie in kaartvorm van de monitoringsresultaten voor de door het vorige plan bestreken periode, en een verklaring voor de milieudoelstellingen die niet zijn bereikt;
 3. een samenvatting van en een verklaring voor eventuele maatregelen in de vroegere versie van het stroomgebiedbeheerplan die niet zijn uitgevoerd;
 4. een samenvatting van alle aanvullende tussentijdse maatregelen die overeenkomstig artikel 11, lid 5, zijn vastgesteld sedert de publicatie van de vorige versie van het stroomgebiedbeheerplan.

BIJLAGE VIII

INDICATIEVE LIJST VAN DE BELANGRIJKSTE VERONTREINIGENDE STOFFEN

1. Organische halogeenverbindingen en stoffen die in water dergelijke verbindingen kunnen vormen
 2. Organische fosforverbindingen
 3. Organische tinverbindingen
 4. Stoffen en preparaten, of de afbraakproducten daarvan, waarvan is aangetoond dat zij carcinogene of mutagene eigenschappen hebben, of eigenschappen die in of via het aquatische milieu gevolgen kunnen hebben voor steröidogene schildklierfuncties, de voortplanting of andere hormonale functies
 5. Persistente koolwaterstoffen en persistente en bioaccumuleerbare organische toxische stoffen
 6. Cyaniden
 7. Metalen en metaalverbindingen
 8. Arseen en arseenverbindingen
 9. Biociden en gewasbeschermingsmiddelen
 10. Stoffen in suspensie
 11. Stoffen die bijdragen tot de eutrofiëring (met name nitraten en fosfaten)
 12. Stoffen die een ongunstige invloed uitoefenen op de zuurstofbalans (en die kunnen worden gemeten met behulp van parameters zoals BZV, CZV enz.)
-

BIJLAGE IX

EMISSIEGRENSWAARDEN EN MILIEUKWALITEITSNORMEN

De in het kader van de dochterrichtlijnen van Richtlijn 76/464/EEG ingestelde „grenswaarden” en „kwaliteitsdoelstellingen” worden voor de doeleinden van deze richtlijn als respectievelijk emissiegrenswaarden en milieukwaliteitsnormen beschouwd. Zij zijn vastgesteld bij de volgende richtlijnen:

- i) de richtlijn kwiklozingen (82/176/EEG) ⁽¹⁾;
- ii) de richtlijn cadmiumlozingen (83/513/EEG) ⁽²⁾;
- iii) de kwikrichtlijn (84/156/EEG) ⁽³⁾;
- iv) de richtlijn hexachloorcyclohexaanlozingen (84/491/EEG) ⁽⁴⁾;
- v) de richtlijn lozing van gevaarlijke stoffen (86/280/EEG) ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ PB L 81 van 27.3.1982, blz. 29.

⁽²⁾ PB L 291 van 24.10.1983, blz. 1.

⁽³⁾ PB L 74 van 17.3.1984, blz. 49.

⁽⁴⁾ PB L 274 van 17.10.1984, blz. 11.

⁽⁵⁾ PB L 181 van 4.7.1986, blz. 16.

BIJLAGE X

PRIORITEITSSTOFFEN

—

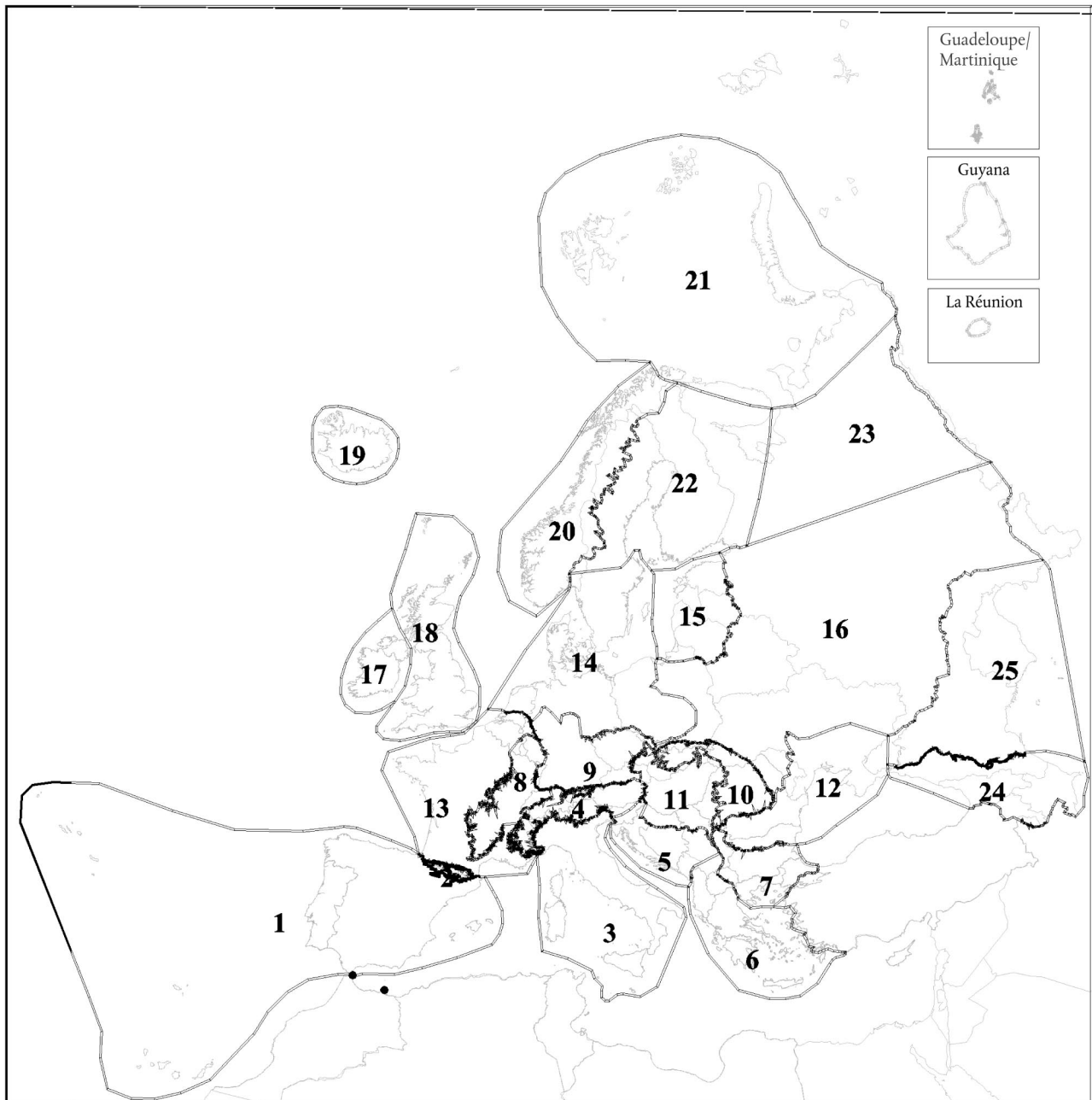

BIJLAGE XI

KAART A

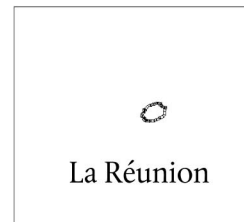
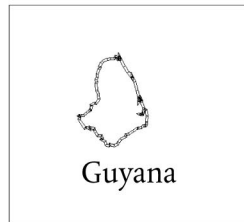
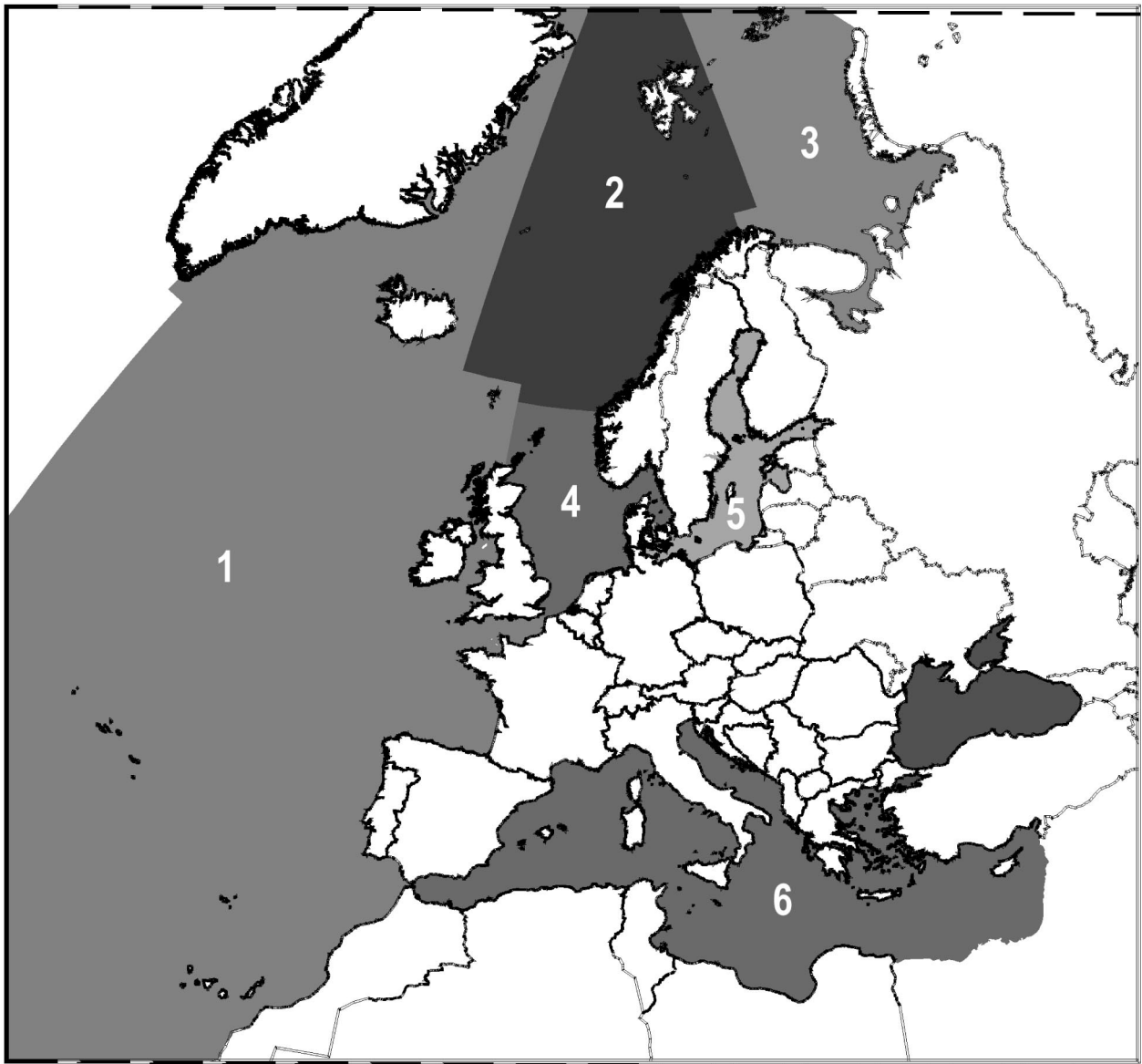
Systeem A: Ecoregio's voor rivieren en meren

1. Iberisch-Macaronesische regio	10. Karpaten	19. IJsland
2. Pyreneeën	11. Hongaarse laaglanden	20. Boreale achterland
3. Italië, Corsica en Malta	12. Zwarte-Zeeregio	21. Toendra
4. Alpen	13. Westelijke vlakten	22. Fennoscandia
5. Dinarische Westelijke Balkan	14. Centrale vlakten	23. Taiga
6. Helleense Westelijke Balkan	15. Baltische staten	24. Kaukasus
7. Oostelijke Balkan	16. Oostelijke vlakten	25. Kaspische laagte
8. Westelijke hooglanden	17. Ierland en Noord-Ierland	
9. Centrale hooglanden	18. Groot-Brittannië	

KAART B

Systeem A: Ecoregio's voor overgangswateren en kustwateren

1. Atlantische Oceaan	4. Noordzee
2. Noorse Zee	5. Baltische Zee
3. Barentssee	6. Middellandse Zee

MOTIVERING VAN DE RAAD

I. INLEIDING

1. Op 26 februari 1997 heeft de Commissie haar oorspronkelijke voorstel tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid toegezonden aan de Raad; dit voorstel was gebaseerd op artikel 130 S, lid 1, van het EG-Verdrag⁽¹⁾. Op 26 november 1997 heeft de Commissie een eerste⁽²⁾ en op 17 februari 1998 een tweede⁽³⁾ gewijzigd voorstel toegezonden overeenkomstig artikel 189 A, lid 2, van het EG-Verdrag.
2. Het Europees Parlement⁽⁴⁾, het Economisch en Sociaal Comité⁽⁵⁾ en het Comité van de Regio's⁽⁶⁾ hebben hun adviezen respectievelijk uitgebracht op 11 februari 1999, 1 oktober 1997 en 12/13 maart 1998.
3. Naar aanleiding van deze adviezen heeft de Commissie op 17 juni 1999 een gewijzigd voorstel toegezonden aan de Raad⁽⁷⁾.
4. Op 22 oktober 1999 heeft de Raad zijn gemeenschappelijk standpunt vastgesteld overeenkomstig artikel 251, lid 2, van het Verdrag (het voormalige artikel 189 B).

II. DOELSTELLING

De richtlijn is opgesteld naar aanleiding van een verzoek van juni 1995 van de commissie milieubeheer van het Europees Parlement en de Raad om het communautaire waterbeleid grondig te herzien. Het biedt een kader voor de bescherming van oppervlaktewater; met name binnenwateren, overgangswateren en kustwateren alsmede grondwater.

Het gemeenschappelijk standpunt waarover de Raad overeenstemming heeft bereikt beoogt vooral het voorkomen van de achteruitgang van de ecologische toestand en de preventie van verontreiniging, alsmede het herstel van alle oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, opdat uiterlijk 16 jaar na de inwerkingtreding van de richtlijn een goede toestand is verwezenlijkt. De lidstaten dienen, op basis van door hen aangewezen stroomgebiedsdistricten, beheersplannen voor te leggen (waarin onder andere de kenmerken van het stroomgebied vermeld staan, voorzien is in toezicht op de toestand van het water en gecoördineerde maatregelenprogramma's) — waarover het publiek geraadpleegd wordt — opdat door middel van de gefaseerde uitvoering van de beoogde maatregelen een goede toestand van het water wordt verwezenlijkt.

In het gemeenschappelijk standpunt is rekening gehouden met de interactie tussen oppervlaktewater en grondwater, de gevolgen van menselijke activiteit, onder andere industrie, landbouw, energieproductie en vervoer, de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten, terwijl de voorgestelde richtlijn tevens bijdraagt tot de afzwakking van de gevolgen van overstromingen en perioden van droogte, tot de beschikbaarheid van voldoende water van goede kwaliteit voor de gebruiker, tot de bescherming van territoriale en mariene wateren, tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de relevante internationale overeenkomsten (zoals die ter preventie en bestrijding van verontreiniging) en tot de geleidelijke beperking van de emissies van gevaarlijke stoffen.

III. ANALYSE VAN HET GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT⁽⁸⁾

In de tekst van het gemeenschappelijk standpunt is een rechtvaardig en eerlijk evenwicht bereikt tussen enerzijds de essentiële noodzaak verdere achteruitgang te voorkomen en de huidige toestand van de oppervlakte- en grondwaterlichamen te verbeteren, en anderzijds de noodzaak van een realistische

⁽¹⁾ PB C 184 van 17.6.1997, blz. 20.

⁽²⁾ PB C 16 van 20.1.1998, blz. 14.

⁽³⁾ PB C 108 van 7.4.1998, blz. 94.

⁽⁴⁾ PB C 150 van 28.5.1999, blz. 419.

⁽⁵⁾ PB C 355 van 21.11.1997, blz. 83.

⁽⁶⁾ PB C 180 van 11.6.1998, blz. 38.

⁽⁷⁾ Nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad.

⁽⁸⁾ De nummering van de artikelen volgt die van het gemeenschappelijk standpunt.

en redelijke visie op de praktische gevolgen daarvan in termen van haalbaarheid, het te verzetten technisch en wetenschappelijk werk, doeltreffendheid, de sociaal-economische gevolgen op de lange termijn en de kosten van de maatregelen.

A. Gewijzigd Commissievoorstel

De Raad heeft 75 door het Europees Parlement voorgestelde amendementen geheel of gedeeltelijk, en in een aantal gevallen impliciet — althans tot op zekere hoogte — overgenomen; vier daarvan (nrs. 35, 197, 183 en 184) waren niet overgenomen in het gewijzigde Commissievoorstel.

De Raad heeft de volgende amendementen overgenomen:

- a) volledig: alle compromis-amendementen (nrs. 118, 121, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195 (in een uitgebreide vorm), 196, 197, 198, 200 en 201 (in een preciezere formulering);
- b) geheel of gedeeltelijk en soms met een afwijkende formulering: 19 andere amendementen (nrs. 9, 18, 20, 23, 24, 31, 50, 53, 54, 62, 63 (tweede deel daarvan in bijlage V, punt 1.1.1), 64 (bijlage V), 79, 95, 103, 112, 117 (overgebracht naar bijlage II), 183, 184;
- c) impliciet: alle of een aantal van de in 39 andere amendementen vervatte denkbeelden:
 - 2, 4 en 5: verwerkt in overweging 21;
 - 179: gezien de rechtsgrondslag impliciet in de richtlijn vervat;
 - 10: verwerkt in overweging 28;
 - 11: gedekt door artikel 17, lid 4, evenwel met een periode van drie jaar (zie ook amendement nr. 200);
 - 13: verwerkt door het combineren van de artikelen 21 en 23;
 - 25 en 39 gedeeltelijk: het concept van een gecombineerde aanpak is uitdrukkelijk vermeld en uitgewerkt in artikel 10; andere onderdelen van deze amendementen zijn verwerkt in artikel 16;
 - 27: wordt gedekt door bijlage V, punt 1.2.1, in de definitie voor een zeer goede toestand voor specifieke synthetische verontreinigende stoffen;
 - 28: geïmpliceerd in artikel 2, punt 24;
 - 29: hierin is deels voorzien in artikel 4, lid 1, onder b), en door de combinatie van de artikelen 10 en 16, alsook in bijlage V, punt 2.3.2;
 - 30 en 32: vallen onder artikel 2, de punten 26, 27 en 28, en bijlage V, punt 2.1.2;
 - 157: gezien de restrictieve formulering van artikel 11, lid 3, onder g), is de bedoeling van het amendement gevolgd;
 - 35: her eerste deel van dit amendement wordt gedekt door artikel 3, lid 6, terwijl met het tweede deel rekening is gehouden in artikel 3, de leden 3, 4 en 5;
 - 123: met de gedachte die ten grondslag ligt aan dit amendement is rekening gehouden in artikel 3, lid 4. De Raad heeft bovendien een bepaling toegevoegd dat de Commissie, op verzoek van de betrokken lidstaten, kan optreden om het opstellen van de maatregelenprogramma's te vergemakkelijken;
 - 48: verwerkt in artikel 4, punt 5;
 - 56, 57, 58 en 60: in het algemeen verwerkt in de bijlagen II en III, die de voormalige artikelen 7 en 8 gedeeltelijk vervangen;
 - 158: impliciet verwerkt in artikel 7, lid 2;

71: globaal overgenomen in artikel 11, lid 5, en in bijlage V, punt 1.3.3, zij het met een andere formulering;

75: overheveling van water is deels geïmpliceerd in artikel 11, lid 3, onder d), laatste alinea;

78: met behulp van de maatregelen waarin artikel 11 voorziet zouden de milieukwaliteitsnormen en dus een deel van de doelstellingen van de richtlijn moeten worden verwezenlijkt;

80 en 82: deze gedachten zijn verwerkt in artikel 13 en bijlage VII, al is de formulering anders (de voormalige artikelen 16 en 18 zijn geschrapt);

86: impliciet verwerkt in artikel 17, lid 5 (zie compromis-amendement nr. 198);

87: in artikel 16, lid 6, is bepaald dat de Commissie uiterlijk twee jaar na de plaatsing van een stof op de prioriteitslijst voorstellen indient voor controles. De gedachte te voorzien in een termijn is aldus verwezenlijkt. De door de Commissie in te dienen voorstellen voor controles kunnen, wanneer de Commissie zulks dienstig acht, emissienormen voor de Europese Unie bevatten;

88: in een andere formulering verwerkt in artikel 16, lid 6;

93: de gefaseerde intrekking van de bestaande waterwetgeving met een aangepast tijdschema is opgenomen in artikel 21;

97: in bijlage IV, punt 1, onder i), wordt verwezen naar artikel 7; in artikel 7, lid 1, tweede streepje, is dit amendement verwerkt;

103, 108, 109 en 116: alle in deze amendementen vervatte gedachten zijn verwerkt in bijlage V;

119 en 120: beide in beginsel opgenomen in bijlage VII; amendement nr. 120 ook in artikel 14.

De gedachten die vervat zijn in drie amendementen zijn door de Raad tot op zekere hoogte overgenomen:

6: het beëindigen van gevaarlijke verontreinigingen en de indiening van een prioriteitslijst door de Commissie zijn overgenomen in de overwegingen 39 en 40 en in artikel 11, lid 3, onder h), en in artikel 16;

19 en 47: hoewel dit niet als afzonderlijke doelstelling vermeld wordt, beoogt de richtlijn, zoals vermeld in het laatste en het voorlaatste streepje van artikel 1, bij te dragen tot de eliminatie van verontreiniging van het mariene milieu en tot de geleidelijke vermindering van de emissies van gevaarlijke stoffen, evenwel zonder dat er uitdrukkelijk een termijn genoemd wordt.

B. Door de Commissie aanvaarde amendementen welke niet in het gemeenschappelijk standpunt zijn opgenomen

De Raad heeft de amendementen nrs. 8, 14, 41, 42, 44, 45, 49, 51, 55, 65, 66, 91, 96, 98, 113, 114 en 122, niet aanvaard:

8, 41, 42, 44 en 45: volgens artikel 4, lid 1, onder a), is achteruitgang van wateren tot beneden een goede toestand in principe niet toegestaan; in de leden 5 en 6 is evenwel bepaald dat onder stringente voorwaarden achteruitgang (bijvoorbeeld tengevolge van overstromingen of droogteperiodes of nieuwe ontwikkelingen om dwingende redenen van openbaar belang) kan worden toegestaan;

14: gezien de toelichting bij amendement nr. 8 acht de Raad het overnemen van dit amendement inconsequent en niet realistisch;

49: het aanvaarden van dit amendement zou in strijd zijn met artikel 4, lid 6;

51: hoewel het eerste gedeelte impliciet gedekt wordt door artikel 4, is het tweede gedeelte enkel van toepassing op sterk gewijzigde waterlichamen;

55 en 113: hoewel dit amendement deels en op een meer algemeen niveau gedekt wordt door bijlage II, punten 1.4 en 1.5, valt de evaluatie van de gevolgen van menselijke activiteit op de aangrenzende maritieme gebieden waarin de wateren van het stroomgebieddistrict uitmonden niet onder deze richtlijn;

65 en 66: (artikel 9) hoewel de Raad deels het gewijzigde Commissievoorstel gevolgd heeft en rekening heeft gehouden met het beginsel van terugwinning van de milieukosten en van de kosten van de hulpmiddelen van waterdiensten, kon hij geen overeenstemming bereiken over volledige kostenterugwinning. De lidstaten zullen daartoe evenwel een economische analyse uitvoeren en verslag uitbrengen over de praktische stappen welke zij nemen om dit beginsel toe te passen in de stroomgebiedbeheersplannen;

91 en 92: gezien het politieke karakter van de meeste bijlagen (die ook tot op zekere hoogte een aantal van de vroegere artikelen vervangen), moeten niet alle in amendement nr. 91 genoemde bijlagen worden aangepast via een comitéprocedure. In verband met het nieuwe Raadsbesluit betreffende de comitologie, waarin bepaald is dat het Europees Parlement onder bepaalde voorwaarden wordt ingelicht, is artikel 20 evenwel aan dit nieuwe besluit aangepast. Aangezien de richtlijn gebaseerd is op artikel 175 van het Verdrag, beslist het Europees Parlement bovendien mee over elk nieuw voorstel betreffende de niet meer genoemde bijlagen; wanneer deze worden aangenomen, zullen ze in het Publicatieblad worden bekendgemaakt;

96 en 98: de Raad heeft deze amendementen niet aanvaard omdat zij aan de genoemde richtlijnen niet noodzakelijkerwijs een toegevoegde waarde geven;

114: aangezien de meest geschikte statistische methodes voor het analyseren van de met behulp van intercalibratie verkregen gegevens nog nader moeten worden onderzocht, is het nog te vroeg om amendement nr. 114 over te nemen; de Commissie kan echter, indien zulks noodzakelijk is, altijd richtsnoeren aannemen voor de uitvoering van bijlage V (zie artikel 19);

122: de Raad heeft het niet passend geacht radioactieve stoffen toe te voegen aan bijlage VIII (die van indicatieve aard is).

C. Door de Raad toegevoegde nieuwe aspecten

De Raad heeft een aantal overwegingen toegevoegd om de inhoud van de artikelen en bijlagen concreter te motiveren.

Bijlage II is nu in technisch en wetenschappelijk opzicht nauwkeuriger geformuleerd; bovendien is de voormalige bijlage III, betreffende de beoordeling van de milieueffecten van menselijke activiteiten overgebracht naar bijlage II.

Bijlage III betreft de informatie welke de lidstaten dienen te verschaffen voor de in artikel 9 voorziene analyse; een en ander kan wellicht door middel van een comitéprocedure nader worden uitgewerkt.

Bijlage X, die nog niet is ingevuld, zal de prioriteitslijst van stoffen bevatten nadat deze aangenomen is door het Europees Parlement en de Raad.

Bijlage XI bevat twee kaarten ten behoeve van de geografische lokalisering, één van de ecoregio's voor rivieren en meren en één van de ecoregio's voor overgangswateren en kustwateren.

De Commissie heeft het door de Raad overeengekomen gemeenschappelijk standpunt aanvaard.